

Komisariata Ronkaje Çymbətı

Sektora xwəndəne u metode.

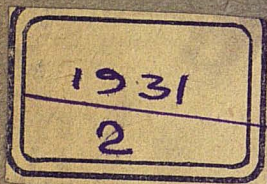
---

R. Drambjan

# BƏR BƏ ƏMRE TƏZƏ

Qteba xwəndəne zmane kyrmançı

SƏBA MƏZƏNA



ra hykmata Şowro Ermenistano

---

R Ə W A N

1 9 8 1

1931  
2

R. DRAMBĀN.

491.57-8

# BƏR BĒ ƏMRE TƏZƏ

2043

КТЕВА ХВƏНԸԲՆԵ ՅՄԱՆԵ

К У Р М А Н Ç И

**Təmürə Xəlil Müradov**

2 - oy Pəreulok F0çka  
dom 7, kv. 8

ÉRÉVAN - 375078 - USSR

Tel. 35.10.20 (mal) - 52.97.41 (kar)

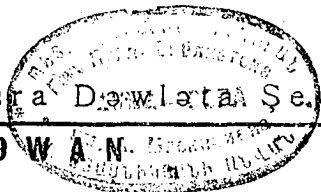
Տ Թ Բ Ա Մ Թ Յ Ը Ն Ա

380-72

Նոսրա Դըւլետա ՏըւրԵ ԵրմընիստանԵ

R Թ W A N

1 9 3 1



**По заказу Всесоюзного  
Центрального  
Комитета  
Нового Алфавита.**

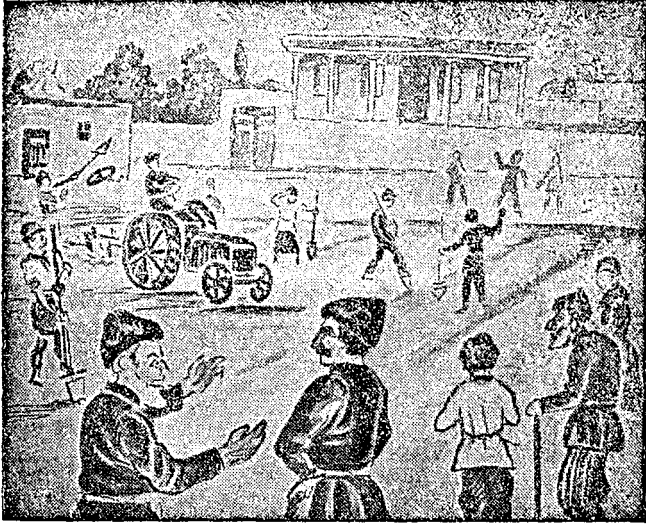
*Պետերբուրգի տպարանի Յերևանում*

**Պրակտ № 6729(բ) Պատկեր № 4695 հրատ. 1810 Տիրաժ 5000**



Oso, Oso!

O, o S, s



Oso, Oso!

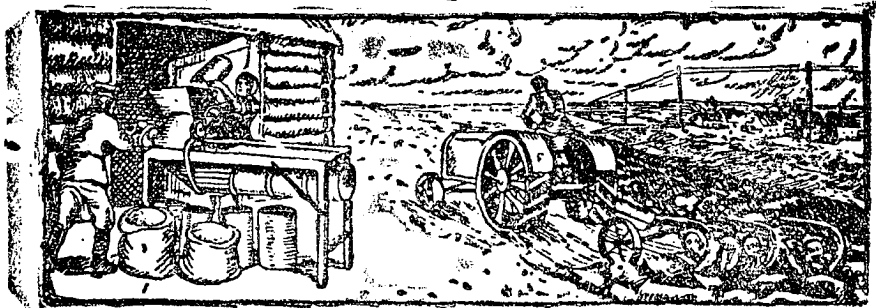
Oro-ro Oso!

R, r.



Oso,            ðmo.  
ðmo,            Oso,  
Oro-ro        Oso!  
Oro-ro        ðmo!

ə, ə. M, m.

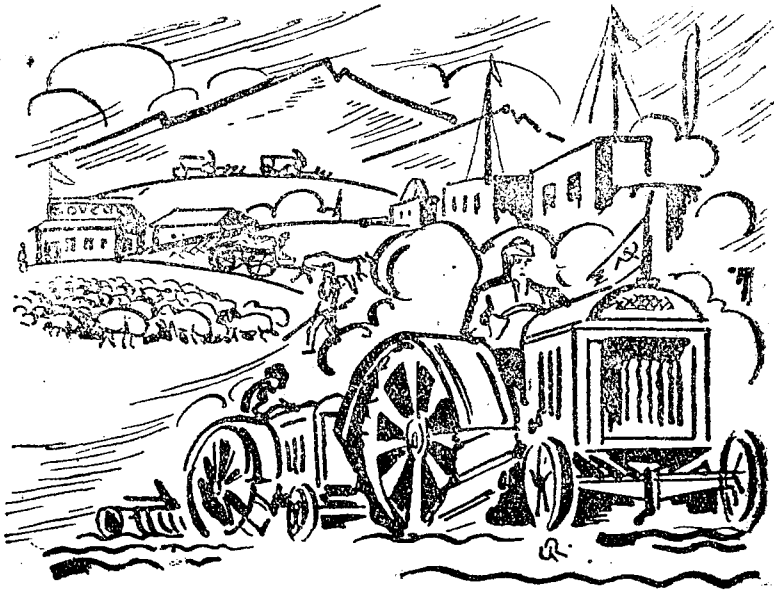


РакѠ, ракѠ!

ѠМО РАКѠ,  
РАКѠ, РАКѠ;  
ОСО РАКѠ,  
РАКѠ, РАКѠ!

А, а, К, к,

ѠѠ-ѠѠ ѠМО, РАКѠ, РАКѠ!



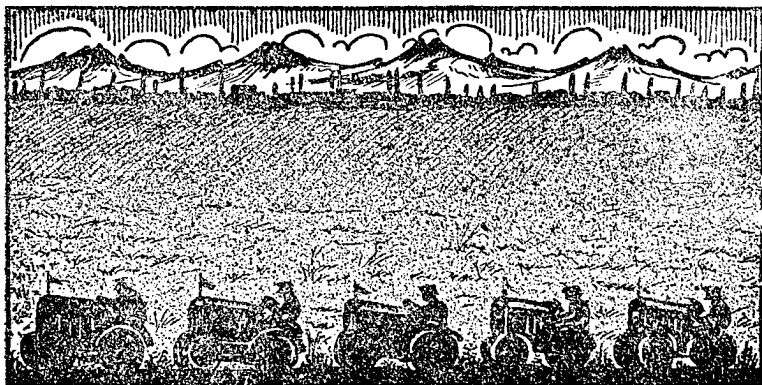
ὄμο ραβῶ, ραβῶ ρακῶ!

**ὄμο, ὄμο, ΡΑΒῶ ΡΑΚῶ!**  
**ΡΑΒῶ, ΟΣΟ, ΡΑΚῶ, ΡΑΚῶ!**

B, b.

Ὅσο, Ὅσο, ραβῶ, ρακῶ!





*Zu ka, zu ka, ðmo, rakə!*

**ZU KA, ZU KA,**

**ÉMO, RAKƏ!**

**ÉMO, ÉMO ZU-ZU RAKƏ!**

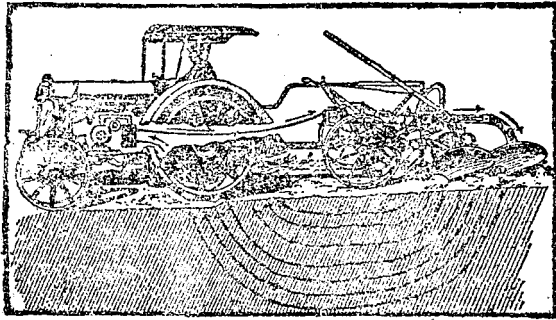
**OSO RABƏ,**

**RABƏ, RAKƏ!**

**OSO,OSO ZU-ZU RAKƏ!**

*Oso, Oso zu ka rakə!*

*ðmo, ðmo zu-zu rakə!*

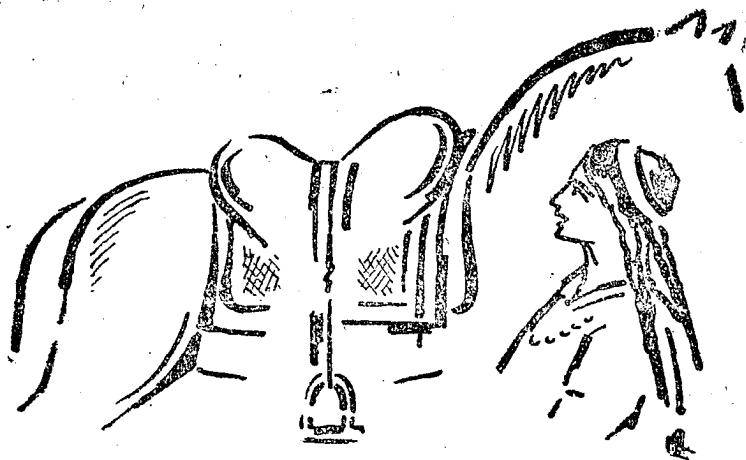


## Ἰρο ρακᾶ:

ΘΜΟ ΡΑΒᾶ, ΙΡΟ ΡΑΚᾶ,  
ΖΥ Κᾶ, ΖΥ Κᾶ, ΙΡΟ ΡΑΚᾶ!  
ΡΑΒᾶ, ΟΣΟ, ΡΑΚᾶ, ΡΑΚᾶ!  
ΟΣΟ, ΟΣΟ, ΙΡΟ ΡΑΚᾶ!

l, i.

Ζυ κᾶ ἰρο, ἰρο ρακᾶ!  
Οσο, Οσο, ραβᾶ, ρακᾶ!

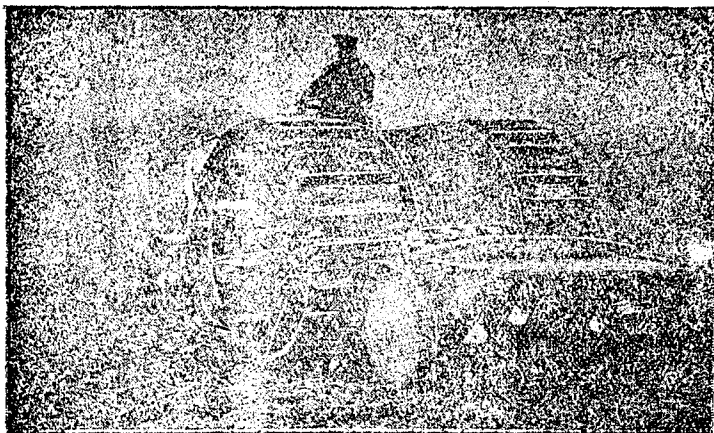


## Zin Zine

Zine, zin binə,  
Zine zin zu-zu binə.  
Zu kə, Zine, zu kə, zu kə,  
Zin binə, zu-zu binə!

N, n, E, e.

Đmo u Oso zin anin.  
Zine, zu kə, zin binə!



Әто рабу, рақыт.

Әто рабу рақыт, рақыт,

Әто рабу, іро рақыт,

Осо рабу, Осо рақыт,

Осо рабу зу-зу рақыт!

б, ь.

Зине рабу, рақыт.

Зине зу-зу рақыт!

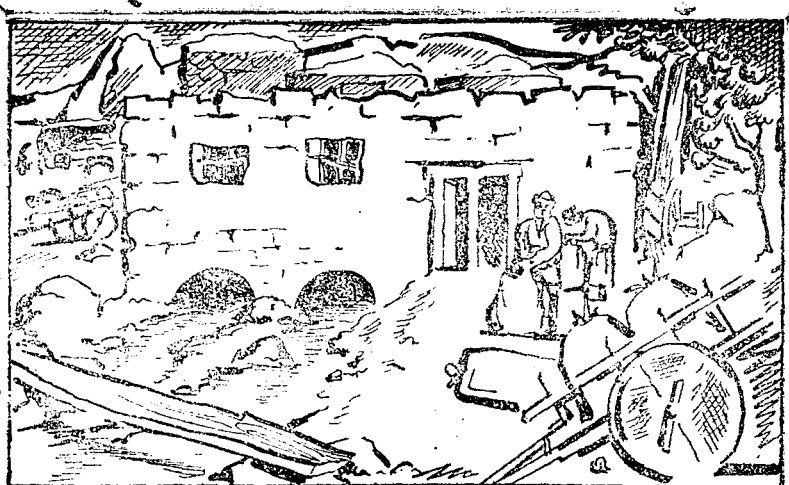


## Maşina.

Başə, başə, maşinə başə,  
Əmo rabu iro rakır;  
Əmo rabu zu-zu rakır.  
Başə, başə, maşinə başə,  
Oso rakır, iro rakır,  
Oso iro b maşinə rakır!

Ş, ş.

Başə, başə, maşinə başə!  
Əmo iro b maşinə rakır!



## Car aș. Car așvan.

Bașe, bașe, așvane mă bașe,  
Așvan cu aș, ar ani, ar ani.  
Bașe, bașe, șvane mă bașe,  
Șvan cu aș, ar ani, ar ani.

C, c. V, v.

Așvan u șvan cun aș,  
Cun aș, ar anin, ar anin



Svan Dado

Aşvan Nado

Dado cu aş, cu aş, ar ani,  
Nado cu aş, ar ani, ar ani!  
Dure, dure, aşe me dure,  
Hure, hure, are me hure.

Dado u Nado cun aş, ar anin.  
Aş dur bu, dur bu, ar hur bu, hur bu!



Həvələ Nado, həvələ Dədo.

Nado u Dədo həvələn!

Nado aşvanə,

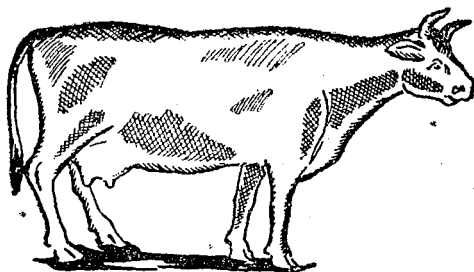
Aşe mə durə, durə.

Are mə hurə, hurə.

L, l. J, j,

Nado, Dədo, Əmo u Oso həvələ həvələn!





## Ėelaka ōmo.

Ėelaka ōmo mėzėnė u bařa,  
ōmo hār-ro ėelake dĥe ėerė,  
Evare ĥevala ōmo ėelake ddořa,  
Bėrořak řir ddořa.

Ė, ė.

ōmo hār-ro ėelake dĥe ėerė!  
Ėelaka ōmo bėrořak řir ddořė!



380-72

2043

# Batrak

Əmo batrake!

Batrakə, batrake,

Hin dbə, hin dbə!

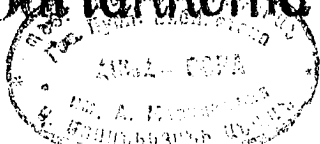
Batrak Əmo hin dbə.

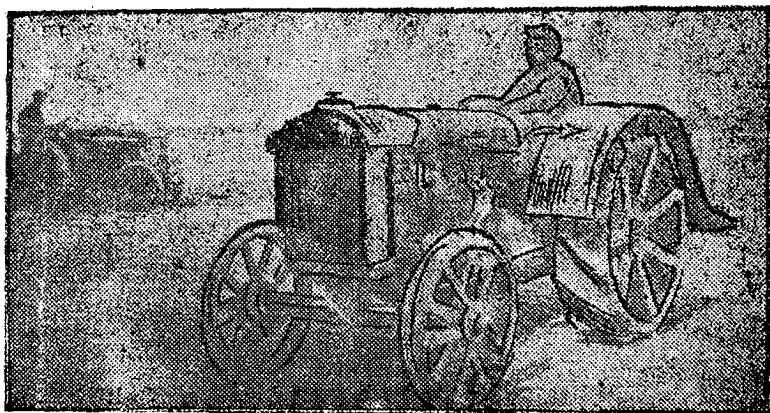
Batrakkoma batraka həjə.

Batrakkom hale batraka dnere.

T. t.

Əmo batraka, hin dbə, hin dbə.  
Batrakkoma batraka həjə.





## K o l x o z.

Mə kolxoz saz krijə.  
Koxzoza məda səd mal hənə.  
Kolxoza mə saz bujə,  
Həbuna mə zedə bujə.  
Kolxoze traktor anijə  
Əm nha btraktore radkən.  
Rəndə, rəndə, traktore mə rəndə,  
B traktore xəbat hesajə,  
Traktor zu radkə, kər radkə.

X, x. K, k.

Kolxoza mə traktor anijə.  
Traktor kər radkə, traktor zu radkə.



## HƏVALE LENIN.

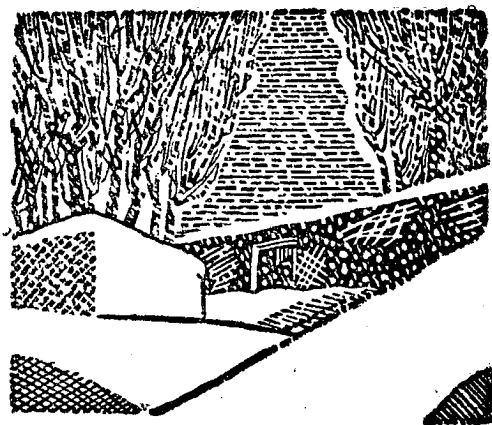
Həvale Lenin dgot: „Hin bə, hin bə,  
hin bə!

Əm gotna həvale Lenin dκən.

Əm hin dβən, hin dβən, hin dβən.

Həvale Lenin dgot: „Hin bə,  
hin bə, hin bə!“

Əm gotna həvale Lenin dκən!



## G Y N D E M Ə.

Gynde mēda sovhoz saz bujə.

Sovxoze traktor anijə.

Xəbata mē nha hesajə.

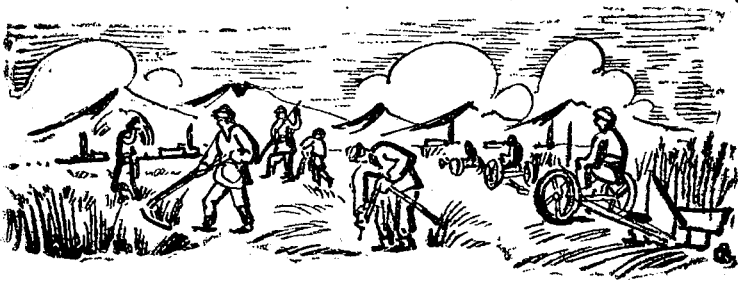
Gyndi şa bunə.

Traktor kər radkə,

Traktor zu-zu radkə.

Sovxoza mə traktor anijə.

Əm nha b traktore radkən.



## Kolxoza mə.

Kolxoza mə təzəjə,  
Anijə traktora sorə,  
Zəvja radkə dorbdorə!

Əm gyndinə, xəbatei,  
Дельнə səjir u zəvi,  
Əm əkьn dкьn əjni,  
Radкьn b dьl u səji!

Т, т

Gynde mə bərb əmrə təzə dca!  
Mə gyndda kolxoz saz krijə!

## Pəze kolxoze jə.

Həbuna kolxoza mə gələkə,

Carsıd pəze mə hənə,

Dysıd eelək, səd ga.

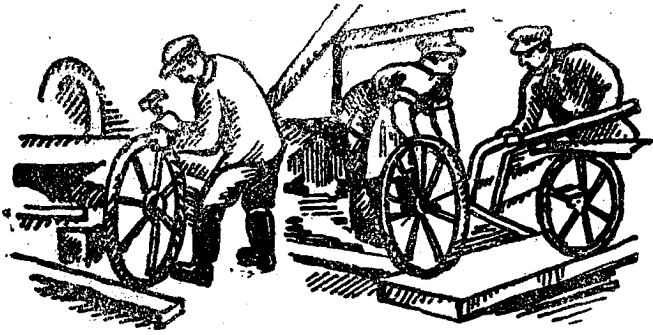
Bərx u kare mə hər sal zedə dıbn,

Isal kolxoza mə dysıd ejar pəner,  
bist car əjar run u həzar kilo hri hazır  
krijə.

Kolxoza mə pəner, run u hri gərəke  
bdə koperative.

P, p.

Mə pəner, run u hri bər da  
koperative. Koperativ məra  
sabun, şəkər u hır-tırte  
majin da, mə anı sət kol-  
xoznika bəla kər!



## Palə u gyndi.

Palə bazarada dminьn,  
Palə zavodada dxəbьtn,  
Palə hər tьsti cedkьn; şəkr,  
Tьtun, pьrti u hur mure majin  
hazьr dkьn.

Gyndi gyndada dxəbьtn,  
Gyndi əkьn dkьn; nan, ar, gəlym  
u tьşte majin bona pala hazьr dkьn.

P, p.

Gyndi u palə havale həvьn,  
gyndi u palə dxəbьtn, sosi-  
jalizme cedkьn!





## KOPERATIV.

Koperativ bona pala, batraka, gyndije kəsib ü nivcə dxəbətə.

Koperativ male gyndija də bəzara ddə pala.'

Hər cə lazəmi gyndə, koperativ z bəzara tinə, ddə gyndija.

Koperativ təvgredana gyndija u palanə,  
Koperativ təvgredana wan dha qaim dke.

Koperativ rja sosjalizmejə,

W, w.

## Nəhja Aqbarane.

Nəhja Aqbaraneda 53 gynd hənə. Gyn-  
dada kolxoz saz krənə.

Тəvğredana wan hevra həjə

Isal kampanja cəndəna bhare nəhje  
məda gələk peşda cu.

Nəhjada tvaqa kolxoza həjə. Tvaqa  
kolxoza nəhje, kəməki ddə gyndije xəbatci  
u kolxoza.

Kolxoza mə məktəba təzə cedkə.

Nəhjeda batrak, gyndije kesib u nivcə  
peşda dən.

Q, q. Q, q.

Peşdacujina kolxoza, peşda-  
cujina gyndijed kəsib, nivcə  
u batrakanə!

## Gynde Çərçərise.

Gynde Çərçərise kələka Ələgəzejə.

Çərçəris gyndəki məzəyə.

Kolxoza Çərçərise pez u dewer xwəji dke. Əwana həjwana b qəjdə u qanuna təzə xwəji dke.

Bona wana gom u təwle bənd u ronaji cedke.

Kolxoze bona dewer həkim anijə. Kolxoznik dərbdari u b ləci dxəbətən.

Gynde me, Çərçəris, xəbatəki birinçi peşda də.

Ç, ç.

Kolxoznik həjwana b qıraqe təzə xwəji dke. Əwana dərbdari u b ləci dxəbətən.



### Xwə-xwə hinbun.

Diwana Şewreda gərəkə kəsək nəx-wəndi nəminə. Səba we jəke diwane pər məktəb vəkriyə.

Komisariata Ronkaje Şымьəti dxəbьtə, wəki zared batraka, pala, gyndijed kəsib u nivcə bəri həmuşka I məktəbada benə hьldane.

Le hōmā mǝrǝv xwǝ-xwǝ zi dkarǝ hin  
bǝ, kǝbe hǝldǝ n xwǝra hedi-hediǝxunǝ.

**We, wǝ.**

Diwana ǝwǝda gǝrǝke kǝ-  
ǝk nǝxwǝndi nǝminǝ. ǝǝba  
we jǝke diwane ǝv mǝkǝǝ  
wǝdkǝ!





## D ə r s .

Palə dərşxanədə dərse xwə hin dbən.  
Kted u dəftər bər wanən; əwana dxunən,  
hin dbən.

Evare, batrak Qaso zi hat dərşxane.  
Qaso kolxoznikə, z pala zəf hьz dkə.

Palə hale kolxoze dərşən; Qaso run-  
stijə dərheqa kolxoze gli dkə.

Dərşxanə kərə, qə kəsək xəbər nadə;  
gьşk gydarja Qaso dkən.

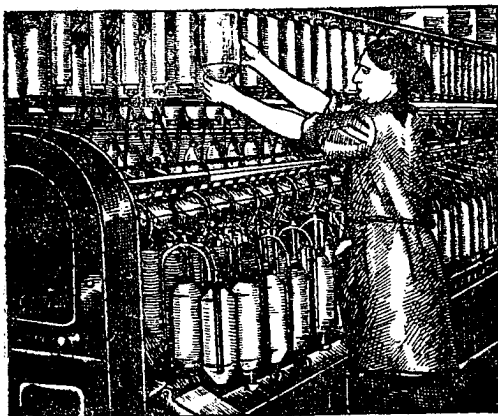
Qaso şro dkə, ko cəwa kuləka, məlla  
u şexa z gynd raqətanda.

Palə sər peşdəcujina kolxoze zəf şa  
dbən.

Evarə, batrak \*Qaso şro dkə, palə dər-  
xaneda ruştəbə gydari dkən!

**F, f. Z, z.**

Kolxoznik Qaso z palə zəf həz  
dkə. Evarə, batrak Qaso gli  
dkə, palə ruştəbə gydari dkən!



### Zavoda tekstile Leninakane.

Zavoda tekstile Leninakane zəf məzəyə.  
Zavodda gələk palə dxəbətən. Alikı ris ba  
ddən, aliki çaw, əmərəkə sedkən. Zavodda  
zəf maşinə hənə; ro həta evare şngəşən-  
ga wanə. Hər dəra rəngərgəngə.

Saxe xəbat kyta dbə, palə kom-kom  
radbən, dəyn maled xwə, wəki rət bən.

Bəri evare əwana kom-kom tenə mək-  
təba lixanə dxunən. Gələk zi dəyn kyn-  
çə Lenin gazeta dxunən.

Zavoda tekstileda z hər məl-  
ləti palə hənə; urə, ertəni,  
kurtanç, əçəm, durt u məxin.  
Əwana həvra rak dərbaz dkon!



## Şvan nav dēšte dərse hin dbə.

Uzoje şvan zvr̄stane hini xwəndb̄n-nvisare bu. Şəş maha şunda əwi gazet xwənd.

Caxə Uzo kərije kolxoze db̄rə eərə, rud̄nşt sər kəvr̄ki; gazet u ktəd d̄-xwənd. Cəve wi alikida sər ktebe bu, alikida l kərije pez bu.

Həvaləd Uzo dhatnə cəm wi hini xwəndb̄n-nvisare dbun. Uzo wana hini xwəndb̄ne dk̄r.

*Gazeta mə „Rja Təzə“ bazare  
Rəwane nəşr dbə. „Rja Təzə“  
halwəxtə batrakə, gundijəd xə-  
batci u nalə dr̄wə!*



### Maşına cnine.

Əmər gyndiki nəxwəndi u kəsib bu-  
Kulak, məllə, şex u pir Əmər hin  
krəbun, ko Əmər nəcə tən kolxoze nəbə.  
Gyndi həmu bubun kolxoze. Əmər nə-  
cu, tən kolxoze nəbu.

Wəxte cnine bu; giha ghiştəbu.

Əmər cu gihe xwə bdrü. Əmər tənə  
mabu. Gyndda gyndi bətal ninbun, əwana  
cnina kolxoze dkrəp.

Əmərə bələngaz styxar mabu, nzan-  
bu cəwa bəkra.

— Əmər, Əmər, wərə tən kolxoze bə,  
bəsə gydarja дьзмьне снѣфа мə bki,  
kara tə z wana tynnə. Wərə bbə kolhoz-  
nik, xwə z we təngasije xlaz kə. Cma ty  
nabini, ko hektarəke ty nava penç roza  
nkari bсѣni; le maşina mə roze penç  
hektara dсѣnə.

— Rastə, maşina cнine zu dсѣnə  
rənd dсѣnə.

Paşə Əmər zi eu tən kolxoze bu.

Kolxoza mə maşina cнine a-  
nija. Maşina cнine zu-zu dсѣ-  
nə, rənd dсѣnə!



## Bəjraqa sor.

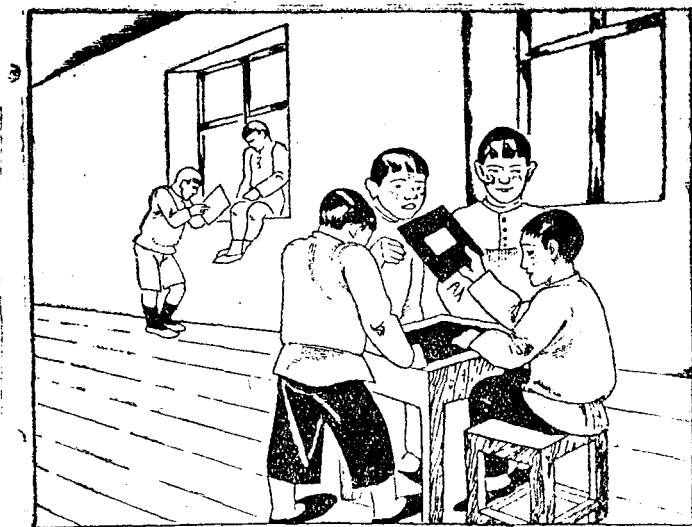
Kolxoza mə bəjraqə-  
kə sor anijə. Roze əjd  
əm bəjraqa xwə sor hı-  
dıbdı, dəbnə səjranə.

Bəjraqa mə sorə, l sər şəkle həvələ  
Leninə.

Bəjraqa sor mərə şandıbnə pələd kər-  
xana Ani-pemzaje.

Şəkle həvələ Lenin Çələle kursant  
kşandijə, je ko texnikuma Rəwane dxunə.

Çələl sər bəjraqa sor şəkle hə-  
vələ Lenin kşandijə. Çələl tex-  
nikuma pedagoza kurtmança-  
da dxunə!



## Mala zara.

Sovxoza mə mala zara vəkriyə.

Sovxoznik nha azanə; əwana zərəp  
xwə dşinın mala zara.

— Qize Səjran, ty emə kyre xwə na-  
ini mala zara, ty zi beji nav sovxo-  
ze bxəb̄yti. Ty nabini çinar ḡşk za-  
re xwə d̄b̄n wedəre, bxwə ten dxəb̄yt̄n!  
Sədre sovxoza mə Səjranera got.

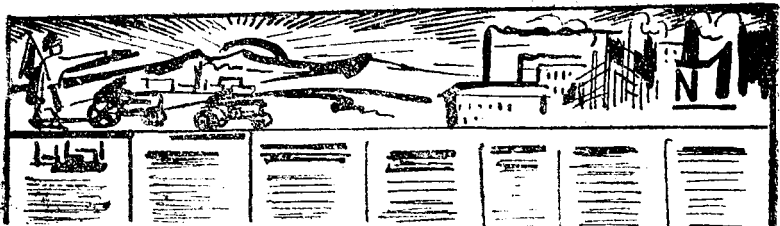
— Də əz cəwa kьm, əz nzanьm mala zarada zara cəwa xwəji dкьn!

— A, də wərə we əçebe ha, got sədre sovxoze, ema ty nabini қьңçe тәмьз l zara dкьn, xwərəke pak dдьn; həta eware zi səjda pəj zara dgərə, hini tərbi-jəte u mərifəte dкə.

Səjran hnəki fқьr kьr u goteda:

— Də wəki ysanə, əze sbe kyre xwə bььm mala zara, қане we cəwa bə!

*Mala zara қулғата аза dкə z xwəji кьна заред һульк. Zar mala zarada hini təmьzije, tərbi-jəte u mərifəte dьon!*



## Gazeta diwer.

Məktəba mə gazeta diwer dərdxə. Heftə carəki gazet dərdkəvə. Şagırđ bıxwə mǫqala dıńvısbıń bona gazeta mə diwer.



Əwana dıńvısbıń bona dərsed xwə, peşdacıjna gynd, xəbata kolxoze, xwəjıkrına dewer u je majın.

Qatıba gazete çar-çara te çəm şagırđa mǫqalə z wana dxwəzə.

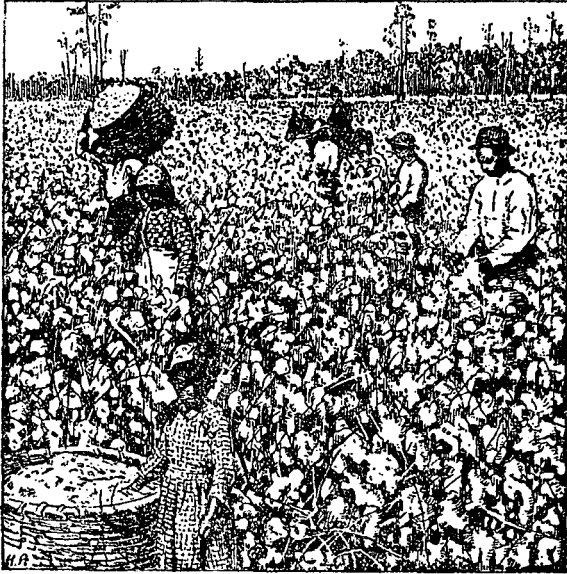
— Əlo, ty bıńvıse, derheqa provakasije kulaka l nava gynd.

— Isko, ty içar dərhəqa kemasija kooperative bıńvıse.

— Təmo, ty zi bona cekrna aşe kolxoze bıńvıse.

Le şıkl, şıkl; şagırđa pırs dkırbıń z Şərə.

— Şıkla zi səjdaje mə we bıkşınə!



## C a j.

Wəlaṭe Cinmacineda zəf caj дeбнн.  
Cандна caje gələk cəтнə. Cinmacineda  
kuli dxəbьтн nav zəjvijed caj; əwana  
zəf çəfa дькшинн, le həma həqe wan  
kemə.

Wəlaṭe məda tənə Gyrcistaneda caj  
дeбнн. Bona cандна caj hənə paled



bzarə, je ko z we xəbate fəhm dκn, can-  
d̄na caj peşda db̄n.

Palə z hər мьллетань; hənə ur̄s,  
gyr̄, əçəm, erməni, kyrmanç, u cin-  
maci.

Ət̄are palə cənd wəxta nav we xə-  
bate xəbtijə. „L hər dəra caj şin nabə,  
Ət̄ar dgot, Cakva çiki xwəşə, xwelije u  
klima wedərə xwəşə, disa xwəşə bona  
cənd̄na caje.

**Caj Cinmacinədə şin dbə! Za-  
kavkazeda caj t̄ane qəza Ba-  
tomedə şin dbə!**

## B a z a r .

Bazara mə gələk məzənə.

Bazarda gələk diwanxanə, zavod, u maled məzən hənə.

Bazarda sə bezi həjə; kənə, lbas, maşinə, kətəb, haçət u hur-mure majin.

Əw həmu palə nav zavodada cedkən, dşinən bazared dən, qəza u gynda.

Bazare məda gələk məktəb hənə; zən u qiz, çahıl u xort, gəşk dxunən, hini ylm u zanbune dən.

Bazarada zavoda tətəne, sabune u əmərka həjə. Zavodada palə dxəbətən, hər tətəti hazər dən!

## Şewra gynd.

Évdal Şewra gyndda kəvs kərnə.

Nav kolxoza mə Évdal xəbatçiki başə.  
Əw şewra gyndda dha rənd dxəbətə, dər-  
həqa kemasija məda dəfkrə.

Évdal bər şewra gynd cənd pərs  
danijə.

1. Vəkərna mala zara bona zared  
gyndijed kəsib u nivcə.

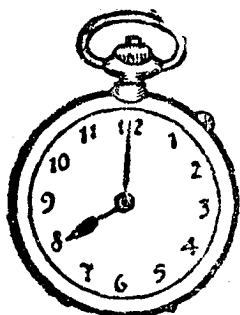
2. Cəkərna pəre u rja gynd.

3. Zedəkərna koperativa.

4. Cəkərna həmama.

5. Cəkərna avaje təzə bona gyndijed  
kəsib, batraka u kolxoznika.

Şewra gynd pərsed həvale Évdal qə-  
bul krijə, şandijə diwana nəhje.



## Şhet həjštə.

Şhet həjštə; gyndije kolxoznik dləzinьn, dсьn zəvije kolxoze rakьn, bсьnьn.

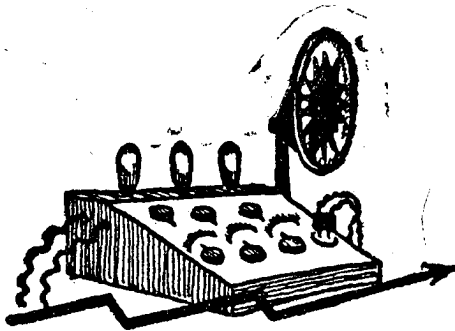
Xəbat gərəke wəxte xwəda be krьne, gyndi loma dləzinьn, dсьn.

Wəxte padşa u daşnəka gyndi roje 12 şhet, he dha zedə dxəbьtin.

Nha Diwana Şewreda palə u gyndijed kolxoznik, sovxoznik təne 8 şhəta dxəbьtьn, zəf çi hənə, wəki 7 şhəta dxəbьtьn.

Net u qrara Fьrqa komnista əwə, wəki xəbatci pak bьn, çьzarəte nəkşinьn.

Qət kəzək qəgək bəxəbat nəmi-  
nə. Məgьv qəgəke wəxte xəbate  
bхəbьte, wəxte t̄hət̄bunə qəgəke  
t̄hət̄ bə. Сь сах çvat həbьn, qəgə-  
ke əm qəzək həgьnə wədəgə!



## R a d i o.

Ələgəz eijaki bəndə. Pəla Ələgəze gələk gynde kyrmança hənə. Zvəstane bərf te u hər dəra dəgrə. Cujinhatəna bazara u qəza kem dbə. Car-penç məh zvəstətan dbə.

Le həma təvgredana Ələgəze b bazara u qəza b radio həjə.

Gynde Həçixəlileda radio aninə, radio hər glije təzə u xəbəra əlami həmuja dkə.

Gyndi hər-ro dəbhen, dzanən wəlate məda сь dqəwьmə.

Сахе radioje cedкььн, kulak, şex u melle nav gyndijed xəbatci provakasije dкььн, dgotьн:—Сəwa məгьв dkarə nav bazara Moskvaје, jan Rəwane xəbər bdə, əm lьvra bьbhen!

Le həma gyndi nha dbinьн, ko radio hər xəbərə təzə wanara tinə. Edi kəsək gydarja provakasije kulaka u tereqa nakə.

Gyndada nha əm əmrə təzə cedкььн, тєнçбəгijє в gotna texnikaje əm peşda dььн!

---

## P a i z.

### 1.

Paizə, həwa sarə. Baran dbarə. Dəşt u eija he rəşьн. Dare baqə bəlge xwə wəşandьнə. Təjr-tu dььн bərijə, wəlatə gərm. Bhyk xwə vədşerьн. Həjwane cole çije xwə cedкььн.

## II.

Gyndi t̄vdarəke z̄v̄stane dbinə. Hər kəs nane xwə dbə aş, dherə, tinə. Koperativ gələk hur-mur anijə, hər t̄şt teda həjə: p̄arcə, k̄b̄nç, b̄r̄b̄nç, n̄ft, şəkr, hur-mure majin, c̄ bezi aninə.

Gyndi çəh, gənym, run, pəner, hri, toraq u t̄şte majin db̄n koperative d̄f-roş̄n, şuna wan z̄ xwəra hur-mura d̄k̄-  
t̄n.

## III.

Kolxozeda iro çvatə; kolxoznika bona kemasija xwə d̄ş̄rmiş db̄n, əwana n̄ha-da bona cand̄na bhare haz̄rbuna xwə u t̄vdarəka xwə db̄n̄n. Çvata kolxoze q̄rar şdər̄x̄stijə isal q̄t çiki n̄rakri u n̄candi əhelə. Bona kolxoznika zi məktəbe əvəra vəkrijə,

### **Kolxoznik Əlo.**

Əlo sbe zu rabu, cu zəvija kolxoze rak̄r. Nivro bu, Əlo hatə mal. Kolxozeda bona xəbatecija nan haz̄r kr̄bun. Gəoz

cu grar ani, dani bər Əlo. Əlo xwər, got:  
— „Goze, əv cə grarəkə xwəşə.“

Goze kənja, got:— „Əlo, hər-ro zi əw  
grarə, iro ty wəstjaji, loma grar tə xwə  
te.“

### Ктеbed mə.

Ктеbed mə b nəxş u sfətn; əwana  
glije pala u gyndije xəbateija mərə dкн.  
Əm b wan glija zəf tьste təzə hin dbн.

Xwəndьn xwəşə, nvisar z we xwəndь-  
ne xwəştьrə.

Mərvə nəxwəndi nkarə xəbata cekrna  
sosializme İ wəlatə məda bqədinə, nkarə  
xəbatəki rьnd, xəbatəki guçli peşda bbə,  
əwe hesa bkəvə bьn qole dьzьmьne mə  
сьпьfe, bьn qole şexa u kulaka.

### Мəşələ

Қаоьзəк һатə тu дьнје

Мер готə зьне:

— Əw қаоьз ysa һurə

Ғə najə xwəndьne (Kari)





## Tyje cəwa z ktebe dərса xwə dəftərə xwəda bnvisi.

Ty kteba xwə vəkə, danə bər xwə, qələm, dəftəra u hybre bər xwə hazыр kə, bərə xəbərəkə bхunə, çarəkə tə xwənd, pak bnerə—ktebeda əw xəbər cəwa nvisinə. Tə pak təxmin kыr, paşə tyje bnvisi; hərke xəbərək z bira tə hərə, tyje çarəkə dьn l ktebe bneri, kane əw xəbər tēda cəwa nvisijə.

Tə dərса xwə nvisi, kytta kыr, tyje bneri nvisara tə rastə, jan na?

Hərke janлыsi tēda həjə, rast kə.

Aha ty dkari rьnd hini nvisare bbi.

## Qiz zi dxunyn

Par gynde mæda qiz nædxwænd. Isal ktebed mæ bnvisare kyrmançi tæzæ næşr bunə, gyndi we nvisare gælək şa bunə. Həmu, xort u mæzbn, dşbn mæktəba evare dxunyn, nvisara kyrmançi hin dşbn. Isal mæktəbada gælək qiz hənə, hər mæktəbəkeda bist, si, şyl qiz hənə.

Əwana pak hin dşbn; qəjdə u qanuna mæktəbe, təmbzja xwə u təmbzja həvale xwə dnerbn.

Gyndi edi nabezbn:—„Qiz şbnə, xwəndşbn şb bə“—wana qara xwəndşbn u nvisare fəm krşbnə.

Kolxoza gynde mæ qrar danijə, wəki qiz u zned kolxoznika gşşk zi hərşbn mæktəba evare bxunyn. Gərək kolxozeda kəsək næxwəndi nəminə.

*Wəlate mæda əxtjarja zna u mæra wəkə həvbn.  
Diwana şevre dxəbətə, wəki zşbn zi peşda  
şbn, tər şyxyle şməbətə şbn. Nha kolxozada,  
konektivada zşbn gælək xəbətə dşbn.*



## Kolxozada şvan hini xwəndəne dən.

Həsoje batrak bəri həmuşka kətəbu kolxoze. Həso şvan bu, şvantija pəze kolxoze dər.

Kolxoz qrar danibu, wəki nav kolxoznikada kəsək nəxwəndi nəminə.

Caxə çvata kolxoznika qrar dani, wəki bona kolxoznika məktəba evara vəkən, Həso gələk şa bu. Həso cu mal əvrən-kaji da zna xwəra, got: „Zne, əme təv həv hərən bəxunən, mə qrar dər xəst məktəb vəbə bona kolxoznika.“

Cənd roz şunda Həso bzneva dcun məktəbe dxwəndən. Məh, məh-nivək dərbaz bu. Zna wi got:—„Həso xwəndən cə təştəki xwəşə, cə glije pak hənə nav kteba, mərv gələk təşte təzə dbhə u hin bdə!

— Le cəwa,—Həso got, zvrwa əme gazete bxunən, əme zanbən cekrna sosializme l wəlatə məda cəwa peşda dcə.

Wəxtək şunda əmre şvin hat gyhastəne. Gazet tımme bən malle wi bu, əwi dxwənd gyndijara şro dkər. Mala wida kteb, dəftər, hybr, qaşqız u qələm həbu. Hər-ro dnəvisi, hin dbu.

*Şvan, qavan, bərxvan, batrak nħa qəşk zi dxunən. Wəlatə məda qərək ty mərije nə-xwəndi nəminə.*

## Әме сәуә бхуньн.

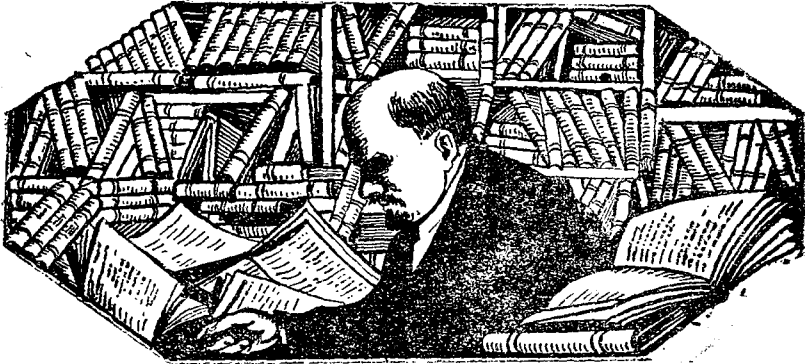
Тәһар у Рәшід деунә мәктәба евәре  
xwәра dxwәндьн. Тәһар зуда деу мек-  
тәбе, Рәшәо һе тәзә деу. Рәшід гот:—„Тә-  
һар ,әзе сәуә бхуньн?

— Сәуә? tyje hedi-hedi һин би, бхуни,  
bnvisi! xwәндьн у nvisar нә сәтьнә, wә-  
ki мәргьв бхазә, we zu һин бә.

Dy mäh şunda Rәšid һини xwәндьн n  
nvisare бу. Қе راستи wi dhat, әwi dgot—:  
Bavo, әz zi dtьrsjam, mьн dgot xwәндьн  
сәтьнә, le һәма әz janlьş bum, xwәндьн  
zәf rhәtә.

Wәki мәргьв бхазә, we zu һин бә  
xwәндьнneda qәt тьштәки сәтьн тьннә.

*Rәšid bre xwәji Tәһar һини xwәндьнә  
dkor. Nave мәrijә b һәтје мәзән dnvisәn.*



## Diwana Şewre.

Z Inglaba Oktjabre şunda wəlatə məda bəsrkərja Fırqa komunista u bpeşikərja həvəle Lenin Diwana Şewre hatə danine.

Diwana Şewre cebu bdesti pala u gyndijed xəbatei.

Diwana Şewre, diwana sənbfijə, diwana proletariate jə. Neta Diwanejə, wəki wəlatə məda sosializme cekə. Bona we jəke zi lazımə wəki sənbfə kapitalista lwəlatə məda be hlandne.

Diwana Şewre şər dkə ber kapitalista, dəwlətja, mılkdara, şex u pira, məlla u kəşişə, jek dxəbətyn diwana bəre rast kən u şər dkən bər Diwana Şewre.

Diwana Şewre şərəkî gran bər majina: şьнѣ kapitalista dkə; nha dəst wanda мылк, завод u kərxanə tьnnə, əwana гьški dəngbrinə, əxtjara wan tьnnə təvi şьxyle cьmaəte u diwane ббьн, əwana нкарь u ббзерьн u benə бзартьне.

Diwana Şewre hər əxtjar u azaji palara, batrakara u gyndijed kəsib u nivcəra dajə, əwana xwə-xwə Diwana Şewre daninə, əwana xwə xwə xwəje diwanenə u Diwana Şewre peşda dbьн u wəlatə məda sosializme cedkьн.

Nav tarьqada çara əwlьnə, wəki proletariat xwəji u shabe Diwane jə, b gligotne xwə Diwane cedkə u sosializme cedkə.

Lenin sərkare pala, batraka u gyndijed kəsib u nivcəje.

Lenin sərkare fьrqa Komunistana.

Lenin sərkare Kominternəj!

Diwana Şewre b gli-gotne Lenin peşda dcə.

## Van rəqəma b hərfa bnyvisə.

### Rəqəma ərəbi:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.  
10, 20, 30, 40 50, 60, 70, 80, 90, 100.  
1000.

### Soz məsələ:

Jək, dydy, sse, car, penç, şəş, həft,  
həşt, nəh,

Dəh, bist, si, cыл, pençi, şest, həfte,  
həşte, nod, səd, həzar.

### Van rəqəma b hərfa bnyvisə:

15, 16, 25, 29, 42, 51, 65, 78  
106, 205, 341, 452, 1900, 1920, 1931.

### Rəqəme latini (Romali)

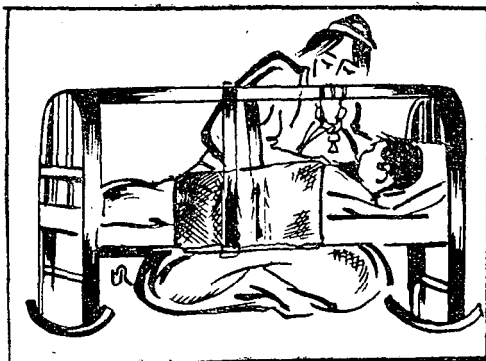
I II III IV V VI VII VIII IX X XX

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 20

~~XX~~ XL L C D M

30 40 50 100 500 1000





### Zare dərğuşe.

Əme zare beuk cəwa xwəji kən?

Əm zанын, zare beuk nкагып məra xəbər дьн, dərde xwə məra beзын.

Lazьmə, əm hərgav bona zare beuk dүşьrmіş бьн.

Əm zанын, həstyje çane zara хавьн, he məhkəm nəbunə, əwana gərəke aza məзын бьн, wəki həstyje wan hedi-hedi məhkəm бə. Səba we jəke zi lazьmə, wəki çije wan frə бə, lhefe wan svьk бə, lazьmə wəki nav dərğuşe zara nəşьdіньн!

1. Gərəke əm zara fəsal zçi hьldьн u dajьн.
2. Wəxte razane gərəke zara nava peçəkada nəşьdіньн.
3. Zəf tьşt naveznə sər zara- lhefa wan gərəke svьk бə.

4. Hər-ro b'ava gərm çane wan bşon.
5. Kınçe wan hər-ro gərəkə be şuştne u gyhastne.
6. De gərəkə wəxtədə bstan bdə zare xwə, nəhelə zar bgrin.
7. Zara danəjnbn sər ərde, nav xwəlije, lçije gəmar u qrez.
8. Nəheləbn zar xwəlije bxyn.
9. Nəheləbn kəsək zara hıgbrə, pac kə; zramusana zar we nəxwəş bkəvbn!

### Zar zme cə dxazbn!

Əvdi u Uso bər diware məktəbe runştəbnun, xwə dabun bər tëve u mzuli dkyrəbn.

Cəve qıza Tərlane 2 salı, wərbmibu, deşja, Tərlane qıza xwə brəbu çəm doxtor, zvrı hat gynd.

Əw bər Əvdi u Usora dərbaz bu.

Uso got:—Cəve qızke cəwa bu?

Tərlane got;—Həkim dərman leəva xəst, got:—Hun gərəkə zare xwə pak xwəji kb, kınçe təmbz le kb, sər cəve wan hər-ro bşon. Kınçe wan tmmə bgyhezbn, nəheləbn çane wan qrez bgrə, spi le pəjda bə.

Төрлән сү.

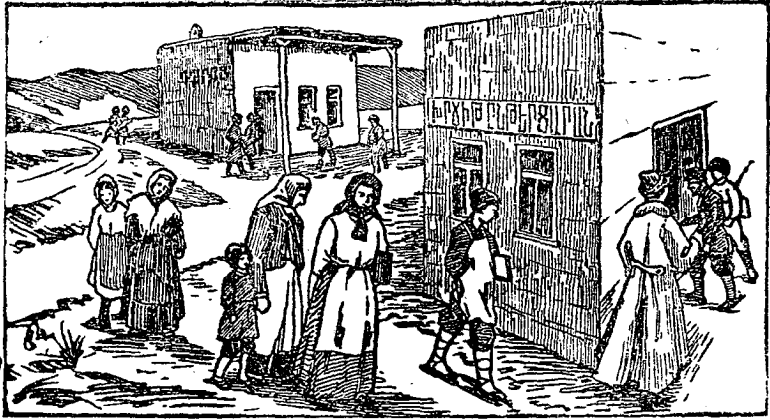
Өвди Усора гот:—Баво, әw һәким зи бәлаҗе сәре мәнә; ка әм дкагьн заре хwә бgotna wan хwәҗи кьн?

Зарьн, бра хwә-хwә мөзьн бьн! ты гьне мө teda һәҗә, wәки ееве wan дһеҗә.

— На Өвди ты жаньҗи: әм wәхтада, заре хwә пак хwәҗи пакьн, rut u төзи, бе кьнҗ нав тоз u гәмарада дһельн, паҗе әwana нәхwәҗије дгрьн, дкәвьн нав ньина. Паҗе әм рәре хwә сәба нәхwәҗија wan хәрҗ дкьн. Гәрәке берета әм рәре хwә лзаре хwә хәрҗ кьн, тәмьз кьнҗ кьн, wәки әwana нәхwәҗ нәкәвьн. Дә ты сь дбези, готна мьн растә, жанна? Әм хwә әмре заре хwә рүе дкьн.

— Сәре тә, готна тә растә, сәбәбе нәхwәҗија заре мө әм һxwәнә.

1. Нәхwәҗи зсь дqәwьмә?
2. Зар сма zu-zu нәхwәҗ дкәвьн?
3. Гьнде wәда һәким һәҗә?
4. Нунә заре хwә сәwa хwәҗи кьн wәки әwana нәхwәҗ нәкәвьн?

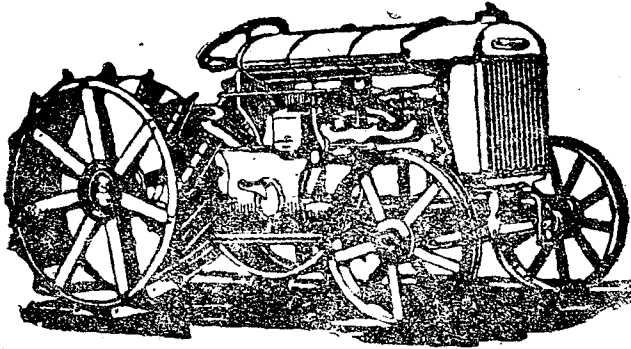


### Qanuna nvisandʹne.

Nave mərɨja b hərfe məzʹn ten nvi-  
sandʹne.

Внʹvisʹn nave həvale xwə, nave səj-  
daje xwə, nave de u bave xwə.

Nave bave. Şəkrə dʹwdale.  
Şəkrə күге dʹwdale dʹmoja.  
Tərɨlan qıza Zəlxeja.  
Nave dija Tərɨlane Zəlxeja.



## T r a k t o r .

„Rabьн, rabьн, wəгьн, wəгьн,—təma-  
şa traktore bkьн. Traktor aninə gynd,,  
zara gazi dkьr, deun aliје şewra gynd.

Gyndi çarəke hыşjan, dərketьн dər-  
va. Tra tor səkьnibu bər koperative;  
komsomole gynd çar nkale traktore gьr-  
tьбun, təmaşə dkьrьн, şa dbun. Zar kom-  
kom dhatьн dnherin, qiz u buk, zьн  
səkьnibun sər xanija, təmaşa traktore  
dkьrьн.

Əmo, dəwlətije gynd hatə nezik, nhe-  
ri, sərə xwə həzand got:—„Bavo, wəllə  
zwi aqlə mьн tьştəki nabrə, əwe gynd  
xrab bkə.“

Əloje palə çaba wi da got:—„Də ty  
bsəkьnə, əze tə du we maşine bgərinьн,

tyje beəwe xwə bbini, wəki əw gynd cedkə, təne mala kulaka xrab dkə.“

Əlo hedi-hedi traktor zvrənd bər həw-şa məktəbe.

Əlo cərxə traktore zvrənd, qəməgəm kətə l maşinə, traktor sərə xwə l'ərde xbst, gisne we kətə ərde, rakər.

Ərd ysa dqələst, xwəli davitə aliki pəj xwə çəwəkə kur vəkər, qəj tə dgot xwə-xwə har bujə, ərde dxwə.

Gyndi səknibun, dkənjan, həv dəv əddan, qarəqara wan bu, dənge şabuna wan bər gəlija u zanga dkət.

— Kyro, ça bnherən ysa radkə, dcə, qəj tyje bezi bər we ərd ninə, avə, qə ty xəma nakşinə, gbrəgbrə carxe we zi cə xwəşə!

— Əw rakərən ninə, əw tərstəki əçebə, ty nabini, dəve xwə z səd çija vəkriyə ərde dxwə, xwəlije dxwə u qət tər nabə; —gyndik got,

Gaje Usoje Hame tynnəbun, xwə zi kəsib bu. Uso got:—Əz həjrana wi məri bəm, kizani əw maşinə cəkriyə, şandijə. Kəne əw mərbv, kizanə, kədərəjə? Əze

həgəm ənija wi pas kəm, dle mən rəət bə.—Gəli gyndija, z vər şunda əw maşinə kəməkdare məjə, qəwata gyndə.

—Əre, əre ape Uso gotna təjə, le ty dbini, əw hynəre xəbata brange tənə, xəbata palanə, xəbata həvale tənə—komsomoləki gazi kər.

Gyndda əw ro əvronkajikə nəbhisti, nəditi bu. Batrak, gyndije kəsib u nivcə şəvro glijə traktore dkərbən. Tənə mala kulakada, şəxa, məlla u dəwletija şin u gri bu. Əwana z kərba kulle xwə nzanbun sə bkranə.

1. Traktor sə kare ddə gyndija?
2. Ki traktora cedkə?
3. Wə traktor ditijə?

## Glijed mə.

### I.

Bərə caxə paiz dhat, əm gyndi dhatən dkətnə nav zəvija, dləzandən, wəki rakən. Çot u kətan tanin, z həzar çija səqiz dkərbən, dgotən mə rakər u dhiştən, dcunə mal. Gələk çara zi tə dit gaje mə wəstjanə, kətanə nakşinən, çotkar lə gedxəst, wəki həgən, əw zəçije xwə nəd-

İbvan, çotkar disa dəst pe dkır ga  
dkyta cəwa bezi, le befəjdə bu, ga wəştja  
bun nədcun. Tə ddit çotkare bələngaz sty-  
xar dma, dəste xwə İb kəlaka xwəda  
drez dkır sefil dbu u dma, nzanbu cə  
bkra. Təri dkət ərdə, lazımə əw vəgərə  
be mal, Reda fkr dkır, sbə disa əw  
sbə jə, ga zi əw ganə, hale mın we  
cəwa bə.

### I. Hale gyndija bəre cəwa bu.

Rok-dydy şxyl peşda nacə. Gyndi  
beməçəl majə. Dəwlətje gynd kulak Nə-  
mo, zuva bər cəvə xwə danijə gyndija  
bşeline. Se çot gaje wi hənə, hər jək an-  
gori bədənəkinə. Kulak Nəmo hər ro dxə-  
bətə, əw bətal ninə, dy qimət, se qimət z  
gyndija dstinə. Kəfa wi ləijə, dəm u dəz-  
gahe wi təmamə.

### II.

Gyndi zəvi rakır. Le dəjndarə, kulak  
Nəmo he həqe rakırne nəstəndija. Nə  
dəwa sələfe dkə. Gyndi moləte dxazə  
hətta cəne. Nəmo nərazijə, dxazə xuna  
gyndi bmezə. Nəmo ysa zu tər nabə. Şex,  
pir, məllə ali Nəmo dkır, dben Nəmo  
məriki pakə, koməki ddə gyndija.



#### IV.

Şex Əmo mərve Nəmo jə. Əwana hər rə həvra dərbaz dкьн. Qrara wan jəkə, Nəmo bgaje xwə zəviye gyndija radkə, Şex Əmo kotək gəпьм ddə sər bedərə dy kot dstinə, kotək zi həqe xwə dbə, b sozəki para mrija u saqa zi dstinə. Nəmo gyndda dgərə, dbezə „Şex Əmo bljanə, əw bona gyndija dxəbьтə.“

#### N h a.

Nha gynd hatijə gyhastьne: edi kəsək nkarə bəzə əw gynde bəre jə. Kulak Nəmo dəngbri jə, hər сь Nəmo nav əmre xwəda bərəf kгьбу, ze standьnə danə kolxozera. Şex Əmo edi mina bəre gyndda nagərə, hyrməte wi edi nagгьн, gyndi vьr u dərəwe wan edi bavar nakьн. Rastə əwana disa dyşьrmiş dbьн hal-wəxte bəre, çarçara zi gyndija dxapinьн, provakasije dкьн, dьxnə бьн qole xwə, nahelьн əwana alije diwane bкьн, бьbnə kolxoz u sovhoz, le həma batrak, gyndije kəsib u nivcə robroşər bər wana tuz dкьн, nahelьн əwana z çijə xwə бьвьн, peşda ben, təv şxyle çьmaəte бьн.

Gynd tæv bunə kolxoz, xəbat dkele, hërro çvate, glije tözə u peşdacujinəkə əssəjije həjə.

Çot u kotan rastə he dxəbьтн, le həma ruməta traktore gələkə. Maşina cь-nine, drune cəwa ordyjəki hazыр ь şerda, ysa gyndda pьşt gyndija səkьninə.

Gyndije kəsib u nivcə dьlşanə. əwana dьinьн, ko edi gyndda мытəxар nəma-nə, edi kəsək nkarə xəbata wan, qar-qə-zəncə wan z dəste wana bstinə; gyndi edi qara xwə fəm krьnə, kətnə sər rja rast, sər peşdacujinəkə əssəjije.

## K o l x o z.

Kolxoz gyndda cəwa eraje əmre tözə dəbrusə. Bər aljava texnikaje, kultura-je peşda dbə. Gynd b rьkneva tözə cedbə. Ədətə kəvn, fьkra bəre, gli gotne tərəqa u bəga bçarəkeva ynda dьнн, nav gli-gotne u cekrna əmre tözə.

Əmre rençbərije hatije danine sər rekəkə rast, sər relsa sosializme. Həbuna gynd salbsal zedə dbə, bwe jəke

zi gynd bona industraje, bona fabrik u zavoda hær t̄vdaræk u haz̄rbun aliye kəlməle rençbərije dbinə.

### **Дьзмьне мə сн̄фе.**

Дьзмьн с̄ст нəбунə. Əwana dzikava u əškərə dxəb̄t̄ьн, əwana dxaz̄ьн əxti-jara xwə ynda kri dəst bin̄ьн, diwan tek̄nə dəste xwə. Əw дьзмьн к̄инə?—kulak̄ьн, şex, pir, məllə, kəşis̄, bəg u aqa-ləred bəre; səba we zi əwana hərgav şər u şyltaqa dk̄ьн, dxəb̄t̄ьн wəki kolhoz ce-nəbə, v̄ьr u dərəwa bəla dk̄ьн, wəki gyn-dja bxar̄in̄ьн u tek̄nə b̄ьн qole xwə.

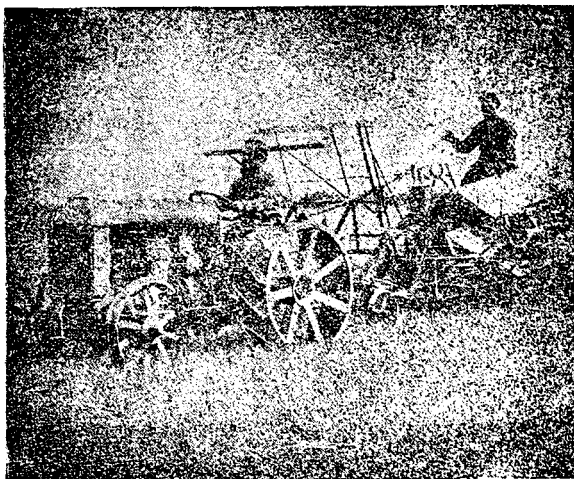
Aliye dneda batrak, gyndije kəsib u nivcə robro xəbata kolxoza məhkəm dk̄ьн, həbuna xwə zedə dk̄ьн, əmre t̄əzə cedk̄ьн u peşda d̄c̄ьн. Əwana t̄yçari bir nəkr̄ənə u nak̄ьн zi, wəki дьзмьне мə сн̄фе dxəb̄t̄ə, bona we jəke zi t̄mme h̄şjar̄ьн, şər peşda db̄ьн u bhər alijava dxəb̄t̄ьн, wəki majina дьзмьне сн̄фе—kulak̄ t̄ərəq, bəg u aqa z orte benə h̄yland̄ьne.

A wa gynd rija sosjalizme g'rtijə, dəste xwə dajə texnikaje u zānbune. pe-  
şda dcə.

Alije dneda dьзмьне mə snьfe dra-  
ne xwə derьqinə, z tьrsa u z kərba drь-  
цьfə u roze paşn dərbaz dkə.

1. Gyndə wəda xəbata kolxoze cəwa peşda dcə?
2. Gli kьr hun zəvija xwə cəwa radkьn, cəwa  
dcьnьn.
3. Toxьme xwə hun təmsz dkьn, jan na?
4. Zəvija xwə vəxteda av ddьn, jan na?
5. Hun cəwa dkarьn qəwata xwelije zedə kьn?
6. Kolxoz zəvija cəwa, bсь qrari beçərmis  
dkə?
7. Wəkə həv kьn rençbərije bəre u je nha?
8. Cь gli-gotne təzə hənə nav rençbərija  
iroin?
9. Kəra mə zkolxoze cijə?

Palə u gyndi dxəbьtən sosi-  
jalizme cedkьn.



### Maşina cnine.

Kolxoza mə maşina cnine anibu. Mə maşina cnine nəditəbu, əm cunə bnerən maşinə cəwa dəbnə.

Maşinə mina ərəba bu, sər car təkəra, xwə dəbnə, xwə zi bərəv dkyr u gyrgz gredda. Əşqa mə pera ysa dhat, edi mə nədxast duri maşinə bən.

Gyndi təv hatəbun təmaşa cnine u maşinə dkyrən. Əwana bher aljava dena xwə dabun sər maşinə, sər cərxə we, sər cujina u xəbətə we.

Gəşk mətəl mabun, gəşk zi sər we jəke şa bun.

Cənd gyndi, jek hətta we roze nəkə-  
təbun kolxoze, caxe wana maşına cnine  
ditən, gotən: „Xwəzla əm bkətana kolxo-  
ze, cəwa kəvşə, xəbat nav kolxozada we  
gələk peşda hərə.“ Əwana xwə xwə poş-  
man bubun.

„Həvalno, hun dkarən janlışja xwə  
rast bkən, hər wəxt dəre kolxoze bona  
batraka, gyndije kəsib u nivcə vəkrije,  
hun dkarən nha ərze bdən sədre kol-  
xozera, ərze wə çəvata kolxoznikada  
we be xwəndinə u hune qəbul bən nav  
kolxoze; maşinə bona kəsiba, nivca u bat-  
raka aninə.“

Maşına cənine drun dkər, dənə, gyn-  
di mətəl maji təmaşə dkərən.

Alije dnəda kolxoznikək ərzə dnəvəsi,  
əwi nvisi kyta kər, gyndi qol kəşəndən.  
Ərzə danə sədre kolxozera.

1. Gynde wəda kolxoz həjə?
2. Kolxoza gynde wə kənge ce bujə?
3. Kolxoz cə xəbate dkə?
4. Kolxoz cə maşinə anijə?

## Gynde təzə.

İ sər singe Ələgəze,  
Nava dəşte ve Rəwane,  
Dəst həv gərті bəla bunə  
Gynde təzə kolektive.

Gynde təzə mina era  
Bəla bunə dor aliye mə.  
Məktəb, ktəb, ylm u zənbun  
Şəwqe danə car aliye mə.

Gynde təzə sər hlani  
Z nav dəşte krə gazi:  
— Əmre təzə, rja təzə  
Məra xəbat u nan ani.

Rja dur mə nezik krijə,  
Xəbata cətn hesa krijə,  
Əm naz nakn nə dərd, nə kyl,  
Sosjalizmə va bər məjə!

Koperativ, maşin, traktor  
Kolxoz, məktəb u likkajan,  
Radioje sor, prazektor  
Vəkььнə məjdanək sor!

Salək dydy we ben, hərn  
B əşq şabun we dərbaz bьn,  
Hun wi caxi we bbinьn,  
Əmre təzə, hinbun, zənbun!

Jaşa, jaşa əmre təzə,  
Bəjraqa sor, gynde təzə.  
Sala we ben u dərbaz bьn  
Ltə şa bьn, bəg tə xar bьn!

1. Wəke həv kьn əmre gynde kəvn u əmre gyn-  
de təzə.
2. Hətta Ingłaba Oktjabre gyndi cəwa dərbaz  
dkьr?
3. Zingłaba Oktjabre şunda gyndi cəwa dərbaz  
dkьn?
4. Nha qynde təzə, əmre təzə b cь qrari tə  
sekrьne?
5. Bona sekrna əmre təzə hun cь xəbata  
dkьn?

### Ç v a t.

Məktəba məda zna çvata xwə dkь-  
rьn.

— Əv cь zəmanə, zьn zi hərə bxunə,  
çvat kə, təv şxyle gyndija bə;—dgot  
ape Əmo.

— Ape Əmər, dьnja həmin əw dьnja  
jə, həma nha ronaji kətijə nav mьllətə,  
cəve həmuja zi vəbujə, nola bərə kor  
nıьn.



Hər kəs dxazə ləzətə xwə z dɛnjaje  
bbinə, pak dərbaz kə. Dbə zna tə zi na-  
va ɣvateda bə; gyndiki goteda.

— Haj lo...! qə tyçara! ema əz  
mɣmə?

— Zna mɛn z xəbərə mɛn dər naje! əw  
təv şxyle wan nabə!

Hnək şunda ape Əmər cu mal. Zna  
wi malda ninbu. Hnək ma, zna wi zvrri,  
hatə mal.

— Mero ty zani iro cə bu, əz cubym  
ɣvata zna. Əz. zəf tɛşt hin bum. Əxtja-  
rja mer u zna wəkə həvə. Əze hərm  
bxunɣm!

Caxe zne ysa got, ape Əmər xwəra  
cu, krə qirin, bəzja zne bkýtə.

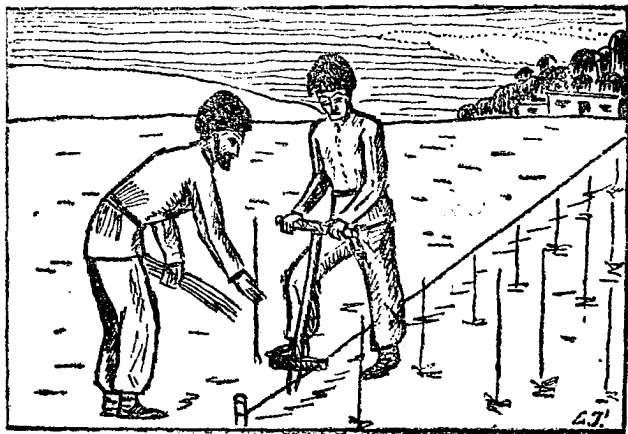
— Də, də çije xwəda rune, əxtjarja  
tə tynnə neziki mɛn-bi, tɛlije xwə sər  
mɛnda raki. Əw bərə bu, wə cə bxasta,  
bkra! Nha edi əm azanə, əme mina mə-  
rija dərbaz bkɛn!

Ape Əmər l çije xwəda səkɛni, əw z  
hersa xwə mina bəlgəke drɣçfi, nzanbu  
cəwa bkra...

— Mero, sma ty nabini hær peşda  
eujin bxwøndyn u bzanbun cedbæ. Sma  
ty fõhm naki, wæki lazьmæ æm zi peşda  
ben, hal-wæxte xwæ bgli-gotne æmre tæzæ  
cekьn.

Æmær kær bu, xæbær nædda. Æmær sæg  
gotna znke gælæk fкьr kьr. Aqьrijeda  
Æmær zi razi bu, wæki znьk hæræ bxunæ!

1. Gli kьn zn cæwa dærbaz dkьrьn, bæri Iglaba  
Oktjabre?
2. Zn z Iglaba Oktjabre şunda cь æxtijar u  
cь azaji dæst aninæ?
3. Zn gyndada u bazarada cь xæbata dbьn?



### Xæbata kolxoze.

Bæri hæmuşka kolhoz dyşьrmiş dbæ  
bona zedækrьna hæbuna kolxoze, wæki

həm xəbata kolxoze peşda bbə, həm zi hal-wəxte kolxoznika cekə.

Səba we jəke zi kolxoza qarar datıñın bər xwə, wəki gyndada qə metrəki xwə-li vala nəhelın; wəki hər çı be rakıñne u candıñne, çıje vala nəmının.

Смки zedəbuna əkən-çikəna, zəviya, əw qarəki gələk məzəne, bona peşdacujina rençbərije, hona peşdacujina kolxoze.

В cekrna kolxoza u sovxoza əmre gynd u gyndija brıkneva te gyhastıne. Сəwa xəbatəke сьмьəti, təvaji, nav kolxozada xəbat u həbun, qar u qəzənç ja həmujanə. Hər kəs dxəbıtə, hər kəs angori xəbata xwə həqe xwə dstinə;

Edi kulak, dəwləti nav gyndda nkarə gyndije kəsib u nivcə bdə xəbate u bkar u qəzənçə wan ystuje xwə qalım kə!

Demək bcekrna kolxoz u sovxoza gyndi b\*xwə dbə shabe u xwəjje həbune, aza dbə z dəste kulaka, şexa, məlla u həg-aqaləra!

Bwe jəke zi gyndda qəbilə tenə hıldane. Gynd dkəvə sər rekəkə təzə, sər

rija sosjalizme. Əw re, rja kolxoza u sov-xozanə, qədəre həbun, haçət u dəzgəh, hər taxım u santənət ja həmujanə.

L wedəre hər gyndi dxəbətə, hər jək zi angori xəbate xwə həqə xwə dstinə. Нəмын əjanə, hərke gyndiki kem bxəbətə, jan xrab bxəbətə, əwe kem zi həq bstinə. Қи ko zəf bxəbətə, rənd bxəbətə, bdərbdari u bləçi xəbata xwə l wəxte xwəda kytta bkə, həmin ko əwe āngori çəfe xwə zi we həq bstinə.

Əxtjarja kolxoza u kolxoznika gələk zedənə, xərcə kolxoza kemə, hər qoməki diwan wanara ddə, bbə bpəra, bbə b qəlməle dьne.

Net u qrara kolxoze əwə, wəki кь kolxoz hər xəbata xwə dərəq əқьн-тїқьн-да lwəxte xwəda bqədinə, həbuna xwə zedə kə, xərc u məsrəfe xwə bətəməmi dərхə, xərc u borçə xwə bər diwane bqədinə u сь pərə stəndijə para bzyrīnə; xen zwe jəke, gərəke kolxoz nav gynda-da kultura u mədənjəte bəla bkə, dərheq xwəndьne, tatrone, radioje, koperative u je majin.



### **Məktəbe məzyna.**

Gynde məda məktəbe məzyna həyə. Məktəbeda xwəndyn evare şət 7 dəst pe dkə, hətta şət 9 dərs kytta dkən.

Xorted gynd, zyn qiz tenə xwəndyne. Əm hini xwəndyn-nvisare dbyn.

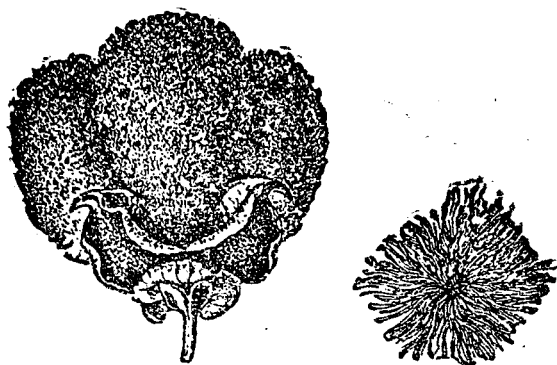
Səjda hər ro hini mə dkə, caxə dbə cvat əm cəwa xəbər dən, cəwa kemasija koperative u kolxoze gli kən.

Gazeta mə ja diwer həyə, əm gazete-da dnvisyən sə dqəwymə gynde məda, kolhoz cəwa dxəbətə, koperativ sə dkə, şewra gynd u təşkilate komsomola, pionera sə dkən, sə xəbate səmbyəti dbyn. Cəndəna bhare cəwa dərbaz bu, giha-drun u xwəjiktynə tarbşa sə halinə.

Həfte çarəke əm çvata xwə dкьн, dфь-  
кьрн sər hər kemasija xwə, əm dxəбь-  
тн wəki xəbata mə cəwa lazьmə, ysa  
peşda hərə. Dyh mə qarar da, əm hərəн  
qoməkdarije bьdnə kolxoze, gyrza gredьн.  
Kolhoz maşına çnine anijə, pe merged  
xwə ddru, le həma məri lazьмьн, wəki  
giha bəgəv кьн u gyrza gredьн. Mə qarar  
da, əm hərəн.

Həfte dьne əme obligasja salla ssja ja  
kytabune penç salije nav gyndda bəla  
кьн. Mə əlami həmuja krijə, wəki gьşk  
benə çvate.

Xəbata mə bəşq u saji dərbaz dbə.



### Zavoda pəmbu.

Almast fabrika tekstileda dxəбьti, əwe  
cənd roza izьna xwə stənd, hatə gynd.

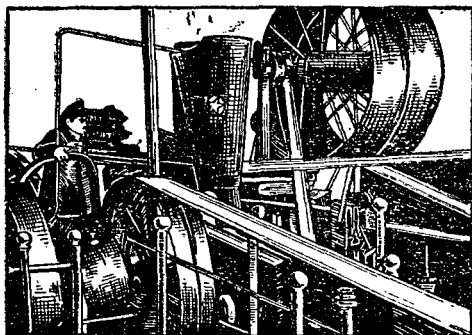
Gyndi bərəv bun dora we, ze p̄rsin: hal-  
wəxte bazare cəwanə? Almaste zəmrə ba-  
zara zwanra gli dk̄r.

Pirkəke ze p̄rsi:—„Tə zavoda p̄mbu  
ditijə? P̄mbu cəwa t̄əmbz dk̄n“?

Almaste got:—„Mašinə həjə, p̄mbu  
tin̄n dk̄n we mašinə; əw mašinə cərxə  
we dzv̄r̄n, p̄mbu xwə le dpek̄inə, pa-  
še bərəf dk̄n, dd̄n aliki; c̄ygite p̄mbu zi  
mašinə dbzerə davezə őrde. Paše palə p̄m-  
bu hld̄n dk̄nə b̄n prese. Əw mašinə-  
kə cargoşə jə, nola qyt̄ikə, p̄mbu nav  
we qyt̄je r̄nd ddəw̄sin̄n, z zorda  
cərxəkə d̄ne te dk̄əvə sər ve p̄mbuje,  
əw cərx, qəwata we zəfə, xwə zi granə;  
b̄n we cərxə p̄mbu n̄mz dbə, xwə  
d̄c̄vinə sər həv, t̄aje p̄mbu haz̄r, gre-  
daji z̄b̄n cərxə dər te. Palə cəm maši-  
nə sək̄ninə, taj hld̄d̄n davez̄n aliki,  
paše dk̄n vagona, d̄šin̄n bazara.

C̄ygite wi zi d̄šin̄n zavoda bz̄r, ja  
sabune. Zwi c̄ygit̄i bz̄r dər̄d̄x̄n, c̄u-  
rəki b̄z̄rə t̄əmbz səba xwə̄r̄ne, c̄urəki  
d̄n zi bz̄rə alcax, sabune ze cedk̄n.

- 1- Wəlate məda pəmbu kədəre dşyn?
2. Qara mə zpəmbu sijə?
3. Pəmbu kənge dşyn, kənge bəgəv dşyn?
4. Qynçə mə zşy sedkyn?
5. Zhri şy sedkyn? Kədəre, ki sedkə?
6. Hun malda zpəmbu u hrije şy sedkyn?
7. Gli kyn cənd çurə hri hənə?



### Fabrika tekstile.

Bazare Leninakaneda fabrika tekstile həjə. Fabrikə gələk məzynə, maşine fabrikeye gələkyn. Fabrikeda gələk hostə u palə dxəbşyn.

Əwana zpəmbu ta, çaw, gorə u tşyte dşne sedkyn.

Fabrikeda məktəb həjə, palə dşyn məktəbe dxynyn, hər tşti hin dşyn!

Fabrikeda gələk zşyn u qiz dxynyn; əwana çar-çara dşyn çvate; xəbərdana



wan bona peşdacujina pala u bona peşdacujina зын u qızanə.

Çvatada əwana bona zedəkrьna xəbate u peşdacujina fabrike fкьr dkьn, bona we zi hər xəbat bdərbdari u bləçi dqədinьn, brigada kьvş dkьn bona peşdabrьna xəbata tekstile.

Bona peşdabrьna şere snьfe bər dьz-mьne hyndyrda, bona səjasəte u xəbated mə, bona cekrna sosjalizme, pala hərgava fкьr dkьn, u nav gazeta diwerda u nav çvatada hər pьrs u pьrssijar datinьn bər xwə u bgotna fьrqa komunista əw pьrs u pьrssjar dqədinьn.

Palə bona peşdacujina xwə u həvale xwə dxəbьtьn, məktəba evarada dxunьn, hin dbьn, zwe şunda xwəndьna xwə banfakada u məktəba məzьnda kytta dkьn.

1. Alije wəda zavod u fabrikə hənə?
2. Gli kьn cь kara mə z zavod u fabrikə həjə?
3. Cma əm dxəbьtьn zavod u fabrika xwə zedəbkьn.
4. Gli kьn əmre pala u xəbate pala lzavod u fabrikada cəwanə?
5. Cma əm bdərbdari u bləçi dxəbьtьn?

## Bere u nha.

Şewra gyndda çvat həbu. Gyndi hatъ-  
bun bona cekrna avaja t̄ez̄e ja m̄ekt̄obe  
m̄eri k̄v̄ş̄ k̄yn, w̄eki m̄ekt̄ob w̄exteda  
ceb̄e, haz̄ȳr b̄e u zar z̄xw̄end̄b̄ne paşda  
n̄eminin.

Cacane Oso zi, m̄eriki həfte sali, əw  
zi hatъbu çvate.

— Ape Cacana ty hati cъ, pe xort̄eki  
laç̄ȳrd̄ja xw̄e k̄ȳr u k̄ənja.

— C̄owa hatъm̄e cъ, əz hatъm̄e b̄ne-  
r̄ym̄ k̄ane əme cъ b̄k̄yn!

— D̄e h̄ər cъ laz̄ym̄e əme b̄k̄yn, ed̄i  
tyje s̄ərda cъ zed̄e b̄ki?

— C̄owa əze cъ zed̄e b̄k̄ym, Cacana  
got, hn̄eki peşda hat u d̄enge xw̄e b̄l̄nd̄  
k̄ȳr—c̄owa? dem̄ek ty əxt̄jare nadi m̄yn,  
əz b̄em̄e çvate, əre?

— Na, na, xort goteda, c̄owa əxt̄jarja  
t̄e ḡel̄ek̄e, w̄er̄e, rune, x̄əb̄ər d̄e. Əw n̄e  
w̄exte b̄ere j̄e, çax̄e n̄ed̄hiş̄t̄yn w̄eki  
gyndije k̄əsib, n̄iv̄c̄e, batrak u çah̄yla  
t̄əv̄ ş̄xyle ç̄m̄b̄ate b̄yn.

— D̄e əz c̄owa k̄ym, b̄ere diwan d̄əst  
m̄yl̄kd̄ara, m̄əlla, ş̄ex u pirada bu, m̄yl̄l̄ət

kor bu, kəsək nədweri bər wan xəbər bda, əwana zi bdəste zore hər t̄şt b kəfa xwə dk̄r̄n. Də edi əw wəxt dər-baz bu, nha əm bəxtəwər̄n, wəki k̄ azanə, bzanbuna xwə zi əmre xwə ced-k̄n.

Nə əm mina bərə həsirijə nak̄şin̄n, əw bəsi məjə. Nə diwan dəst mə batraka, gyndijed kəsib u nivcadanə, nə mə hale gyndija p̄ri xwəş krijə.

— Le, le, xort goteda, nə əw həmu əm bsərkarja F̄rqa komunista u bxə-bata həvale Lenin dəst anijə. Dbini sər Ələgəze gynde kyrmançada poştə, mək-təb, gazet, xwənd̄n, kolxoz, maşina run u pəner, edi əz kizani bez̄m, hər c̄ laz̄mi məjə, həjə.

Çvat kyta bu. Cacane Uso bkən u şaji cu mal.

Əw roz bona ape Cacan rozəki əziz bu!

**Əskərə sor qerəwule wə'ate məjə!**

— Wəlate mə ki xwəji dkə?

— Əskərə sor!

— Əskərə sor kə xwəji dkə?



— Wəlate pala u gyndija!

— Əskərə sor kinə?

Əskərə sor əwləde palə u gyndije xəbatciyə. Əskərə sor mьqati xəbata pala u gyndijane. Əskərə sor wəlate mə xwəjide, nahelə diwaned kapitalista bene sər wəlate mə.

Wəxte padşə əskər mina hesira bu, əxtjarja wana tınnəbu. Le həma nha əskərə sor azajə, əxtjarja wi gələkə.

Əskərə sor кыгə xəbatciya, gyndija u palana. Əskərə sor mə xwəjide, nahelə dьz-məne mə dəwa bene sər mə. Əskərə sor qərwule inglabeja. Əskərə sor dxuna, dnə-visə, hin də. Əw hazər də, wəki wəlate mə u diwane mə xwəjide bə, əw zane dьz-məne mə kinə!

## Internasional.

Rabın, ımre ke nıbrıje,  
Qule brci hımı dınjaje!  
Dkələ dıle məji tzi,  
Əm hazırın l şəra hətta mırne.

Dınje zor əmə xrab kın  
Hətta rıkne bıı; paşə  
Əme dınja xwə təzə sekın,  
Ke nətəştək bu, əw bbə hımı.

Əw şere məji paşınə,

Şere kyttabune je;

Internasionale

We dınjaje xlaz bkə. (2 çara).

Kəsək nadə mə azabune?

Nə padşa, nə pələwan,

Əme aza bbyn xwə bdəste xwə.

Wəki əm ve zylme wəlgərinın,

Bdəste qəwati,

Əme bstinın paşda male xwə,

Lexın cakuca hətta həşni gərmə!

Əw şere məji paşınə

Şere kyttabune je;

Internasionale

We dınjaje xlaz bkə.

Hər əmən xəbatcija dənjaje  
Əskərə zəxm çafaje  
Xwəlije zəft kən əxtjarja məje,  
Məftəxwəra qə tycara!

Əw şərə məji paşnə,

Şərə kyttabunejə,

Internasionale

We dənjaje xlaz bkə;

Wəki bbə rəngin

Səje tər qəsas hynda bbən,

Disa ərd əzman je mənə,

We bminə zməra...

Əw şərə məji paşnə

Şərə kyttabune jə,

Internasionale

We dənjaje xlaz bkə!

### Əvdi u Pərişan.

Əvdi xwə məriki 45-50 sali bu; nava  
gyndda hyrməta wi zəf bu.

Zvəstane Əvdi rudnəşt bər bəqira ode,  
qə nədcu dərvə. Gyndi dhatən, çəm wi  
rudnəştən, gli-gotne xwə dgotən, gyh dda-  
ne, kəne Əvdi cə bezə, cə şirəta wana  
bkə.

Roke nəvija wi Fərişan zməktəbe hatə mal, cu çəm kalke xwə.

— Kalko, ty zani gyndda məktəba təzə səba məznə vəkərbnə, wəki əw zi ben bxunbn. Gyndija gəşka xwə nvisinə, tenə məktəbe dxunbn. Ty zi wərə, bxunə, xwəndbn təştəki pakə!

— Cəwa? Əvdi pərs kər u zçije xwə rabu!

— Tyje sə bki?—Fərişane ze pərsi.

— Cəwa? Əz hərəm bnerəm, ska gyndi cəwa dxunbn, sə dkbñ?

Əvdi cu. Caxə əwi dəre məktəbe vəkər, gyndija gəşk le nherin, şabun, kənjən. Əvdi zi kənja, got:—„Həvalno, bxunbn, hin bbn, bwe xwəndbnə hun dkarbn peşda hərən!“

Əvdi zvbri hatə mal, nəvija xwə həmez kər got:—„Lawo, ida əz bmrəm zi ty xəma mbn ninə, diwane we wə bdə xwəndbnə, hune əmrəki gələk pak dərbaz bkbñ.

Cənd roz şunda Əvdi edi mina bərə bmbzulja u bhəkjata dərbaz nədkər.

Əvdi xwəra ktebək kribu, Pərişane zera hini xwəndən-nvisare dkr. Əvdi hini xwəndəne bu. Nha gazet dstənd, dxwənd; glije təzə u səjasəta Diwane mə gyndijara şro dkr.

Gyndi sər we jəke gələk şa bun. Hər-  
kəs dəu məktəba evare dxwənd.

1. Əm səba cə dxwənd?
2. Xwəndən cə karə ddə mərija?
3. Cma əm dxəbətən, wəki wəlatə məda kəsə-  
ki nəxwəndi nəminə?



Dajke pirə, por spije,  
Bər təndure, gərm u xwəşə;  
Kteb, qələm dəst wədanə,



Ньм dxunə, ньм ша dbə!  
Xwəndьn, xwəndьn cьqas pakə,  
Le nvisar?—cь əcebe!  
Dajkə nha dьl u əsqə  
Қақыз, қтеb bzmañ.  
Əw dxunə, əw dkənə,  
Nha dьnja cьqas xwəşə,  
Nola təjra əw dьrə...  
Xwəndьn, xwəndьn cь şirьnə.

Зьн nha dxunьn. Kəsək nkare zore bde  
wan. Əxtjarja wan wəkə ja meranə. Зьн  
bxwəndьne wə peşda herьn.

1. Gli kьn зьн бəre, wəxte padşə cəwa dərbaz  
dkьrьn.
2. Gli kьn зьн nha cəwa dərbaz dkьn?

Зьн əxtjarja u azaja xwə stəh-  
дьn z Inglaba Oktjabre şunda;  
əxtjarja wan nha wəkə ja meranə.

## Тоҳъме баъ.

Kolhoz gynde mæda mašina tæmъz kына tоxъm anibu. Mašina tоxъm ysa rъnd tæmъz dkыr, wæki nav tоxъmda hæbæki dæne zrav, jan hыšk nædma.

Gyndi tæv hatъbuh tæmaša mašine dkыryn. Alikida sær gazete diwer diagra-ma cækrъbuh, je ko nišan dda ækue tоxъme tæmъz kri u ækue tоxъme nætæmъz kri.

Nav (torbada) hæbanada hær çuræ gæ-nytm u çæh danibuh, je tоxъme tæmъz kri u je nætæmъz kri.

Gyndi kom-kom dhatъn, dditъn u dgo-тъn:

„Olo bnær, lъvra qæt hæbæk gæny-me pue, zrav jan qolaji tynhæ, qøj ty bæzi hæb-hæb bzartъhæ. Oso, Oso bnær, æwa æjanæ tоxъme wi nætæmъzkrijæ, cъ gæny-mækæ qolajijæ, cъqas gæmar teda hæjæ, dæne wi cqas zrav u hыškъn.“

Broje Çyndi cænd çara dora mašine zvъri, nheri goteda:— „Hævalno, gli-gotne sex u pira, mælla u kulaka gыšk vъr u dægæwъh; æwana dъzmyhe kolhozenæ,

əwan naħazьn batrak, gyndije kəsib u nivcə peşda ben, əwana naħazьn wəlaťe məda sosjalizm be cekrьne, əwana dьzьmьne diwahenə. Ləma zi gyndija dxapinьn zrja rast dərхьn, nahelьn həbuha kolxoze zedə bə, nahelьn gyndi kolhoz saz kьn. Le əm dbinьn, wəki gyndi kəra xwə fəm krьnə, gьşk zi dbnə kolhoz. Kolhoz zi wa hər məçəl-mkьna bona peşdacujina kolhozьhika u gyndija dbinə.

Əre, Bro, gotha təjə. Əme janьsja xwə rast kьn, əme benə kolxoze. Ty əwa bəzə, əm cəwa kьn, wəki təхьme xwə zi bwe maşine təmbz kьn.

— Cəwa kьn, əme hərnə kolxoze bezьh, bra təхьme mə zi bwe maşine təmbz kьn.

Gyndi cunə çəm sədre kolxoze.

Sədre kolxoze got:— „Gəli gyndija, əw maşinə rastə bxərçə kolxoze hatijə, le maşinə təne bona kolxoze ninə, maşinə ja gyndə, bona gyndije kəsib, nivcə u batrakənə, huu hərgav dkarьn təхьme xwə təmbz bkьn.

Агронома колхозе bona төмьз крѣна  
тохьм plakata u şkla anibu, nişani wan-  
da, goteda:

1. Тохьме төмьз кри гөт һөбөк yнда  
nabə, гьşk şin dbьн.

2. Dəne wan puc u zrav nabə, gəһьм  
pak te.

Gyndi bдыşaji бəла bun, cuһə mal.  
Roza dьne əwana hatьbun bkəvnə kol-  
xoze.

1. Cma əm kolxoza saz dкьн.
2. Bьcь қare kolhozada hale gyndija we xwəş  
bə.
3. Kolhoz cəwa һəbuna gyndija zedə dkə.
4. Kolhoz cəwa əmre təzə nav gyndada cedkə.
5. Kulak, mərije dəwləti, şex u pir, daşnək cma  
bər kolxoza şər dкьн.
6. Kulaka cəwa snьf bьcь qrari we benə һь-  
landьne.

### Wəlatə mə.

Wəlatə mə brьngəryng peşda dcə!

Wəlatə mə btexnikaje

Əmrə təzə u gynde sor cedkə, dcə!

Rastə dьзмьн bər mədaje

Kulak, təreq təv jək bunə,

Qrara mē sosjalizmē;  
 Wəlatē mē bdərb, bzərb  
 kolxoz, sovхоз cedkə dcə!  
 Rastə dьzmbьn mina mēra  
 Hə sər rejə, rəd nəbujə,  
 Gyndije kəsib, nivcə palə  
 Şər tuz krьnə bər həjarə.  
 Wəlate mēda şin u gri  
 Dərd u kyll daha tynnə,  
 Wəlat bəşq, kəf u dьlşa, şa dbə, dcə.  
 Wəlate mē əmre tēzə hьldajə, te  
 Caқuc, dəas sər mьllanə, kybari te,  
 Həm kolxozə, həm sovхозə,  
 Rja tēzə—gynde sorə,  
 Traktorə u texnika  
 B hyқm u zərb hьldajə te.  
 Wəlatē mē brьngərbьng pəşda dcə  
 Wəlat bzərb, wəlat bdərb  
 Ledxə u te —  
 Tēzə əmre, zəf şirьnə,  
 Bra zu be, bra zu bel



## Gynde t̄əzə.

Gynde mə nha gynde b̄ere ninə. Gynd b̄hər alijava hatijə gyhast̄yne. Edi gyn-di mina b̄ere b̄ərəv nab̄yn t̄əwlada h̄yk-jata u m̄əsəla nab̄ez̄n, gyhdarija şex u pira nak̄n.

Gyndi nha dbin̄n k̄ara əmre t̄əzə. Əwana məkt̄əbeda jan kolxozeda b̄ərəv db̄n d̄ərhəqa k̄əmasija gynd, d̄ərhəqa cekrna kolxoze u peşdabr̄na rençb̄erije fk̄r dk̄n.

Həfte d̄ne şewra gyndda çvat həbu. Çvat bona provakasija kulak Əbas bu. Əbas xwə m̄eriki d̄əwlətijə, əwi nav kolxoze q̄əbul nəkr̄nə. Əw zi hatijə gyndije k̄əsib u nivcə b̄ərəv krijə, gotijə:—„Kolxoz wə dxapinə, hune kolxozeda behəq bxəb̄t̄n, zare wə we zdəste wə bsti-n̄n b̄şinnə bazara,“ u gələk v̄r n d̄ərəwe wa.

Çvat v̄kr̄n. Sədre çvate gli k̄r provakasija Əbas. Əbas səkinibu, q̄ət b k̄əsəkira xəbər nədda. Gyndi provakasija Əbas isbat kr̄n.

Paşə soz danə Əbas. Əbas gynəhe xwə  
hыlda sər xwə, goteda:—Əz sma wə bxa-  
pиным, сaxe wə мын нав kolxoze qəbul  
нəкыр, мын зи dxəbьti wəki gyndi nəкə-  
vьн kolxoze!

Çvat qrar da Əbas zgynd dərхьн.

### Xəbata komçahыla.

Gynde mə gyndəki beukə. Lə həma  
gyndda, məktəba mə həjə. Məktəba eva-  
re zi həjə kədərə, qiz u zьн zi ten dxu-  
пьн.

Komçahыla gynde mə dərheqa peşda-  
cujihа gynd, dərheqa hazьrbuna məktəbe  
gələk dxəbьтьн. Əwana kьнçə Lenin və-  
kьrнə; hər evara bərəv dьнн kьнçə Le-  
nin, çvata dkьн bona peşdabьrна kope-  
rative gynd, kolxoze u məktəbe.

Təmam dy sal bu əz zgynd dərкə-  
тьbum, мын Тьfliseda dxwənd. Сaxe əz  
hatьм gynd, мын gynd naz nədkьр. Gyn-  
dda məktəbe təzə seкьrнə, məktəba evare  
vəкьrнə, kolhoz saz kьrнə, koperativ zedə

кҗнә. Колхоз машина сєкҗна рун и рә-  
нер анијә. Нһа зи фькр дкҗн, wәки radio-  
је биҗн!

Ишәв әз сунә кунҗе Lenin, мҗн dit  
җаһыле мә, qiz и хорт сәwa хwәш dxәбь-  
тин. Әwana nola murija сәр хәbata хwә  
сәкҗнibun. Gava мҗн dit җаһыла әdәта кә-  
vn, је kal и bava тәрк данә, бәре хwә  
данә бәр бь rja тәzә, дьле мҗн ша бу.

Әw хәbat и peşdәcujin bdәste kom-  
җаһыла gynd hatьbu ditьne.

Nһa әз fәm dkҗm кҗна Fьrqa ko-  
munista и Lenin сь хәbatәкә granә, сь  
eijaki блнд и мәzьн сәр мьlle мьл-  
ләted beuk һьldанә, авитьнә алики.

җinar тәр bun dora мҗн, рьrs и рьr-  
ssjare хәbata bazara zmьн dkҗьн. Мьн  
gli кьр сәwa palә bazarada дәрbaz dkҗн,  
сәwa bdәрbdari и бләci һәр хәbat dqә-  
dinьн, һәр сәтьни altь dkҗн.

Gyndi gyh dдан и ша dbun.

1. Gynde wәda тәşkilata komҗаһыла һәjә?
2. Әwana gyndda сь хәbata dkҗн.
3. Gli кьн wә сь хәbat kriјә wәxte сандьне,  
wәxte сnine и gihadрune.



# BIR NƏKYN.

## B HƏRFE MƏZYN DNVISYN:

1) Nave mərjə, gynda, bazara, eija, çəwa, cəma, bəhra u wəlata.

Məsələ: Rəwan, Əraz, Ələgəz, Iran,

2) Znoxtə şunda, hune bħərfe məzın dnvisın.

Məsələ: Əz cumə Rəwane- Əmo cu  
Tıflise. Əm dy məh baza-  
rada man.

3) Caxə dəst pə dıkn təzə dnvisın,  
hune bħərfe məzın dnvisın:

## Məsələ:

Par əz cum Rəwane texnikuma kyr-  
mançada bıxınım, le həma mın qəbul  
nəkrın, sımki şahədnəmə mın bona əmr  
u hal-wəxt (həbun-tynnəbune) tynnəbu.  
Əz zıbrim hatmə gynd. Isal mın hər  
təşt hazır krijə. Cəwa bbə əze hərym  
texnikume bıxınım.

## Salawəxta nvisare təzə.

Salawəxta tə təmam bu,  
Əraje batraka kəsiba,  
Ronkaja xwəndən bər mə vəbu  
Bona pala u gyndija!

Ronaji zu bəla dbə

Nav gynd, bazar u nav qəza,

Xəbatci əmre xwə cedkə

Şa dbə mina kylilke bhar!

Qlama pioner l mən xwəş te,

Azaja zna qət tə dijə,

Əw dərkət nav wəlata Şewre

B gotna Lenin u xəbatqar.

Ty əraje zna, əraje bətrak

Ronkaji bbə ty hər dəra,

Sər gynd, nəwal, dəşt u eija

Təv bəla kə xanьmana

Gyndije kyrmançe xəbatqar

Zəf təri bu nava dьne;

Şewr anijə əra u şəwəq

Sər mьlləted beuk hər wəlata.

Salawəxta tə təmam bu,

Əm əskərə peşja tənə;

L ki dərə re ase bə, əme rast kьn

Ko ty həri nav kyrmança.

- 1) Gli кып хwəndьп – nvisara кyрманча ста бəreda тynнəбујə.
- 2) Съсах и сəwa секрнə əлfbaje кyрманча?
- 3) Gli-кып Diwana Şewre сь dajə mьlləted beuk.



### Carsəv hьldanə.

Par roza Inglaba Oktjabre əz Rəwanəda bum. Əz kyda dcum, bəsa hьldana carsəva zna dкьрпн, dgotьп:—Gərək zne əçəma carsəve хwə hьлдьп. ryje хwə vəkьп.

We roze зьп бəрəв bubun, dcun çvate. Əz zi cum təsəli бкьм, қане zned əçəma we сь бкьп.

Wəxte gʙšk bəreḅ bun, jək zwan ra-  
bu, got:—„Gəli həvala, əva cənd həzar  
salə em krɛnə hesir, nahelɛn əm xəbər  
dɛn, azaja mə zdəst mə stəndɛnə, le  
həma nha Inglaɓa Oktjabre azaji məra  
anijə, əme zwe weda həreɛn sər xəbata,  
hərnə məktəba bɣunɛn, ɕvata xwə bkɛn,  
təv ʂxyl, gli-gotne ɕɛmɛate bɛn, kolxoz u  
sovxoza saz kɛn.

Əme hərnə zavod u fabrika təv pala  
bɣəbɛtɛn, bəmre wan u bdərde wan.  
dərbaz kɛn.

Сма əm zi nə mərinə, əm ty hesir  
ninɛn. Edi bəsə, həwqa sala mə bɛn kyl-  
me merada dərbaz krijə, manə nav tari-  
jeda, zəmre xwə ləzət nə ditɛnə. Əm  
zi dxazɛn ve dɛnjeda roza pak dərbaz  
kɛn.

Wəxte kɛ zne han mɛzulja xwə xlaz  
kɛr, ɕvateda ɕɛqas zɛn həbu, gʙšk həvə  
carsəve xwə hɛldan, avitɛn:—Bra ynda bə  
carsəv, bra bɕəhmə bər əvə mə, carsəve  
əmre mə pue kɛr. Bra jaşamiş bə azaja  
zned xəbatci həmu dɛnjaje.

1. Wəlate kapitalistada zbn cə halinə, cma?
2. Zbn wəlate məda cəwa dərbaz dkn?
3. Əjda roza zna həjə? Kənge jə, kizən məhejə,  
əm əw roz cəwa dərbaz dkn?

## Çansaqi z hər tıstı cetryə.

### I.

Lazımə hər gyndi mıqati çansaqja xwə bə, cmki mərve nəsaq nkarə pak bxəbıtə, nkarə hale xwə xwəş kə.

Bona çansaqja mə lazımə təmbzi. Qrez u gəmar, kee u spi dızmbne çansaqja mənə.

Nətəmbzi hər nəxwəşi peşda tinə.

Gələk nəxwəşi zi zryja keea, spija pəjda dbn u bəla dbn. Spi u kee dızmbne mənə. Əwana nəxwəşije hal bəla dkn.

Hərke məriki bnəxwəşija hal gırtijə, caxə spi wi dgəzə, xuna wi hıldıbdə, paşe zi əw spi dkəvə sər məriki saqləm, çane wi dgəzə, xuna nəxwəş ddə wi mərvi.

Bwi tğəri nəxwəşi bəla dbə u robro zedə dbə.

Zramusane zi merv dkarə nəxwəş bkəvə. Caxe mərve çansağ mərve nəxwəş-ra ramusə. mikrop zdəve wi, zsər bevla wi hɫddə, bwe jəke cənd roz şunda əw zi nəxwəş dkəvə.

Səba we jəke zi həkim nahelɫn çəm nəxwəşa məri runen, nəziki wan bɫn, bɫ fəra wan u bkəveije wan bxyn.

## II.

Gyndada gyndi qanun-qrara çansağja xwə pak nanerɫn, səba we jəke zi gyndada nəxwəşi gələk zedə dbə.

Zəf ədətə kəvn hənə, je ko hətta nha gyndi nətərkanɫnə. Əw zrərə. Zve zi gyndada nəxwəşi zedə dbə.

Cəwa əjanə zəf çara gyndi xyrəke dkɫnə nav fərəke u cənd məri təv həv nan dxyn. Hərke jəki zwan mərja nəxwəş bə, je dɫne zi gərəke we nəxwəşije bgrɫn, cmki nəxwəş kəveije xwə jan tɫlije xwə dxə nav fəre u xyrəke dxy.

Zkəvei u ztɫli mikrop dkəvɫn nav fəre.

Cəwa ko həmujava əjanə gyndada gyn-  
di dəbnə dəste şəxa, pira, oçaxe wan;  
əwana dəste qrez u mrdar pac dkyñ u  
bwe zi nəxwəşi zedə dkyñ.

Zəf çara zared hurək dbñ çəm tere-  
qa, əwana zi dəste xwə nəşuşti u qrez  
lzara dxyñ, zar zwe nəxwəş dkəvyñ.  
Cmki shətək bəre bwi dəsti zare nəxwəş  
həldabun.

Gələk çara zi əwana ty dkyñ nav eəve  
zara, nav gyha u je majin, hərke gyh  
deşə jan eəve zara deşə, wərymijə. Le hər-  
ke əw tereq nəxwəşə, we cə bbə. Zar  
we mryim nəxwəş bkəvyñ!

Çar-çara gyndi dəbnə oçaxa, dben oça-  
xa şəxə, we mə zdərda u kylla aza bkə.  
We oçaxeda niv shət, jan shətəki bəre  
məriki bnəxwəşja hal həbu, we cə bçə-  
wəmə. Mərvə saqləm ko cujə oçaxe, we  
nəxwəş bkəvə.

Lazymə, wəki gyndi çarəkəva tərka  
wan ədətə bdñ,, lazymə, wəki həkim zi  
gyndija sərwxat kyñ əmre wan bçə qrari  
be danine, wəki nəxwəşi kem byñ, kytta  
byñ!

## Мърқан.

Мърқане роке збаве хвә рьр-  
си:— „Bavo, cma həmu mylləta xwəp-  
dın—nvisare wan həjə, le je kyrmança  
tynnəbu, zməra nvisar təzə dərxtəne.

Bave we şvane gynd bu; əwi got:—  
Lao, ty beuki, ty he nzani kyrmanç cə  
zylm dəst bəga, şex u pira kşandijə.

— Cəwa zylm? cə zylm? Мърқане зба-  
ve хвә рьрс кьр,

— Rune, lao, rune, bave we goteda;  
əze təra gli kьm dərde xəbatcije kyr-  
mança.

Мърқан runşt, gyhe хвә da sər, cka  
bave we cə bezeda.

— Lao, məxluqəte dьnjaje dy qьsmьn:  
jək xəbatci palə u gyndinə, je dьne zi  
mylkdar, dəwləti, şex u pirьn; rja wan  
hərdu qьsma başqənə, əw hərdu qьsm  
dьzmyne hevьn, əwana tьçara nkarьn jək  
bьn' brekeda hərьn.

Wəlate kapitalistada, xəbatci dxəbьtьn  
bxwə behəq dminьn, kapitalist həqe wan  
zwan dstinьn; kara xəbatcija dghizə dəw-  
lətjara, bəgara.



Kəsib, palə dxəbətən, dəwləti, şex u pir wana dxarınən, qara xəbata wan xwəra hyltinən. Şex u pir dbezyən:—Kəsib u dəwləti, rəja u bəg, əw həmu qara xudejə; kəsib u palə gərəke bxəbətən bona aqa u bəga, xəbərə wan bkən, zsoze wan dərnəkəvən; wəki əm gyh nədən wana, xude we diwana wan bkə. Də kyrmanç zi tarijeda bun, tşstək fəm nədkərən, gyh ddan wan myftəhra.

Şex u pira dgotən:—Xwəndən nə lazımə kyrmançara, nvisar-xwəndən rja şyl-hətejə, rja xrabə, nə rastə. Wana sə dxastən?—Wana dxastən, wəki əm tərjeda bminən, əm bxəbətən, əwana hərgav bbən bxyn. Səba we jəke zi əm dxarandən; əm talan dkərən, xwə kef dkərən. Səba we jəke zi mlətə kyrmanç be xwəndən, be nvisar mabu.

## N h a.

— Le nha?—Mırçane pyrş kər.

— Nha, bave we got... Nha Diwana Şewrejə, nha diwan dəst pala u gyndije xəbatcijanə. Əw diwan qara xəbateija u gyndija dgərə.

Diwana mē nahelə dəwləti, mьlkdar, şex u pir peşda ben; edi xəbərə wana dərbaz nabə. Nha Inglaba Oktjabre xəbatci həmu aza krijə, ty kəs nkarə nola bərə zore bkə pala u gyndija. Oktjabra məzьn diwana şex u pira, tərəqa u mьlk-dara çarəkeva zryja ərde hьldajə u dəw-sa we hykməta Şewre danijə.

Də içar əm kyrmançə kəsib, gavan, şvan u batrak, rençbərə nivcə peşda hatьn, diwana şewre ja məjə, koməke ddə mə. Hykməte dit əm tərjidanə, nvisar-xwəndьn mərə dərхьst. Nha ty dbini kte-be mə hənə, əm dxunьn, dnvisьn, dьbьl-mьn. Əm kyrmançə zi peşda deьn.

— Mərçane pəj wan xəbərə fьkr kьr, got:— Bavo, gərək əm bəjraqa Şewre blənd bgrьn, cmki əwe bəjraqe əm ztər-ije dərхьstьnə, əwe bəjraqe əm zvьr u dərəwe şex u pira, zzyлма dəwlətija u mьlk-dara, ztalane wan aza krьnə.

— Əfərym, qiza mьn, bave we gote-da! Də zmьra klaməke xəbatcija bьs-tre!

Мырғане қламәк збаве хwәра got.  
Bave we дысьрмиш dbu:—Zwe şunda хә-  
batcije кырманча we dha peşda һәргн u  
hale хwә хwәş кьн.

1. Gli кьн hale кырманча wәxte padşә, wәxte  
daşnaka сәwa bu.
2. Gli кьн сь krijә Diwana Şewre bona peşda-  
cujina кырманча.
3. Bezьн Diwana Şewre сь хәбата dbә nav mьl-  
lәted beuk, wәki әwana peşda ben!



### Qiza хәбаткар.

Nav fabrika Leninakane  
Мьн тә dit бәр дәзге тәзә;

Əni sisə, dəst xəbatqar

Bəznək rəndə, navtəng zrav.

Zələgəze hati, jan zAqbaba

Nav wi wəlate zavod, fabrik.

Rise həwərmiş nav dəste tə

Cedbə parçə qize eija.

Dora tə rezın dəzgəh u qiz,

Съ xwəş te dənge maşına!

Rise həwərmiş zrav u drez

Cedkын parçə, pьrti u ta.

Bori bərda dənge xwə zrav,

Got:—Ty rhət bə, qize eija

Ənja xwə bşo, kəzi şə kə,

Hərə məktəba evara!

Wəlatəki tənə həjə, l we

Гыльстane əmre məjə;

Əw wəlatə xəbatcijanə

Je ko cedkə əmre təzə!

Ty cetryi, xəbatqare rəndi,

Nav fabrike xwəj drezi,

Nav məktəbe əvara

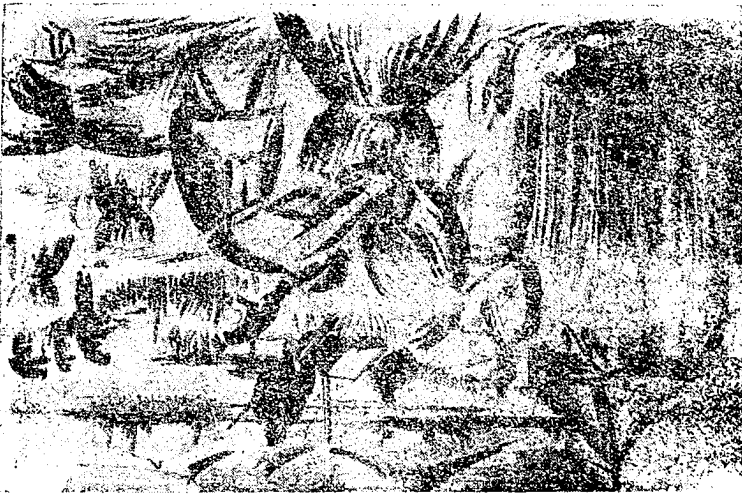
Peşja gьška ty çab ddi.

Nav yzəke, nav zьnadel,

Комçаһыle kyrmança

Назыr dki, wəki ceki

Kolxoz, sovхоз u sosializm!



### **Cnina zəvija kolxoze.**

Zəvije gynde mə ghiştyn. Zəvijada s̄mle gənym sere xwə h̄ldabun zdurva mərijara dkəjan, tə dgot wana dxastyn bgotana:— „Wəryn, wəryn, wəxte cnina məjə, sale çarəke əm əjda xwə dkȳn, d̄yle rençbərə şa dkȳn. Wəryn, wəryn, kərəm kȳn, iro hun mevane mənə. Hərke hun dərəngi bkəvyn, nələzyn, əme zwə bxəjidȳn, əmə s̄mle xwə bhəzinȳn, dəne xwə brezyn ərde, xwə dawşinȳn, vala bsəkynȳn! Zu kȳn, bləzinȳn wəryn wəryn!

Yzve kolxoze mašina cnine hýldan, cun zəvijə kolxoze bdrun. Əm zi cun bnerɣn əkɣne kolxoze isal cəwa hatijə.

Sədre kolxoze kəɣbu orta zəvijə ddru, xwəjdən ənja wi dlop-dlop dnɣɣti, dkət ərde. Həvale dnə zi vala ninbun, hər jək zaliki cnina xwə dkɣɣn. Qiz u zare wan zi hatɣbun aliye wan dkɣɣn; zaliki dstran, zaliki gyrz greddan.

**B**ave wana lwan dnerin, ɣa dbun.

— Də bave mɣn, də həvala, də zu, də zu bxəbɣɣn, wəki zvbstanə hər tɣɣte wə hazɣr bə, hun həɣɣn zxwəra bxunɣn!

Mɣn Əsədra got;—Əsəd, ty dbini qəwata kolxoz cɣ qəwatəkə granə.

— Əre, əre, Əsəd got, loma dbeɣɣn: — „Dəste tənə, dəng ze najə.“

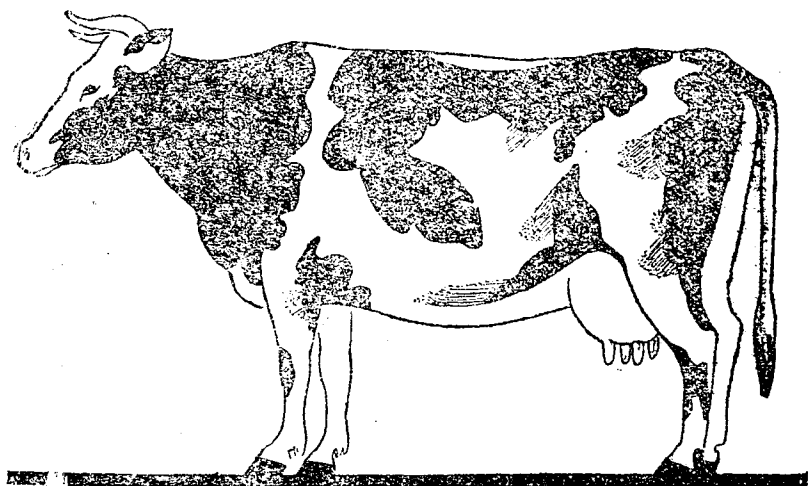
— Rastə, mɣn got, Əsəd, wərə əm zi təv kolxoze bɣn.

— Əz hazɣɣm, əz dxazɣm, Əsəd got.

Əm zvbɣin u mə ditɣn kulak Nəmo pəj mə səkinibu, əw zi hatɣbu təmaɣa cnine kolxoze dkɣr. Mə dit əwi cəwa

рѣгѣије хвѣ крѣбу, ѿwi кѣтѣбу нав мѣ-  
ла: — „Зубѣ wada hale мѣ kulaka  
хрѣбѣ!“

1. Gynde wѣda kolhoz hѣjѣ?
2. Kolhoz съ хѣbate dkѣ?
3. Gyndda kulak hѣnѣ? Ѧwana съ dkѣn?
4. Gli кѣn kulak сѣwa snѣf we сѣwa ben hѣ  
landѣne?



### Хвѣјикрѣна селѣка.

Wѣlate mѣda gyndi селѣке хвѣ река  
и гиhaje гѣзи хвѣји dkѣn, селѣк брѣи dmi-  
нѣn. Нѣрке ѿм dxазѣn zeелѣка кѣре hѣл-  
дѣn, гѣрѣке ѿм дѣбра wan пак бѣднѣ.  
Гѣрѣке дѣбра селѣке зѣf бѣ, хвѣш бѣ. Хѣn

zka u gihe, əme are çəh, qarəke, sɫɫq, kartola u tɫɫte dɫne bɫdne.

Əm eeləke qor dkɫnə təwle, eije tari, nɫmz, ddɫn bər we gihe xrab, hɫɫk, ka bɫwəli u gəmar; nive we dəbre bɫn piye eeləkada pue dbə, paşe əm xwə-xwə dben, zeeləka kara mə tɫnnə, xərcə we zqara wan zəftɫre.

Nav həbunada, soz məsəla, kolxozada u sovхозada təwla eeləka zəf frə, məzɫn, təmtɫz u pak cedkɫn; çije wan zuja jə, ronkajijə, kyspe ddɫn eeləka, qarək, sɫɫq, ar; wəki əm zi eeləka xwə ysa xwəji kɫn, kara mə we zməra zəf bə.

Le həma gyndi tənə nkarə bwi tħəri həjwanat xwəji kə, əva jəka han zqəwata wi dərə, səba we jəke zi lazɫmə, wəki gyndi tekəvnə nav kolxoza u həbuna xwə zedə kɫn, hale xwə xwəɫ kɫn!

1. Hun сь тарьси хwəji dkɫn?
2. Hun сь dəbre ddɫn тарьса хwə?
3. Kara wə zwan çijə?
4. Həsab kɫn eeləkək sale çqa karə ddə wə?



## Cumə (nəxwəşja dewer).

### I.

Qəza məda nəxwəşja hal kəṭṭbu nav dewer. Roze car-penç dəwar mɾar dbun. Nəhikom əlam krəbu zgyndəki gynde d̄bne dewarək nəcə, qədaqəjə. Həkime dewer haṭṭbun bzanb̄n kane əw c̄ nəxwəşijə, c̄ bəsə?

Sədre gynd c̄m̄baṭ c̄vand, got;—Əw nəxwəşija halə, dəwar we nəxwəşije zhəv dgr̄n, tələf db̄n; laz̄mə hun m̄qati dəware xwə b̄n. Xen zwi, wəxte dəwar tələf bə, əm gərəke c̄ndəke wan beərm̄va c̄l k̄n, b̄şəvutin̄b̄n, wəki nəxwəşi zedə nəbə.

### II.

Bəko əw gli bh̄ist, rabu hedi-hedi cu mal. Cərməki wi həbu. Cərm ani zol k̄r, krə xyrça xwə, şəv rabu, cu gynde d̄n c̄m bre xwə, zera got:—Brango, m̄n t̄era 4-5 çot car̄x anijə: c̄nd çot̄ zi m̄n anije, əze z̄xwəra bfroş̄m.“

Bəko xurça xwə vəkьr, car-penç çot carьx da bre xwə, je majin gyndda fro-  
тьн. Roza dьne Bəko zьvri hatə mala  
xwə.

### III.

Həftek şunda nav wi gyndida zi cuma  
kət, gyndi təmam şaş bun,— „Bavo, nə  
mə həjwana xwə zgьnd dərnəxьstijə, əw  
nəxwəşi zь ky hat, əw cəwa pəjda bu!  
gyndija dgot. Həkim hatьn wəki we cu-  
me kyta bkьn. Əw cəwa bu? Cuma zky  
hat? Cəwa hat? Axrijeda gyndijara əjan  
bu, wəki səbəbe we nəxwəşije Bəko bujə.

Bəko bhist, xwə xwə şərm kьr, zəf  
poşman bu, əw heza sər wəxt bu, fəmə kьr,  
kə tmaja xwə eərmi mala gyndija xrab  
krijə, xwə zi axrijeda poşman bu!

1. Nəxwəşi zь cь pəjda dьə?
2. Cь nəxwəşije dewer hənə?
3. Gyndi dəwəre xwə we cь qəjdəji xwəji kə,  
wəki nəxwəşije nəgrьn?
4. Diwan cəwa bər nəxwəşja dewer şər dke?



5



## Plana penç sala.

I.

Plana penç sala—plana xəbətəjə.

Əme penç sala ysa b xəbətən, wəki bgizən wəlatə kapitalista u zwan dərbaz bən. Əme hər xəbata xwə peşda bbən. Əme zavoded xwə təzə cekən; əme hər tışti zedə kən. Gərəkə qə kemasja mə tynnəbə.

Əme gışk zi bxunən, hin bən; gərəkə kəsək nəxwəndi nav wəlatə məda nəminə.

II.

Bplana pençsalije əme wəlatə xwə təzə cekən. Əme zavoded məzən cekən; əw zavod gərəkə hər maşin zməra dərən;

mašina cnine, drune, traktor, mašina tømьz kɾьna tɔxьm, ja pəmbu u je dьne, hør eь mərə lazьmə.

Bwan mašina əme həbuna xwə zədə bkьп; cьmki caxe xəbatək bmašinə dɔqədə, əw xəbat həm pak dɔqədə, həm zi arzan dbə; xen zwe jəke əm wəxtəki kьп sər we xəbate xərç dkьп, bwe jəke zi xərç-məsɾəfa mə zi kem dbə.

Təne bzedəkrьna mašina u bcekrьna zavoded təzə əm dkarьп mal, kəl-məle lazьmi əmre mə u huɾ-mure majin zedə bkьп.

Be mašinə rençbər nkarə əkьne xwə zədə kə, ze kare bbinə, cьmki xərçə çot u kətanə pьrə. Həma caxe əm btraktore radkьп, bmašinə ddrun u dcinьп, xərç kem dbə, wəxt hьndьk dce, xəbat zu kytta dbə. Xen zwe jəke nan rьnd te, cьmki traktor pak radkə, mašinə cnin tømьz dkə, zəkne mə tьstək ynda nabə, naminə sər ərde.

Bplana pençsalije gərəke gələk gyndi bbə kolxoz, gərəke artela saz kьп.

Xen zwe gərəke komuna u sovxoza benə hazır kərbne. Qara mə zve cıjə? Qara mə əwə, wəki bəri həmuşka kulan cəwa snıf te hılandıne, gynd zdəste təlancija aza dbə, gısk təvaji dxəbıtın, hər kəs angori xəbata xwə həqe xwə dstinə. Demək bwe jəke həbun u gynde təzə bərə xwə ddbn bər əmre təzə, gynd u gındija, ysa zi həbun, datinın sər rja sosjalizme.

Həmbn kb əw xəbat, xəbatəki granə. xəbatcije başqə-başqə tənə nkarın həbuna xwə zedə bkbn u bgli-gotne əmre təzə peşda hərın, btexnika u bmaşına rençbərije bkbn.

Le təvaji, bəsməti əw xəbat gələk hesa dbə, diwan zi bhər aljava kəməki dghinə. Cqas ko xəbata han cətın u granbə, lazımə əm bir nəkbn, wəki proletariat bxwə kəməkəke qəwati dgghinə mə, bwe jəke zi cətını u hasebun tenə hıldane.

Bplana pençsalije gərəke wəlate məda mərıki nəxwəndi nəminə. Be xwəndbn u zanbun əm nkarın sosjalizme sekbn!

Qrara pençsalije əwə, wəki wəlat tə-  
vaji tekəvə nav industraje gran, je kь  
ръкне sosjalizme jə, ja dydja wəki gynd u  
rençbəri bkəvьn sər rja sosjalizme u bəm-  
re təzə, btəxnika u bylm peşda hərən, ja  
ssja, wəki həbuna mə əwqas zedə bə u  
əwqas peşda hərə, kь hər kemasija mə u  
hər lazьmbuna mə bbinə, əm ty təngasi-  
ki nəkşinьn u wəlatəd mə ali je həbuneda  
zdiwana kapitalista başqə bə, bemyhnəť bə.

Qrara pençsalije jə, wəki xwə-xwə-  
tija mə u xwəjikrьna diwana mə dha  
qaim bkə.

### **Bhara kolxoze.**

Bhar vəbu; hər alja  
Te dənge qaz qylynga;  
Hər dər əmrə u əşqə,  
Kolxozeda gьminə.

Gyndi dstren radkьn,

•Şov dkьn, gli dkьn;

Pioner zi hatьnə

Wanara komək ddьn.

Traktor dstre ha dcə,

Kəvşən nəxş dkə dcə;

Komsomol zi wajə ten  
Xəbat dstre peş dcə.

Əmre mə əmrək təzə,

Şərə mə şərək tuzə,

Kulak tenə hylene

Bşər bdəw u dozə.

Əm cedkən pəş dcən

Zu cedkən, ləz dcən;

Bgotna sosjalizme

Gynd cedkən peş dcən.



### Bəri İnglabe.

Caxe padşə ztəxt avitən, diwan kət  
dəste fırqed burzua—menşevika, esera u  
kadeta. Sərkare diwane Kerenski bu.  
Əwana wəlate məda qət tıştəki nəgyhas-  
tən, mina diwana padşə wəlat peşda db-

гьн; хен зве, əwana mina бəре али ка-  
pitalista дкьгьн, нədxастьн, wəki мьлқ  
u zavod, xwəli u mədəna zdəste wan  
dərkəvə, bkəvə dəste pala u gyndije xə-  
batci. Əwana gələk wəxt gyndi dxaran-  
dьн, гьвə xwəli we bghizə gyndija, le  
həma тьштək нədkьгьн, смки тєрəfe мьлқ-  
dara u сньfe kapitalista bun.

Hale palə u gyndijed xəbatci robo  
xrab dbu. Şər nəhatьbu kyttabune, hər  
тьшт bha bu, nan tьnnəbu, xəbatci edi  
təjax nəddan.

Тəне Фьрқа Komunista фькр дкьр, сə-  
wa wəlat zwi hali dərxə. Həvale Lenin  
sərkari l fьrqe dкьр u bhər alijava dxə-  
bьti, wəki diwan bkəvə dəste pala u gyn-  
dijed xəbatci.

Səba wə jəke zi Фьрқа Komunista hər  
dərada çerged xwə hazьr dкьр bona in-  
glabe. Həvale Lenin dgot:—„Gərəke palə  
u gyndijed xəbatci siləhe xwə bзвьриньн  
bər бь дьзмьне hyndyr, bər kapitalista  
u həvaled wan esera-mənşevika, gərəke  
diwan zdəste wana be stəndьne. Şəre im-  
perializme nə lazmi məjə, lazьmə, wəki



əw şer kytta bbə, dəwa palə u gyndijed xəbatci ja həmu mǝlləta həvra tynnə, əwana gǝšk zi həval u branə. Əw şer diwane kapitalista krǝnə orǝe, bona kara xwə.

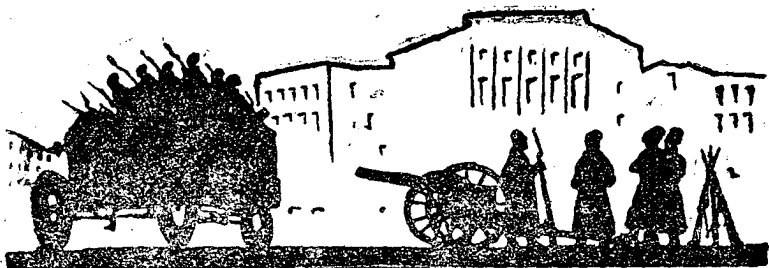
Xen-zwe Lenin dgot:—Gərəkə xwəli bghizə gyndije xəbatci, zavod u fabrikə zi gərəkə bghiznə pala.

Əw xəbər xəbərəd əwlyǝn ja Fǝrqa Komunista bu, je ko həvale Lenin dgot.

Diwana kapitalista, eser-menşevika dit, wəki şxyl xrabə, palə u gyndi we diwane zdəste wana bstiǝn. Wana əmr kǝr, wəki fǝrqəcija-komunista bgrǝn, baveznə kəla u zindana. Bona həvale Lenin zi əmrəki başqə dərxtǝn, wəki bgrǝn. Le həma şxyl cenəbu, nəhatə seri.

Palə bsərkarja Fǝrqa komunista hazǝr dbun bona inglaba sosialisti, gyndije xəbatci zi pəj Fǝrqa Lenin dcun; əwana dxast. wəki Diwana Şewre be danine.

Ysa zi həvale Lenin nəhatə gǝrtǝne. Lenin bhəvale xwəva dzikava dxəbǝtin, Sərkarja Fǝrqa Komunista dkǝrǝn u Inglaba Oktjabre hazǝr dkǝrǝn.



## Inglaba Oktjabre.

Robro hale pala u gyndija xrab dbu; dha kəsəki nkarbu wə zylme bbə. Lenin həvəle xwə çvand, got:—Əme bсь kari bə gərəke hykmət hыдыn dəst xwə, Diwana Şewre dajнын, məxluqət zwe zylme xlaz кын.

Bu şər. Pale Leningrade dərəkətnə şər. Zhər car aliya palə dhatын xwə dnəvisandын gvardija sor. Əskər zi xwə da aliye pala u gyndija; təne qazaxa bgenerale Nikalə nədxastын təslimi inglabe бын; əwan dxastын nola bərə hykməte dəst xwəda bhelyn.

Gvardija sor se-car məhada wan zwəlate me qəwrand, hykmət hыlda dəste xwə. Caxe şər hyndyrda dəst pe кыр, дьз-мьне mə dərva zi ali esera u menşevika

кҕын, əwana бəр мə şəр кҕын, le həma  
bkoməkja pala həmu dьnjaje həр сəтьни  
u hasebun hatьнə hьldane u dьзмьне dəр-  
va, сəwa кь dьзмьне hyndyrda, hatьнə  
zəvte.

### **Қара Инглаба Октјабре мəра сь бу?**

1. Əm zdəste kapitalista mykьdara  
xlaz kҕын.

2. Hykməт kəтə dəste pala, gyndija u  
xəbatқара.

3. Xwəli ghişt gyndied xəbatci.

4. Zavod u kərxanə kəтьн dəste Di-  
wana Şewre.

5. Xəbatқар xwəjje xəbata xwə bun,  
dha kəsək nkarbu wana bxapinə u bşe-  
linə.

6. Zna azaja xwə, əxtjarja xwə wəкə  
mera stəndьн.

7. Mylləte beuk aza bun, həр jək  
bzmane xwə dьəlymə, kulturaje xwə peş-  
da dbə.

8. Palə u gyndije həmu dьnjaje fkra  
xwə daninə, wəki əw zi wəlate xwəda Di-  
wana Şewre cekьн.

9. Şər kıtta bu.

10. Gyndi u palə, xəbateci dəst pe  
krın wəlatə xwə je sosjalizme ava bkın.

1. Gli kın wəxtə şərə məzın gynde wəda əb  
qəwəmiyə?
2. Çaxə bu şər, əb zrar ghiştə wə?
3. Şər ki dkə? Kapitalista cma tımme şər dkın  
dəw u doza saz dkın?
4. Cma Diwana Şewre şər naxazə u şər  
nakə?
5. Çaxə dbə şər, ki şər dkə, xəç u məsrəfə  
şər ki dkşinə.

### Əm təvaji.

Əm hər çar əm təvaji

Əm dxəbətın əşq u dyl,

Əm pionere sorın

Bre komsomola beukın.

Neta mə jəkə, xəbat jək

Əm dxəbətın, əm hin dbın

Gli-gotın, təme Lenin dqədinın,

Əmbara fərçə jək zi əmın.

Əm cədkən sosjalizme ərde məda,  
Umki həjə məçal hər tışt hazır,  
Kulak, kəşiş şex u pır,  
Nav şərə qəbileda namın.

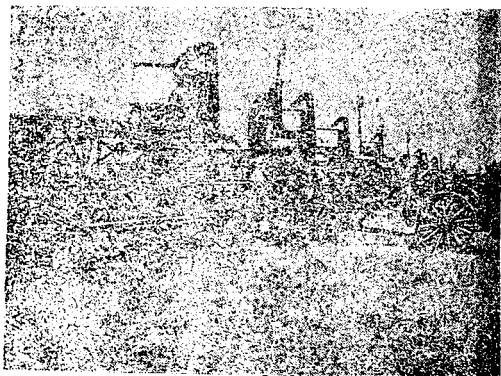
Əm natərsən qət cətnja  
Əw cətni hər çar tynnə,  
Əwana hənə tənə nha

Əm peşda dbən industriaje gran,  
Palə, gyndije fylə, urş, kyrmanç, əçəm  
Əwan jəkən cəwa bra,  
Rabunə betərs be xof  
Dxəbətən be ax, be of.

Plana peçə zəf məznə,  
Həma mərə nə cətnə;  
Dənja təmam ze dtərsə,  
Əme dqədinən çar salanə.

Nav burzuazija palə, gyndi  
Dxəbətən zəf zəf cətn,  
Həm şər dkən, həm ten kuştən,  
Neta wanə diwaneda bbən xwəji xydan.





## Diwana Şewre cma kolxoza cedkə.

Diwana Nikaləda xwəlija gran dəste mьlkədarə u kylakada bu. Xwəlija qьr u xrab dəste gyndije kəsib u nivcəda bu, əw zi nədhat avitьne. Qara we tьn-nəbu.

Diwana Şewreda xwəlija gran u rьnd dəste gyndije mə nivcə u kəsibdanə.

Diwana Şewreda həbun 27 milyon male gyndija başqə, bəla-bəla, əw male başqə nkarbun xwəlija xwə hldьn daj-ньн, wəki qara we həbə; sər we jəke zi gyndije mə pak dərbaz nədkrьn, əbure wan rьnd nədbu.

Gələ çı hənə he çot dxəbьtinьн, gyh nadьn kətanə. Sər we jəke zi Diwana

Şewre u Fırqa Komunista dxazın wan male bəla bəla bğhının həv, xəbata wan tekə jək, maşına u traktora tekə nav ək-ne wan. Wi saxi hər kemasija gyndije te xəlaz krəne.

Qara kolxoze zəfə, cəmki qoməka wan jəkə, qəwat həjə; dəwsa mərija dxəbətə maşinə, traktor.

Diwana Şewreda gyndi male gələk kə-tənə nav kolxoze. Həttani kyttabuna plana peñça gyndi təmam we tekəvın nav kolxoze. Sər neta həbune sosializme peş-da dbə u wanə zbyn qole kulaka dərđ-xə, kulak cəwa snıf te hlanine u cekrna sosializme sər rəknə məhkəm te danin.

### Əskərə sor.

Ty gynd dci əskərə sor,

Hərə oqır bə, oqra xere,

Xer həri, hərə həval,

Əskərə sor, şagırte zir u dəlal.

Əskərə sor xwəra bbə gynd

Glije təzə, gələ tışta,

Weda bavezə işe bərə peda,

Əw kəvn bujə, nə lazımə.

Ty həvraz bkşinə gynd ztərije  
Bərb roje aliye roze,  
Gazi wan kə sər xəbate  
Bbə wanra mıl u qəwat.

Təv gredə bazar u gynd  
Əmr bbə t̄ştəki t̄zə,  
Wəki dərса əskər dajə  
Ynda nəbə be net, gyman.

Gynd u bazer təv gredə,  
Hərə, oq̄r bə, oq̄ra xere,  
Xet həri, hərə həval  
Əskərə sor, şaḡrte zir u dəlal.

### **Roza İnglaba proletara həmu d̄njaje.**

Z 1890 s. hətta nha proletara həmu d̄njaje əjda xwə dk̄n 1 gylaneda, cəwa roza sor bona şere sn̄fa.

Çara əwl̄n 1890 s. proletariate wəla-  
ted Evropaje əjda roza sn̄fa k̄r u 1 gy-  
lane bu roza t̄vgredana proletariate hə-  
mu d̄njaje, bona xrab k̄r̄na kapitalizme  
nav d̄njaje.

Sn̄fa kapitalista, cəwa d̄z̄m̄ne sn̄-  
fe prolesariate hər sal 1 1 gylaneda b  
həzar-həzara, pala u gyndije xəbatci



бън қәјд у зьңңіре, бәр топ у тьвңга  
дбә, сәба ве ко, әwana әјда 1 гylane  
дкьн.

1 Gylane әјдәки сор бујә бхана пала  
у гyndije хәbateи.

Wәxte Diwana дашнака palә u gyndi-  
jed хәbateи nkarbun әјда 1 gylane bkрана.  
Palә u gyndijed хәbateи nav Ermәnistane  
бън қәјд у зьңңіре дашнака bun.

Ysjane gylane Leninakane, Sariqami-  
şe, Nor-Bajazete b топ u тьввңга дашна-  
ка u бхуне пала u gyndije хәbateи кы-  
та бу; le palә u gyndi zi бшәре snьфа  
зңіре дашнака аза bun wәxte Ingлaba  
Crija paşьн.

Nav wәlate kapitalistada palә robro  
шәре snьфа тuz дкьн, bona xrabкьна ka-  
pitalizme u peşdacujina Diwana Şewre,  
bona Ingлақа Oktjabre сор һәму дьн-  
jaje.

Bьккра әјда ysjane gylane гәрәке  
әме тuz бкьн шәре snьфе бәр дашнака, бәр  
kulaka u дәwlәtja nav wәlate мә u  
бәр дьзмьнед мә imperialista, je ko

zwəlate mə dəryn, cəwa kə xylame bər imperialista daşnak, je ko nav wəlate mənə u zwəlate mə dəryn.

Nav wəlated kapitalistada robro kri- zis u bexəbati məzən dbə. Wedəre 30-25 miljon palə bexəbat, ti u brci bən nire kapitalistada dnələn.

1 gylaneda miljon-miljon proletara hər wəlaçada bən bəjraqe Komintərn şere snəfa dkən bər kapitalizme.

Jaşamış bə 1 gylane, cəwa simvol (nişan) Ingłaba Oktjabre həmu dərjaje.

1. Gli kən proletariat cəwa dərbaz dkə 1 gylane nav wəlated kapitalista?
2. Bezən mə cəwa dərbaz dkər əjda 1 gylane wəxte daşnaka?
3. Nha Diwana Şewreda palə u gyndije xəbatci roza 1 gylane cəwa dərbaz dkən?

Зьн нһа dxunən. Кəзək нкагə зəгə бдə wan. Dxtjarja wan wəkə ja mərana. Зьн б xwəndəne wə rəşda hətən.

1. Gli kən zən bəre wəxte radşə cəwa dərbaz dkən.

2. Gli kən zən nһa cəwa dərbaz dkən?

## 8 Adare.

Həştə məha adare,  
Əjdə azaja zəne;  
Əm və roze bhare  
Gəşk zi dəcn çvate.

Bəre zən qə nə təşt bun,  
Dəst merada hesir bun;  
Qiz dfrotən bərə  
Bər əve buk u zava.

Hat Oktjabr gəminə,  
Diwan dəste palanə,  
Hər əxtijar hat danin  
Zən aza bun zənəlin.

Sərkar bəxwə Lenin bu,  
Bgotna balşevik bu,  
Got:—Kəbani dkarə  
Sərkarə diwane bə!

Nha əm gəşk dxunən,  
Bər ylm u zanbun dəcn,  
Edi əmr azajə,  
Əm dələşq u şa dəcn!



## R a d i o.

### 1.

Paiz bu, radio dьstra u xəbər dda.

—Əw kədərə xəbər ddə?—pьrsi şex Əfəndi.

— Moskvaјe xəbər ddə u dьstre, şex Əfəndi,—got Bəkrə komsomol.

— Cəwa Moskvaјe, həjlo dəng te vraja?—pьrsi şex Əfəndi.

— Le cəwa şex Əfəndi, wera radio dbezьn.

—Malxravnin, hun dərəwe ysa dkьn, wəki zar zi inan nakьn, qe ditijə Moskvaјe xəbər dьn, dəng be vraja.—Şex Əfəndi, Bəkr got, zarə mə naka hər tьşti zanьn, zanьn kara radio cijə mərjara, le həma xwəndьna mə, radio, xəbata Diwana Şewre dьle tə xwəş naje.

Wəki gliki dьne dərəwin bija, təje həla se-car dərəw zi sərda zedə kra, şro bkra u gyndije kəsib, batrak u nivcə bxa-panda.

Xwəndьna mə təzə, radio we gli-got-ne şexa tekьn ave.

Əfəndi dit ida nkarə bər Rəkr xəbər də kolose xwə hılda, sərə xwə kər bər xwə, lexst cu mal.

## 2.

Svətıre mala xwəndənedə top bubun gyndi, komsomol, komunist, disa radio xəbər da; radio xəbər dda dərheqa xwəndəna borçli, səba məktəba məznə, wəki məznəna zi lazımə u borçlinə gəşk bxunı, hin bbın. Radio xəbər dda dərheqa peşdacujina Diwana Şewre.

Paşe Bəkr şro vəkər neta radio, kəra we, cəwa bər dına dkər şer (pıra, şexa).

Cəwa xəbər ddə dərheqa xəbata Diwana Şewre, peşdabune we sər cı nete dcə, cekrna kolxoza, sovxoza, cekrna zavoda, industrializasia. Radio həsab dbə cəwa malək xwəndəne, məktəbəke, je ko mərija hin dkə.

Wi caxi səkrıibun hnək şex u pı, nav wanda bu şex Əfəndi; əwi ida wi caxi qət dənge xwə nəkr. We şunda Hame gələki xəbərda dərheqa xəbata Diwana

Şewre nav mlləte beuk u gələk gli-gotne dьne, cь dqəwьmə Diwana Şewreda nav 14 salada.—Əwa gli-gotne hana radio mə-ra dbezə;—got Həme komunist,

Disa radio dəst pe kьr xəbərda. Cьş-ka kef u dьl dbhist xəbərda radio.

1. Gli kьr qara radio cijə?
2. Cь dkarə bkə radio bona peşdacujina u cekrna əmre təzə.
3. Nav kolxoza wə radio aninə?
4. Hune cəwa təvgredana xwə bgyndara-nəh-jara u bazarara gredən?
5. Cəma bəri inglabe wəlate məda radio tynnəbu?

### Kijə Konstitusja Şewre.

Konstitusja Diwana Şewre əw qanun u qrarən, je ko nişan ddən cь net u mərəma Diwana Şewre hənə u diwan becь qrari cebujə.

Тваqa Şewreda cənd cymhyrjət hənə? Cymhyrjəta Urьsete, Ukraine, Belarusije, Zakavkaze, Түркmenistane u Uzbekstanə,

Nav hər van cymhyrjətada hənə mьl-ləted beuk, jek bəqanunnəma konstitusja Şewre diwane xwə cekrənə, azanə u cekrna sosializme peşda dьn.

## „Rja Təzə.“

Hej „Rja Təzə“ slav təra,  
Ty xer hati mərə hətqm,  
Səqa raki, səqa dəlal,  
Bər kulaka səwa dьzmьn.

Ty „Rja Təzə“ səqa dəlal,  
Ty he euki tənə 2 sal,  
Te peşda həri bərəbərə  
Qət natьrsi bər sətьnja.

Ty kom dki, ty rast dki,  
Ty bər dьzmьn hazьr dki,  
Palə, gyndi, batrak kəsib  
Əw sədkьn kolhoz, sovhoz.

Ty xwə euki kьrna tə məzьn,  
Mina səka, tər, tьvnga  
Dqədini neta Fьrqa Komunista  
Gynda, hər çija səqa dur bə.

Gələ gyman həjə sər tə,  
Ty hazьri bqədini,  
Nə ko iro nə ko isal,  
Te teki şər həta həjə snьf, diwan.



## Peşdacujina rənçbərije brja sosializme.

Wəki əm bkarın hale xwə xwəş kın, lazımə əm həbuna xwə zedə kın; demək mal u dəware mə zəf bın, əkын-ті-кыне mə gələk bə, run-pənəre mə u təşte majin bol bə.

Demək lazımə, wəki əm bforməkə təzə rənçbərja xwə peşda bbyn, rekəkə təzə bona peşdacujina gyndija kыvş bкын.

Əw forma təzə, rja peşdacujine kolхозын, совхозын, traktorə, maşına cnine u drunenə, je rəşandьne, je toxьme u je majinьн,

Qara rənçbərije tənə wi caxi əm dkarын bьнд kын, zedə bкын, hərke əm rənçbərja xwə bmaşinə, btexnika u bgli-gotne ylm peşda bbyn. Əw jəke hane zi tənə əm dkarын bdəsti kolhoz u sovxo-za bqədinьн.

Gynde kəvn u məçəl mқuna bəre, je rənçbərije, edi bəsi mə ninьн, əme gynd bрыкпева bgyhezьн, dajьн sər rəkəkə təzə, sər rja peşdacujine.



Bwe qrare zi nha wəlaṭe məda hər dəra gyndije kəsib u nivcə, batrak dbən kolxoz, qəwata xwə dəvvinən u bkoməkja təvaji əmre təze cedkən.

Zwe jəke kara gyndija gələkə. Gynd zdəste kulaka u dəwləmənda aza dbə, hər təşt dkəvə dəste gyndijed kəsib u nivcə, qəwata wan gran dbə, gynd xwəje texnika u maşına dbə u peşda dcə. Həməni ko bər məda gələk cəṭni hənə; le həma wəlaṭe mə we həmu cəṭni u hasebun alt bkə u əmrə təzə, əmrə sosializme cekə.

### **Rençbərja bərə u je nha.**

Bəri Inglaba Oktjabre rençbəri u həbuna gyndija dəste mɔlkɔdara u kapitalistada bu. Xwəlije birinçi u zəviye pak dəst kulaka u mɔlkɔdarada bun, je ko gyndije kəsib u nivcə ddanə xəbate u kara wan dstənən.

Nəv wəlaṭe Urṭseteda mɔlkɔdara gələ əkən dkərən u sale 10 miljon ton gənym hɔlɔddan, sale 32 miljon ton gənym zi kulak zəkən hɔlɔddan, hər ce majin 41 miljon ton gyndije kəsib u nivcə-hɔlɔddan.

Zİnglaba Oktjabre şunda Diwana Şewre xwəli zdəste mьkđara u kulaka stənd u da batraka, gyndije kəsib u nivcə.

Sala 1927-da dəste kulakada tənə 10 milyon ton gənym mabu, dəwsa 32 milyon bərə, dəste gyndije kəsib u nivcə 66 milyon ton gənym həbu, dəwşa 41 milyon bərə.

Le nha 1931 saleda həbuna rençbərije b 70 sələfi dəste sovxoza u kolxoza danə, jə majin zi, b 30 sələfi dəste gyndije kəsib u nivcədanə, nav we para kulaka zəf kemə.

Diwana Şewre zi dxəbьtə, wəki rençbəri mьqim brja təzə, btexnikaje təzə u bylme peşda hərə.

Bəri inglabe, 1913 sale dnav rençbərije wəlate Urşeteda bdəste kapitalista u mьkđara bəqiməti 97 milyon manati maşinə həbun. Le həma nha bəqiməti 900 milyon manati maşinə dxəbьtьn. Kyttabu-ne penç salije, gərəke 3,310 milyon manati maşinə bxəbьtьn nav rençbərijedə.

Sala 1929 Tvaqa Çymhyrjəta Şewreda 118 milyon hektar əkən krəbun, 1930 sal. 127,8 milyon hektar, le sala 1931 cəndənə 137 milyon hektar.

1913 saleda əkne wələtə mə 105 milyon hektar bu, demək isal əkəne mə b 32 milyon hektar zəkəne sala 1913 zədəjə.

A bwe qrare həbuna rençbərije nav wələtə mədə we gələk zədə bbə u peşdəcujina mə robro bəwətəkə gran we əmre təzə, əmre sosializmə wələtə mədə cəkə.

### Gynde mə.

Gynde mə, gynde təzə

Əmre mə əşq u şajə,

Əm cədkən kolxoza

Bşər bdəw u dozə,

Şex-pir məllə çvjənə,

Kəşiş zi bwən jəkə,

Kulak-dəwləti cunə

Btərəqa çvatə.

Agər danə loda mə,

Əjanə dьzьmьn kəjə,

Şər əjanə, şər tuzə,

Rəbunə gyndi-palanə.



Өм сәр дкын, седкын  
Колхоза hazыр дкын,  
Өм сәр дкын peş дсын,  
Өмре тәзә седкын!

Гынде бәре тәри бу  
Бәг-тәреқ дәрәwin бу  
Edi өмр азajә  
Гынде тәзә седбә!

Агыр данә лода мө,  
Өjanә дьзмын кәjә,  
Тәреқ-кулak çvjанә  
Şәр өjanә, şәр тuzә.

## Gynde təzə u rençbərja təza.

Nha əmre gynd brıķneva hatijə gyhastəne, xəbate gynd u gyndija sər rekəkə təzə hatijə danine.

Gyndije kəsib, nivcə u batrak təv kətnə nav kolxoza u gyndda əmre təzə cedkən, xəbat u rençbəri zi bgli-gotne təzə, btexnika, bmaşinə u bylme peşda dbən.

Bcekrna sovxoza u kolxoza gyndije kəsib u nivcə, batrak b 57 şələfi bunə kolhoz. Le nəhja nanda b 80 şələfi bunə kolhoz u b 90% əkən krənə.

Bwe jəke mə qrara kanuna peşən, plenuma Mərkəzkome qyrıltaje Şewra ja VI bətəməmi qədandijə u bcənd şələfi zi peşda brijə, cəmki bqrara qyrıltaje gərəke gyndi b 50% bbujana kolhoz, le həma b 57% bunə kolhoz, demək mə plana cekrna kolxoza b 7%-i zedə qədandijə, he sal tamam nəbujə,

Bwe jəke zi demək hıldana kulaka cəwa snıf dqədə, u gyndda ki bkıra gərəke hərə we kəvş bbə. Gəlo gyndda

hykma kolxoze we zedə bə u gyndi  
təv pəj kolxoze hərbn, jan hykma ku-  
laka!

Həmbn ko mə kulaka cəwa snəf pue  
krijə, zməjdane dərxtijə n tənə kolxoze  
ko gyndije kəsib, nivcə u batraka çvan-  
dijə gyndda bgli-gotne sosializme əmre  
təzə cedkə.

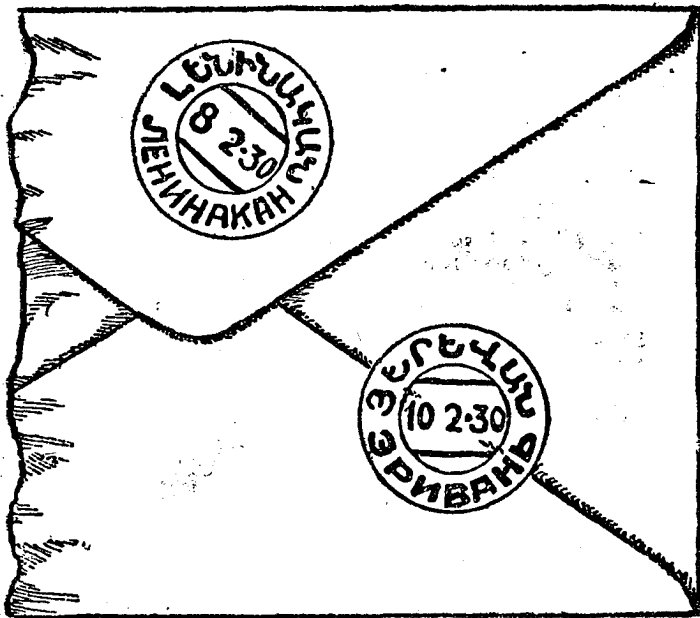
Nha gyndi təv fəm krənə kara kol-  
xoze u təv dbn kolhoz, cmki əwana  
dbinbn əmre təzə cəwa peşda dcə u hal-  
wəxte gyndija cedkə.

### Həvale Slo!

Ty cuji Təflise, tə əm bir krənə. Ty  
qə nabəzi həvale mbn gyndda manə, əz  
kaqəbzəki zwanra bnəvisbm, kəf-halə wan  
brərsbm.

Mbn qə ty bir nə kri, waje əz nəmə  
dşinbm təra. Əz nha instituta Ermənista-  
nəda dxunbm.

Zhəvale mə Iskojə Əmər səjdajə, Hə-  
səne Əwdo zi cujə Rəwane kursa sale,  
Təçyre Nəmo zi nav Rəwane texnikuma



pedagozije kyрманçada dxuñə. Əwana hərgav məktub dnyvisьh, əz çaba neme wan ddьm.

Xen zwe nav bazara Rəwaneda gaze. ta mə kyрманça „Rja Təzə“ nəşьr dbə, məhe 3 numrə, qiməta hər numrəke 3 kapekə. Saxe gazet dghizə gynd, gyndi bəreьv dbьn, əm dxuñьh, əwana şa dbьh.

A ysa əm hazьr dbьn bona cəkrəna əmre təzə, bona pəşdabrьna gynd u renç-bərije brja sosializme.

Le ty сь dki, kəf hale tə сьнə. Сəwa  
dərbaz dki, zməra бнѣvisə.

1931 sale 5 təbaxe

Bazare Rəwan.

Də bxaṭre tə.

Həvale tə Çasym.

Adresa мьн. Ermənistan, bazare Rəwan,  
кыса Abovjan № 2.

Kursante Universiteta Ermənistane.

Çasyme Ərəb.

**S t ə n d i.**

Əz gyndije Sicanlije, Xəlile Mirzə,  
qol ddym banka Təline, wəki мьн zə  
si (30) maḥaṭ pərə stəndijə, əz dəjnda-  
rɣm vəgəriḥym dy məha şunda.

**Xəlile Mirzə.**

1931 s. 1 gylane

gynde Sicanli.



Ç. Ş. Ş. E.  
Nəhja Abarah  
Şewra gynde  
**Ç Ə R Ç Ə R İ S E.**  
5 kanune 1931 s.

№ .....

**Çərçəris.**

**Ş a h ə d n a m ə.**

Ддѣн ыѣ шаһаднаме гындиде мѣ Өло-  
је Смо, ыѣки ѣы ызве колхоза мѣјѣ, кѣ-  
сибѣ; нѣа дѣѣ базаре Рѣwane сѣба хвѣн-  
дѣне.

Ve jəke bmora Şewra gynd u qole  
xwə isbat dкѣн.

Sədre Şewra gynd:

**Қатъб:**



## Şewra gynd Çamuşvana məzyna

Bnəlija gynd  
zZəjna Əvdi.

### Ə R Z Ə!

Mere mən Əmoje Əvdi ordija sorda əskərə, əz kəsibm, dy zare mən hənə, əz nkarım wan xwəji kım. Zare mən he beukın, jək dy salijə, je dıne car salijə.

Həbuna mənə:—Cələkək, bzyhək, karək, hektarək zi xwəlija mən həjə, mən avitijə, le həma qəwata mən hağhizəzəvja xwə bdrum.

Nha əz dbinım, wəki gyndije kəsib u nivcə tənə bdəste kolxoza dkarım zwi hali dərən, həbuna xwə zedə bkın u peşda həgın, səba we jəke zi rəa mən əvə, wəki hun qarar bđın, əz zi bhəbune xwəva bkəvmə nav kolxoze.

**Zəjna Əvdi.**

8 təmuze 1931 s.

Gynde Çamuşvana məzyn.

## Kinə kapitalist.

Əmo məktəba əvareda dxwəhd; əwi xəbəra kapitalist bhistəbu, le həma mə-nija wi nzanbu. Lawuka həyra dgotьn: —Kapitalista zore ddne pala u gyndija.

Əmo xwə-xwə dyşьrmiş dbu, dgot, gəlo kapitəlist kinə; le zşərma xwə zkə-səki pьrs nədkьr.

Roke bəri əvare zdərse dhatə mal; həvale wi Həso pera bu. Əmo got:—Hə-so lawuka ha dben „kapitalist,“ əw cь xəbərə, mənija wi cijə, əz he nzanьm, ty dkari mьh sərwxat ki?

— Kapitalist snьfəke, jek bxəbata dəste pala u gyndija dəwləti dbə. Pəra top dkə, paşə bwan pəra pala u gyndija bkəfa xwə pe arzan qiməti ddə xəbate, jek şəv-ro fьkьr dkьn, cəwa palə u gyndija bxarיןьn, bdnə sər xəbatə, həqe wan kem bdnə, xwəra pəra zedə kьn. Zavod u fab-rikə zi dəst wan kapitalistadanə, jə wanə.

— Əre, əre mьh fəm kьr, mərije no-la dəwlətja, kulakanьn, əwana dha zьr-bənə.

— Le, ysanə, ysanə, Həso got.

— Нь... нһа мьһ фэм кьр капиталист кинə:—Əw дьзмьне хəһатсija, pala u gyndijanьн.

### **Kapitalist u мыкдар.**

Wəlate burzuazjada diwan dəst xəbat-cijada ninə, diwan ddəste kapitalista, мыкдаранə. Əw һərdy zi шһьфəкə yсаньн, je ko бқар u qəzəһңе pala u gyndije kəsib əmr dкьн.

Kapitalista һəbuna wəlate xwə гьşk dəst xwəda ғvандьнə; завод u fabrikə, bank, pərə, rja maşine, gəmişa u paraxoda, mədəna гьşk һər сь һəјə, һər сь тьş-təki bqimətə dəst wandajə.

Bsozəki wəlatada eqas dəwlət һəјə topi һəv кьрнə, һьldanə бьн əxtijara xwə, бьн dəste xwə.

Мыкдара ғrd təmam zəft кьрнə; me-şə, merg u cajir, zəvi, һəmu dəste wan мыкдараданə. Қара wan һərdyja jəкə, ləma əw dəste xwə danə dəste һəvdy pala u gyndije kəsib dxəпьqinьн, ddnə xəbate,

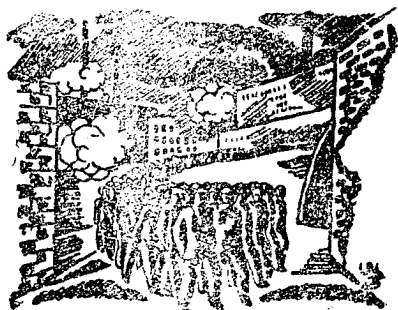
kar-qəzənçe wan zdəste wan dstinьh. tə-  
mam krьnə hesir.

Əwana həqe pala kem ddьn, pe xə-  
bata u qəzənça pala xwəra koşk u səra-  
cedkьh, roze xwəş dərbaz dkьn.

Kapitalist u mlkdar pala u gyndije  
kəşib bhaləki ysa xwəji dkьn, wəki əwa-  
na zbreibune nəmгьn, wəki pariki nane  
tьsi bxyn u tьmme bəna wan bxəbьtьn.

Kapitalist dьşьrmis̄ dbьn cəwa xəlqe  
bşelinьn. Səba kara çeba xwə, əwana hər  
zylma l xəvatəija dkьn, dxəbьtьn wəki  
diwan tьmme dəst wanda bə.

Həzar nəhsəđ cardə salada şərə impe-  
rialista krьn. Dьnja gьşk lhəv kət. Mьllət  
rabunə sər həv, xun nola ave kşja. Bist  
miljon palə u gyndije kəşib bzare xwəva  
tələf bun. Zrara wi şəri beəndsəđ mil-  
jart te hesab krьne.



## Neta şere imperialista cъ bu?

1. Kapitalista dxastъn (əwana nha zi dxazъn) wəki wəlate təzə zəft kьn, xəlqe wan wəlaťa bşelinъn, wəki pala u gyndije wan wəlaťa bxəbъtinъn bona qara xwə.

2. Wəki dьnja həv kəvə, suka təzə dəst binъn, kapitalist bkarъn male xwə bqiməte zedə bfroşъn.

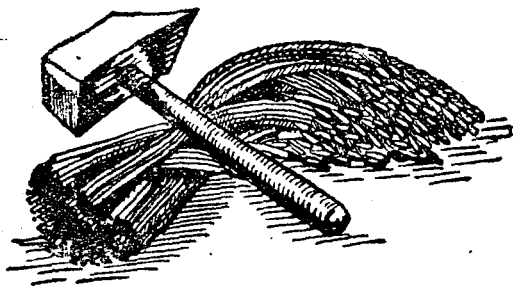
3. Wəki hьş u fəme paled u gyndied inglabcı zdьzъmъne snъfi dur bə, edi palə u gyndi bona dьzъmъne. xwə hyndyrda dyşьrmış nəbъn u nav wəlate xwəda inglab peşda nəjnъn.

Le həma mərəma imperialista nəhatə seri. Wəxte şer u zwe şunda həbuna wəlaťa təmam xrab bu, xəbateci kətъnə nav təngasi u nav tynnəbun. Nav cənd wəlaťa inglab qəwъmi u nav wəlate. Urşeteda cebu diwane pala u gyndija. Əw jəka han nav tərъqada qara əwlъn bu, wəki proletariat zdəste snъfa kapitalista diwan hьlddə u diwana xwə təzə datinə, cəwa ko qəwъmi nav wəlate Urşeteda,

proletariat şər kbr diwan hılda u hyk-  
məta Şewre saz kbr!

Xen zwe jəke gələ wəlatada inglab  
qəwmi, bu şər, cəwa wəlate Cinnacine-  
da, Həndəstaneda bu inglab u pələd u  
gyndijed wan wəlatə hətta iro zi şər peş-  
da dbn, wəki wəlat təmam zdəste kapi-  
talista bstin.

Nav həmu wəlated kapitalistada zşer  
şunda krizisəke gran peşda hat, əw kri-  
zis robro zədə dbə, bwe jəke zi tərəfda-  
re inglabe zədə dbn, qəwat dgrn.



## Diwana Şewre.

Bere diwan dæste snıfa kapitalistada u mılkdarada bu; dæste qəbila padşeda bu.

Dıtarıqa 1917-a bsərkarja Fırqa Komunista u btəvgredana pala u gyndija hat danine Diwana Şewre.

Diwana wa həqiqət həta nha nə hatije danine, cımk proletariat hərtım bın dæste kapitalistada bujə.

Diwana mə diwana pala u gyndijane. Şewra pala u gyndija sərkarja hykmətedkə.

Çəm mə hər mıllət azajə. Əxtjarja mılləte beuk qasi mılləte məzınə. Çəm mə palə u gyndi bxwə wəlate xwə peşda dbın, hər xəbat bdæste xwə u bgotna xwə dıqədinın. Bona we jəke əwana Şewra kəvs dkın, je ko bsərkarja Fırqa Komunista hər şxyl dbinın. Əw wəqile diwane, şewre gynda u bazara kəvs dkın.

Çəm mə dızınne diwane mənə: mərije arşverşci, dəwləti, kulak, şex, pir, bəg u aqa, daşhaka, eser u menşevika, je



ko dæste xwə danə d̄z̄m̄h̄ed mə dərva u dxəb̄b̄t̄h̄, wəki Diwana Şewre be h̄l̄-dane.

Le əm wəlate məda r̄k̄h̄e sosializme cedk̄h̄n, kolxoz, sovxoza u artela rençbərjə saz dk̄h̄n. Wəlate mə bərə-bərə peşda dcə, bər we peşdacujine kəsək nkarə bgrə. Wəlate məda palə u gyndiie kəsib, nivcə dəst danə həvdy dxəb̄b̄t̄h̄, wəlate peşda db̄h̄n.

Proletariate həmu d̄h̄jaje ali mə dk̄ə u əm btəvgredana paled u gyndijed kəsib, b̄k̄oməkdarja proletariate həmu d̄h̄jaje, wəlate mə brja sosializme cedk̄h̄n u bər b̄b̄ sosializme dc̄h̄n. Rastə bər mə gələk cət̄ni hənə, le həma əw cət̄ni robro alt̄ dk̄h̄n u bwe jəke zi həmu hy-



сума дьзмьнед мѧ снѣфи һундырда и дѧр-  
ва ражда ддын.



## В h a r.

Натјѧ bhar, bhara gylѧ,  
Sere cimana dѧwatѧk nurѧ!  
Dѧst-eija tѧv-hѧv govѧnd grtѧnѧ,  
Zava, buk, dѧwat bѧxwѧ bhare!  
Sѧr ѧlѧgѧze lhѧzar ѧija,  
Sere cimaha merga u eija,  
Kona vѧdane, ѧmrѧki xwѧsѧ,  
ѧmr u xѧbat tѧv-hѧv шirѧnѧ!

Dьnja ʃa dbə ve əmre təzə,  
Bər kon u cadra kteba hənə;  
ʃvan wajə pez deerinə,  
Bьn mьlle wida gazetək həjə!

Bər ʃkəvtəke pəz danə məqəl,  
ʃvan bərəv bun, runʃtьn təv-həv,  
Kylava danin, glija dкьh:

— Də, ka, bхunə, Əmo, əw cijə?  
Əmo hedikva zьbьn mьlle xwə  
Gazete hьlda, vəkьr dхunə,  
ʃvana həmu kər bunə dbhen  
Ka kazeteda сь hvisinə!

## Xəbata Lenin.

### 1.

Wəxte ʃərə məzьn Lenin Evropajeda  
bu. Əwi proletariate Urьsete u je həmu  
dьnjaje bona inglabe hazьr dкьr.

Lenin zdəste hykməta padʃe rəvibu,  
əwi nəv Urьseteda ingləb hazьr dкьr, bo-  
na we jəke zəndьrme padʃə Lenin dgər-  
jan, wəki brgьh.

Lenin palə u gyndije xəbatei dьvvan-  
dьh, dgot:—Hune gərəke əxtjarja xwə  
zdəst padʃe, kapitalista u mьlkɔara bzore,

bsiləh bstihən.

Rabən siləh həldən, şər kən, diwan  
u dəzgəha padşe u kapitalista bhəlşinən,  
diwane wəlgərinən, dəwsa wi Diwana  
Şewre, hykmata pala u gyndija dajnen.  
Bona we jəke diwana padşe zəndrmə xwə  
xstəbu nav gynda u bazara tərəfe Lenin  
dgərt, davitə zindana u kəla, jan zi zwə-  
lata xwə sərgün dkər, nədhişt çarkədən  
bzvəryn ben wəlate xwə.

Wəxte şər əlam kən, hykməta impe-  
rialista btop u çəbrxanə nola gyre pəra-  
ni şər həv həlşjan, qyrka həv gərtən,  
həv drəgətanən.

Wi saxi Lenin ələmati həmu dənja-  
je kər, gazi pala u gyndija, həmu xəbat-  
cija kər, got:—Wi şərیدا kara wə tyhnə!  
Hune bkoma hərən bər brange u həvale  
xwə, bər pala u renəbərə, hune həvdy  
qər kən. Əwi şəri hun bər həv nəkən,  
bərə təvəhga xwə bər singe hykməta xwə  
kən; hykməta kapitalista, məkəlara həl-  
şinən, əw dəzmyhe wənə, əwan zortə dər-  
xən, baveznə aliki, ləi hykməta xwə təzə.

je pala u gyndija, hykməta proletariate  
dajny!

## Hale wəlate Ur̄sete.

### III.

Wi caxi hale wəlate Ur̄sete zhəmuşka bətərtır bu. Rastə binglaba səvate diwana padşe h̄ydabun, le həma diwana anəməti dəste f̄rqed burzuazjada bu, u kadetada bu, dəste esera, menşevika, kapitalista u m̄lkdarada bu, dəste f̄rqed burzuazjada bu, disa səjasəta padşe peşda dbr̄n, brja padşe peşda dcun. Əwana nədxast̄n xəlqe zwi şəri aza bk̄n, tərka şer nəddan. Ərd u xwəli disa ma dəst m̄lkdara, zavod u fabrikə dəst kapitalistada. Şer zi zaliki wəlat xrab dk̄r, tynnəbun u xəlaji zedə dbu, həbune gynda u bazara robro kem dbu, paşda dma.

Bsozəki wəlate məda palə u gyndi zdəst cubun, goşte wan həljabu, mabu həstu. Xəlaji zi zhər alja dəve xwə vək̄rbu, nəxwəşi. m̄r̄n u brcibun bəla k̄rbu nava xəbatcija.

Xəlq edi wi hali təjax nədda, zavod u fabrikə səkənbun, palə dəste xwə zşxyl bribun, gyndi əkən nədkər, əskər zi hatbu gyhastəne, nədxast şər bkra.

Təne zavoda tşvənga, top u çəbrxanə dxəbətın, je majin vala səkənbun.

Alşverğsci u dykanci, mылқdar u dəwləti qiməta male xwə shətbshət blynd dkərbən. Xəbatei edi idarə nədkər, nan tynnəbu. Palə u gyndi dşzmbəne xwə naz dkərbən; əwana dditən, wəki əw təngasi u zylm həmu zryja kapitalista u mылқdara-danə, zryja fыrqed burzuazjadanə, wəki əw zylm bdəste esera-menşevika dqəw-mə, bona we jəke zi əwana edi diwana wan nədxast u bona inglabəkə təzə hazbı dbun.

## Lenin ghiştə həwarja mə.

### IV.

Hale mə zəf gran u cətən bu. Əwa xunxara, kapitalista u mылқdara b dəste eser-menşevika palə u gyndi lçiki gələk cətən ase krəbun.

Wi caxi Lenin zEvropaje vögərja hatə wəlatə Ur̄sete, Ibazare Leningrade.

Palə u xəbatci bhəzara cunə peşja wi; hivija wan F̄brqa Komunista u sərkarja Lenin bu, kane əwe wana cəwa xlaz k̄n, zəije ase cəwa dərinȳn.

Caxe Lenin ghiştə bazare Leningrade dəst pe k̄r xəb̄ti, wəki roke bəre Ing-laba Oktjabre b̄qəw̄m̄ə. Əwi paled u gyn-dijed inglabcı haz̄r k̄r bona inglabe, wana brja inglabe peşda b̄r, peşikarija şere u wəlgərand̄na diwana eser-mənşevika da ystje xwə.

Bwe jəke Lenin pala u gyndija haz̄r k̄r; wəki əwana diwane anəməti wəlgə-rinȳn u dəwsa wi Diwana Şewre, ja gyn-dija u pala dajnȳn.

### **Сь dgot Lenin.**

Lenin got:—Bəre əme şər kyttə bk̄n, əw şər nə lazmi məjə; kara mə zwi şəri tynnə.

Hər ordujada əskər mərije palə—xə-batcinə: əw cma həv b̄kyz̄n, dəwa wan zhəv ēbjə?

Əw gьşk rençbər, xəbateci u palənə, gьşk zi həval u branə. Gərək əw şər nav xəbatecijada nəbə.

Əw şər şxyle kapitalistanə səba kara xwə; palə u gyndi wi şəri naxazьn.

Lenin ələmati xəbatecija həmu dьnjaje kьr, got:—Əw şər nə kare wəjə, nə lazьmə, siləhe xwə bьzvьrinьn bər dьzьmьne xwə, bər kapitalista, diwana wan zorte hьldьn, dəwsa wi diwana xwə, ja Şewre dajьn.

Ja dydja. Lenin got:—Hykmət gərək dəst xəbatecija u gyndija bə.

Ja ssja, gərəkə xwəli-ərd təmam bgьhizə xəbatecija, zavod u kərxanə palara.

Bu Inglaba Oktjabre. Palə u gyndi bsərkarja Lenin u Fьrqa Komunista diwane hьldan dəste xwə u gli-gotne Lenin qədandьn.







## Pioner l gyndada.

Lgynde mæda kolektiva pionera tæskil bu. Bona tæskilata pionera sædre Şewra gynd oda Mÿstoje Nado dabu wan. Pioner hær-ro top dbun lode, çvat dkÿrÿn, çara zi lbedæra dkætne mæşqe. Kulake gynd, şex u pira, bæga gavak dditÿn zgyndijara dgotÿn:

— Əwana zi we bexyde бьн, ha; la-  
zymə je ko xyde xwə naz bkə, nəhelьн  
zare wan hərnə nava wan.

Gyndije kəsib glije wana bavar nədkь-  
гьн u bər zared xwə nədgггьн.

Əwana dditьн zar cəwa koməke dda-  
ne kolxoze caxe cəndьна bhare, wəxte  
drune nan jan gihadrone, ali gyndijed kə-  
sib u ali kolxoznika dkrьн.

Gyndi nav wan xəbatada tьştəki zrar  
nədditьн.

Pioner zi hərwaxt cəvata xwə dkrьн,  
əwana zara bərəf dkrьн u dərhəqa xwən-  
dьна wan, dərhəqa peşdacujina wan dy-  
şərmiş dbun. Pionera gyndda koməke ddan  
oda xwəndьnera, dxəbьtin, yzəke Oso-av-  
jaxime təşkil krьбun u gyndda bər gli-  
goŋne şex u pira, bər provakasije kulaka  
şər dkrьн!





## Diwana Şewre I Ermenistane.

Həta 29 crije paşın 1920 sale Ermənistanedə diwan dəst daşnakada bu. Wəxte daşnaka qəza Lorije, Qazaxada, bazare Leninakanədə, Dilicanədə u qəzəd dnədə xəbatci dxəbətın, wəki diwana Şewre dajın; le həma əw xəbat nə hatə seri.

Wəxte daşnaka wəlate mə hərgav nava şəra u xrabijədə bu. Mıllət bər həvdy şər dıkrın, qə hale gyndija u xəbatcija tınnəbu, xəlaji zi kətəbu gynda u bazara.

Diwana daşnaka boha xəbatcijəd Er-mənistane roke zylmək zədə dıkr, bəinarara şər dıkr, mılləted başqə dda

qırgı, gələk qorıqı dda gyndija, nədhişt  
əwana aza əbura xwə bkın,

1920 saleda, məha nisaneda palə u  
gyndije Ermənistane rabun sər pija bər  
daşnaka krynə şər, wəki diwane zdəste  
wana bstinın.

Həla gəşka qəwata xwə nəkrəbun jək,  
səba we jəke zi daşnaka xəbata wan çib-  
çi məhrum kryn.

We sale məha crije paşında palə u  
xəbatei çarkədən rabun bdaşnakara  
krynə şər. Əskərə sor hatə pəştə wan.  
Daşnak rəwin. Diwan kətə dəste Şewre.

Palə u gyndije Ermənistane bsərka-  
rija Fırqa Komunista diwan dıldan dəs-  
te xwə, dəst pe kryn həbuna wəlatə  
xrabbuji təzə eekın u wəlatə mə bhəbu-  
na rençberijeva danin şər rja sosializme.

### **Vladimir İlic Lenin.**

1870 sale bazare Simbirskeda Vladi-  
mir İlic Lenin bu. Bave wi sərəke məq-  
təbe çəmbəte bu.

Lenin 17. sali bu, caxə xwəndəna xwə  
gimnazeda kytta kbr. Paşe Lenin cu



Universitete xwəndbna xwə təmam kə.  
Zwe wəxte Vladimir Ilic dəst pe kbr bo-  
na inglabe xəbti.

Səba we jəke zi Vladimir Ilic zuni-  
wersitete dərxtəb.

Sala 1993 Lenin cu Peterburge (nha  
Leningrad) nava palada dxəbti. Lenin  
pala bona inglabe hazbr dkbr, əw wana  
hini ylme sosializme, hini gli-gotne Karl  
Marks dkbr.

Le hōma xəbata Lenin zbər eəve zəndərma padşe nəfləti. Zəndərma Lenin bhəvale wiva gərtn, sərɡun krn, şandbn Sbire.

Lenin se sala Sbireda dərbaz kr, paşe cu Evropaje. Lwedəre Lenin dxəbət, wəki fərqəki qəwat, fərqa inglabe hazr bkə.

Sala 1905 da palə u gyndije Ursete rabunə bər padşe krnə şər. Le hōma inglaba hana bdəste padşe hatə zəvt krne.

Le Vladimir Ilic dəstə xwə zxbəbata inglabe nəqətant. Əw zanbu we palə u gyndija Inglaba azabuna xwə peşda bbn, azaje bstinbn.

Sala 1917 da, mōha səbate padşe ztəxt avitbn, diwan kətə dəste fərqed burzuazje.

Wi caxi Lenin zEvropaje vəgərja hat wəlate xwə. Əw xwə-xwə şərkare palə u gyndija bu, hōmu çvandbn, əskər zi hat koməka gyndija u pala.

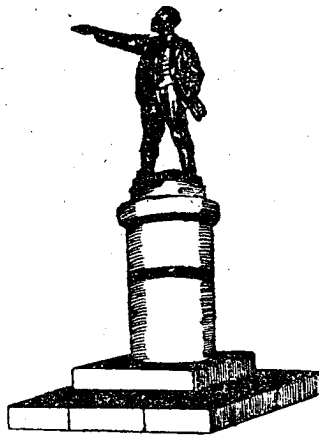
Bu Inglaba Oktjabre. Diwan kətə dəste pala u gyndija Mlləted beuk zi

xəbətın bona Inlgabe u təv xəbatcie Ur-  
sete azabuna xwə stəndən.

Həma Lenin gələk cətni u əzijəta  
kşandəbu, əwe əzijəte u xəbate əmre Le-  
nin kəm krən.

Sala 1924 da 21 kanuna peşnda Le-  
nin mər.

Lenin mər, le qrara wi u xəbata wi  
tuçara namrən!



**Mərna Lenin.**

Sala 1924 kyttabune məha kanune  
bazare Moskvajeda gərəke çvata IX qy-  
rlytaje Şewra həmu Ursete bbuja.

22 kanuneda sädre çvate həvələ Kalinin çvat vəkri həsab kər u got:

—Həvalno, rça dkm hun rabnə pija, əze xəbərəke gələk gran məluməti wə km. Wəxted paşnda saqləmija Lenin pak dərbaz dbu. Le həma zdyhva Vladimir Ilie edi əmr nakə!

— Həvalno, edi gli-gotne mьn tynnə-  
nьn. Əz fьkr dkm, wəki pьrse əwlyьn u fərz je ko peşja məjə, əwə, wəki kь əm xwəji kьn əw həmu, je ko Vladimir Ilie mərə hiştijə.

Nəlinəkə təvaji dər hat. Hər kəs kər bu. Şanьsin kətə nav tərije. Hedi-hedi hesьr u gri dəst pe bu. Zve şunda hər tьst bər əva mina xəwn bu-

Bira mьnə, wəki həvələ Kalinin got:—  
Roza mьna həvələ Lenin gərəkə roza şif u gri bə!

Sädre çvate əlam kər, wəki çьnjaze Lenin svətyre we lьvra bə.

**Marşə mьne . . .**

Disa nəlinəkə təvaji dər hat. . .



Je ko nədkarbun bər xəlqə bgrijana  
dcunə dkətnə çiki xəvlə.

Çvat bəla bu... Kəsək xəbər nədda...  
Kəsək tıştəki pərs nəkər...

Roza dıne qurılta Şewfa bəqəwatəki  
gran sər gli-gotne Lenin xəbata xəw dəst  
pe kər.

### Sər məzələ Lenin.

Sərkarə, ty mri lşərə zəmani xortə,  
Tə bərb şər dər həzar-həzara!  
Ty mri İic, sər məzələ tə  
Əm xar dər bəjraqə xəw sorə!

### Мръна əskərə sər.

Ныş бын, həvalno!  
Күмө xəw dərхын:  
Əskərəki sori хылfin  
Натijə куştын!  
Əw bər b şer dcu,-  
Сəве wi be тьrs;

Тъвѣнге хвѣ qaim dgьrt  
Bdəste zor, qəwət!

Əw ərfat bu şerda,-

Ty nədkьrə nəlin,  
Nav xəbateda əw qə nə wəstja  
U jəkira zi əw nə dkьr gazьn.  
Bəşq u dьl təmam kьr  
Dəjne xwəji dəman:  
Nha həta axьre  
Əw kər bu be zman!..

Ньş бьн, həvalno!

Kyme xwə dərхьn:  
Bona xwəjkьrьna  
Wəlatə Şewre,  
Kşkərəki sori, xьlfin  
Hatijə kuştьn!

### Gvardjaje çəwan.

(Bəjta komsoməla)

Peşi bər bşəwaqe,  
Həvalno u gəli bra!  
Bzora nəza u tьvьnga  
Əm zьxwəra vəkьn re.

Órfatno, peş huçum kьn.

Bəjraqe kaw bləntьr kьn!

Əm gvardjaje xьlfиньн

Xəba:cija u gьndja! 2 çara-

Mə gьşk dərbaз kьrьnə

Əmre xwə rəş bçəfe,

Çahьlti nə ditьnə

Nav zindana zylьmқara.

Fьkra mə tərjeda bu,

Əm bзыңcira gredaji bun.

Əm gvardjaje sor xьlfин

Xəbatecja u gьndja! 2 çara

Əm səkьnin bər қura xwə

Xwidana xwə dretьn!

Bçəfe gran-bəgəv dkьrьn

Dəwlət xunxwəraга,

Le əw çəfa roza paşьn

Mə xorta mərхasi kьrьn,—

Zmə cekьr gvardjaje xьlfин

Xəbatecja u gьndja! 2 çara

Bəjraqa xwə əm hьldьbrьn,-

Həvalno, wərьnə vra!

Də wərьn bhəvra cekьn

Çumһyrjəta çəfa!

- Wəki mire dne çəfa bə,  
Wəki isan dneda jək bə,—

Bər b şər. gvardjaje mə xylfin  
Xəbatecja u gyndja 2 çara.

## Federasja Şewre Çymhyrjəta Sosialista Zakavkaze.

Zakavkazedə gələk mɪllət hənə.

Diwana padşə gələk qorıbı dda wan.

Mɪllət bəri həv ddan, nədhişt wana  
təv-həv paki u çinartikə xwəş dərbaz  
kra. Tımme əw bəri həv ddan, wəki  
əwana həv nəgrın u bona hale xwə də-  
we nəkын, wəki əwana bona inglabe u  
bər bь diwana padşə hazır nəbын.

Wəxte padşa kət, diwan kətə dəst  
məşevika, daşnaka u musavatista; kapi-  
talista wəxte wana disa krına xwə sər  
palə u gyndije kəsib dkrын, wana zi hər  
jək bdəsti burzuazja xwə palə u gyndi  
mina bərə dabunə zləqətije. Disa nola bə-  
re mɪlkdar u kapitalist palə u gyndije  
kəsib dşelandын, xuna wan dmetын.

Diwana Şewre həmu mǝllət aza kǝr  
zdəste mənşevika, daşnaka u musavatista  
u azaji da mǝlləted Zakavkazjeda.

Nha erməni, gürç, tǝrk, açar, os u  
mǝlləted dǝne diwana xwə daninə u tǝva-  
qa xwə kǝnə jək, dəst danə dəvdy bsər-  
karja Fǝrqa Komunista u Diwana Şewre  
cedkǝn sosializme.

### **Əme tərka kəcərije bǝdn.**

Uso u Əsəd runǝştǝbun kələka zəvija  
kolxoze həvra gli dkǝrǝn. Hərđy zi həva-  
le həv bun, gələ sala həvra dərbaz kǝr-  
bun, hərđy zi şvan bun.

Nha hərđy zi kal bun, nədxəbǝtin. Le  
həma hər jəke zǝwəra car-peñç pəz dəst  
xstǝbun, pe idara xwə dkǝrǝn.

Əwana bərə dərhəqa xəbata gynd, də-  
həqa xəbata kolxoze u artela gli kǝrǝn,  
paşe lhale kəcərije dǝşǝrmiş bun.

Əsəd got:—Cma kyrmançe mə zko-  
cərije dəst naqşinǝn? Zrara kəcərije zmə-  
ra zəfə.

— Ty hla he t̄ez̄ə f̄əm dki?—Uso got, bira t̄ə naje mə s̄ər zozana c̄əwa b̄əri h̄əv dda, zh̄əv m̄əri dkȳst.

— Le əw rȳş̄əta k̄b mə dda gala-  
vaja u pristavara, le əw bira t̄ə nin̄ə?

— Xen zwe j̄əke, Əs̄əd got, w̄əki b̄ərə-  
da əm bbuna ren̄ç̄b̄ər, mə gynde xw̄ə ce-  
kra, baq̄ u baxc̄ə, bostan danjana, nha  
hale mə we eqas xw̄əş bbuja.

Қара ren̄ç̄b̄ərije z̄əf̄ə, h̄ər c̄b̄ zwira.  
kȳlf̄əte wira laz̄ym̄ə mala wida h̄əj̄ə. Ḡə-  
nym, ç̄əh, br̄yn̄ç̄, run, p̄əner, hri, p̄əz, də-  
war, mrīşk u hek, c̄b̄ ko bxazi, tyje ma-  
la wida bbini.

Nha dbini c̄ənd gyndada kolxoz saz  
kr̄yn̄ə u z̄əf̄ baş d̄ərbaz d̄k̄yn. H̄əm ək̄yn-  
tikin d̄k̄yn, h̄əm zi p̄əz u d̄əwar xw̄əji  
d̄k̄yn. H̄ər t̄ȳşte wan h̄əj̄ə, nan zi, k̄yn̄ç̄  
zi, run u p̄əner zi. H̄əla dȳş̄ȳrm̄iş̄ d̄b̄yn  
ç̄əwata xw̄ə bk̄n̄ə j̄ək, zavoda cekrna run  
u p̄əner saz k̄yn. Diwane zi soz daj̄ə k̄o-  
m̄əkije bghin̄ə wana.

— Rast̄ə, gotna t̄əj̄ə, Uso got, də  
əmə kal bun̄ə, c̄əwa dben l̄ynḡəki mə ər-

dejə, je d̄ne zi l məqbərə jə, əmre mə  
cuje.

Нəма һивја мьн һəjə, wəki kyrmançə  
halə xwə xwəş bkьн. Komsomoled gynd  
gələk rak dxəbьтн. Fьrqa Komunista u  
Diwana Şewre bona kyrmançə gələk dxə-  
bьтн. Xəbata wan əwə, wəki mə zwi  
hali dərinьн. bghiznə mьlləted d̄ne peş-  
dacuji.

Bona we jəke zi gyndada kolxoza saz  
dkьн, koperativa zedə dkьн, zavoda ce-  
dkьн, mədəna vədkьн, bsozəki hər dərə-  
çeva bona peşdacujina mə dxəbьтн.

Hykmata Şewre gələk xəbata brije  
nav kyrmançada, wəki kyrmançə zəmre  
qocərije dəst bkşinьн, bona we wana  
xwəli u ərd dajə, avaja u xanija cekrijə,  
məktəba u koperativa vəkrijə.

Nha zi bazare Rəwaneda texnikuma  
kyrmançə vəktьнə, gazeta kyrmançə dər-  
dxьн, wəki kyrmançə bxunьн, peşda ben  
sərkari ləmre xwə bkьн!

— Ysanə. əw rija rastijə. Kyrmançə  
gərəkə bçarəkeva tərka qocərije bdьн,  
əwe qocərije mala mə xrab krijə, zryje

we kocerijeda həwqa sala kyрманç tarijeda manə, bьn kylme bəga u şexa, kulaka u dəwlətija kor bunə,

Wəxte wana həvra gli dкьr, cənd komsomol hatьn dərbaz bun. Uso got:— Bra əw zməra saq bьn, qəwata wan zedə bə. Əwe mə zwan dərd u kyla xlaz kьn.

1. Сь zrara wə zкocerije həje?
2. Hune cəwa dəst zкocerije bкşinьn?
3. Gli kьn gьndi nav kolxozada cəwa dərbaz dкьn.
4. Əxtjarja kolxoznika aliye naloga cьnə?
5. Kyрманç we cəwa peşda ben, bğhiznə myl-ləted peşdacuji?
6. Gli kьn Diwana Şewre cь xəbata krijə bona peşdacujina kyрманça.

### Əm dсьn.

Əm bəşq u kəp dсьn,

Bbəjraqa sor dсьn;

Ordyja sor əmrəkə

Bər bь əmre han dсьn.

Əm cedкьn kolxoza

Həbun bolə hər dəra.



Nobədarə xəbətə  
 Əskərə sorə tənə.  
 Əm hin dəbən dxunbən,  
 Top u pulimot dəbən,  
 Çaxə bbə gьminə,  
 Bəg dəzmbəna şər dkbən.  
 Kolxoza mə saz bujə,  
 Bqrara Leninə,  
 Kolxoz, çan əmre təzə.  
 Gymane pala-gyndijə!  
 Əm bəşq u kən dəbən,  
 Bəg bь şəwata dəbən,  
 Həval hun bхəbьtьn  
 Əm bona wə jə dəbən!





## Mə səwa kolhoz saz kьr.

Par zvyštane-mə da fьkьra xwə, wəki kolxoze saz kьn. Cənd gyndijed həvale mə xəbərə xwə kьrbun jək kolhoz ce-kьn, wəki zwe təngasije xwə xlas kьn.

Bhar hat; mə ɣvat kьr. Bəri ɣvate mə əlami həmu gyndija kьr:—Hər kə dxa-zə kolhozeda bхəbьtə, bra be xwə kolhozeda bнbvisə.

Roza ɣvate, caxe mə gyndi sərwxət kьr qara kolxoze, caxe mə vьr u dərəwe ʃexa, pira, məlla u kulaka əjan kьr, gyndi mətəl man, nzanbun cь bkrana. Wana gьʃk qrar dan bbnə kolhoz.

Dəwlətije u kulake gynd, gyndi xarandbun, gotьbun:—Kolhoz zrarə, hune bхəbьtьn u bekar, beqəzəncь bminьn;

Gyndi zi gyh dabun vbr u dərəwe wana, bavar krbbun, dtbrsjan, nədxastbn tər kolxoze bbn.

Çaxe mə çvat dəst pe kbr u vbr u dərəwe dbrmbne snbfe əjan kbr, gyndi çarəkeva hatbnə gyhastbn, şaş buji u mətəl buji man!

50 mal hatbbun çvate, əw pençi zi bşaji u bdbləşqi qrar dərxbstbn bbnə kolhoz.

Zwe şunda mə dəst pe kbr həbuna hər maləke çibçi nvisi.

Çəma həbuna kolxoze bu 1500 pəz, 400 bzb, 120 eelək, 100 ga, 80 nogbn. Mə qrar dani ke zmə cə xəbate bkə, ke hərə bər pez, bər dewer, ke zəviya rakə u beinə, ke merga bdru, gihe hazbr bkə u şxyled majin.

Əm bəla bun. Həftek şunda zmərķəza kolxoze təlimatci hat, hər qanuna kolxoze nişani mə da. Şəş məh dərbaz bun. Mə xəbata xwə təmam kbr; əm disa hatnə çvate.

Işar mə qara xəbata xwə sər həv bə-  
la dkyr. Hərkəs angori xəbata xwə həqe  
xwə təmam stənd.

Mə qrar da wəki male zedə, run u  
pəner, hri, gənyəm u çəh, bdnə kopera-  
tive.

Ysa zi kryn; male zede danə kopera-  
tive, dəwsa we şəkry, nyft, parcə, tşun,  
kynç u hur-mure majin zkolxozera kryn.

Əmine Ryzgo, je ko bəre mərə şər  
dkyr, dgot:—Kolxoz zrarə, qara wə te  
tynnə, əw zi hatəbu çvata mə.

Paşi çvate Əmine Rzgo rabu pija u  
got:—Həvalno, əz zi bəm təvi kolxo-  
ze bəm, əzi bəre janlas bum, əz dbynym  
qara kolxoza rəatera gələkə! Gyndije kə-  
sib u nivcə tənə bwe jəke dkaryn əmre  
xwə cekyn, ztəngasije u tynnəbune aza  
byn!

Qəbulə, qəbulə,—zhər aliya bu dəng  
u gazi.



## Cma dbezyň nvisara mē tēzē jē.

Səlim dēu məkətəbe dxwənd; əw şa-  
gırdəki bfəm bu. Səjda çar-çara dgot:—  
Nvisare kyrmança tēzē dərketijē, kyr-  
mmanç we hin bın, gli-gotne dınjaje pe  
bhəsın.

Bzanın wəlate mēda cə dqəwıme, əm  
cəwa xəbate sosializme dkın, cəwa kol-  
xoza u koperativa cedkın.

Gərək hər jək zmē bzanbē kyrmanç  
cma həwqa sala nəxwəndi, benvisar u  
bekteb manə?

Səlimi beuk bu, dina xwə dda gli-  
gotne səjda u xwə-xwə dyşırmış dbu,  
xwə-xwə dgot:—Bavo, gotna səjda rastē,  
gli-gotne wi rastın, le həma əz tıştəki  
fəm nakım, cma nvisara mē tēzējē, le  
nvisara wan zuda həbujē.

Səlim zəf mtalē kır, we roze ranəza,  
xəwneda zəf tışt ditın, le həma nkarbu  
şrē bkra.

Səlim sbe rabu, hat məkətəbe, həva-  
ləki wi həbu, nave wi Aram bu. Səlim  
zAram pırsi, got:—Aram, cma səjda dbe,

nvisara kyrmança t̄ezə d̄ərxst̄nə. Le ja wə, əçəma, ja gyrça, ja ur̄sa, ja m̄llətəd d̄nə k̄əngə d̄ərxst̄nə?

Aram got:—Le ty nzani xwənd̄n̄a m̄ə zuda həjə, b̄reda həjə, ja gyrça zi, ja ur̄sa zi, ja m̄llətəd başqə zi, xwənd̄n̄-nvisara wan zuva həbujə. Hər t̄əne nvisara kyrmança t̄ynnəbu. əw zi isal d̄ərxst̄nə.

Səlim kər bu, hn̄eki d̄r̄ç̄fi, dxast xəbər də, nkarbu.

Aram nh̄eri, hajfa wi l̄Səlim hat, got:—Səlim, ty cma b̄ər xwə dk̄əvi, c̄ə həjə, nvisara wə t̄ezə, isal d̄ərxst̄nə. Bra ysa bə, ty əz u ty gyn̄əhk̄ər nin̄n̄!

Səlim hn̄eki d̄ȳr̄miş bu, got:—Rastə, Aram, gotna t̄əjə, le həma m̄n̄ c̄ət̄n̄ te, we cma wa bbuja. Səbəbk̄ər k̄inə, kyrmanç əwqa sala t̄erijeda manə?

Səbəbk̄ər...? Aram r̄ys k̄r; səbəbk̄ər şex u r̄ir̄n̄, b̄əg u aqanə, d̄əwl̄əti u kula-k̄n̄, wana n̄əd̄hişt̄n̄ kyrmanç b̄xun̄n̄, w̄eki kyrmanç t̄erijeda b̄min̄n̄.

Nha Diwana Şewreda r̄ysq̄ət̄ja k̄ə-s̄eki t̄ynnə, bezə b̄zmanə xwə n̄əxun̄n̄.

Ғыра Komunista azaji dajə mьlləted  
beukra, wəki həg mьllət bzmane xwə sər  
neta komunizme bьəlmə.

### Сма уса.

Dəwləti, kəsib təv hatnə dьnjaje,  
Dəwləmənd dkə əşq u səfaje;  
Kəsib dkşinə cəfa u zjaməte;  
Suç nə ja məjə,—ja şex, pira aqajə!

Xəbatcinə əhle mərifəte  
Cedkьn dijanəte u həmijəte,—  
Le bxwə dminьn be par, be hьsə  
Zwe həbune u xwəşije!

Gərək cьqas ldьnjaje əm bminьn fəqir?  
Bəsi məjə cqas əm razanə lxəwa kbir?  
Əm zi rabьn zьwəra, bkьn ra u təvdir,  
Bəsə zylme lmə bkьn bəg u xan, paşa  
u mir!

Cqas kəsibьn, cqas bələngaz,  
Gərək əm zi bbnə jək,  
Bəjraqa sor pьr bьnd kьn,  
Pəncə lsər zi xwəra bkьn mtabə.

Өм бөрөн бһн төв хөбатсје дһнјaje,  
Нөјар бра зәрба һылдһн, ко өм зи бһһн  
квһс;

Гөрөк өм бхөбһтһн хөбөра хвө бһһө реш,  
Вөјрақа сор блһнд бкһн, һөрнө реш.

Сқас дәвлөтһнө, сқас малдар,  
Төмам рабунө һмө бунө нөјар,  
Гөрөк ралө и гүнди јөк твақ бһн  
Өм вана вөдһн мһна мөре төјар!

Гөли пролетара мһллөта зһөв квһс нөкһн,  
Нөбөзһн ромө, курманçө, јан ермөни,  
Гөрөке өм дәсте братје бднө һөв.

Һуһн бзанбһн дһнја төмам ја мөјө!

Өм дхөбһтһн бдзива сал зөман,  
Ахһријөда дһнја рабу сөр рја,  
Саја Ёврқа Lenin ралө и гүндја  
S. S. S. R. бу сөртаçө һөмуја!







## Inglaba Oktjabre zna aza kyr.

Børe, wæxte padşø æxtjarja zna wəkø mæra tynnøbu. Inglaba Oktjabre azaji da zned hømu mylløta. Zned kyrmança zi zhesirije dørkøtøn, køthø ronkaje, nha aza dærbaz dkyñ.

Cøwa wølate kapitalistada høtta nha zne xəbatci aza niñøn, nkarøn æxtjarja xwø bstiñøn, ysa zi børe, wæxte padşø kəsək nədweri azabuna zna bxazø, tønè Inglaba Oktjabre bu, wøki wølate mæda zñn aza kyr, dæst piye wan gredaji vøkyr.

Hale zna gølek cøtøn bu nav kyrmançada, bwe jøke ky zñn dfrotøn, bdøste şex u pira, bøga u mølla, øwana alşverşe dæst pe krybun u qarøki gran dstøndøn.

Qələn, pərə, zor, eək u siləh, tərşə  
şex u pira, nıfıre məlla, bsəkbsəka bə-  
ga u aqa—əw həmu bona zned kərman-  
ça hazır kərbun.

Le həma nha wəlatə məda zbn aza-  
bunəkə təmam stəndənə. Ingłaba Oktja-  
bre Məzbn nə ky tənə azaji da znara, le  
bər wan vəkır rja peşdacujine. Zbn nha  
dxunbn, qyıllyxe dkbn, dkəvnə nav kol-  
xoza u sovxoxa, edi kəsək zore nakə wana,  
nkarbn bdəste zore bdnə mer kərbn, b  
sozəki əxtjarja wan bəranbəri əxtjarja  
merənə. Nav şxyle çymətı u hykməte  
dxəbətbn, bwe jəke əm gotna Lenin dqə-  
dınbn, je ko dgot:—Hər zbn gərəke bkar-  
bə hykməte peşda bbə.

Klama hana nişani mə ddə, wəki bə-  
re, hana padşə zbn cə zəluli kşandbnə  
u dərđ u kyllə xwə cəwa dgrin u dıst-  
ren.

Əm ve klame bxunbn, zve klame  
əjah dbə, wəki zbnə kərmança haləki  
ysa dərbaz dkır, wəki əw fıkır nədkır  
bər dy zna xəbər bda, u tənə nıfırdkır,  
bona we ko, zne dydja zve xrəbtərə.

## **Мън bhistijə.**

Мън bhistijə  
Tə sər mra gьrtijə znək,  
Hərke zмьн сетьрə,  
Ль тə бьмбарək,  
Hərke zмьн xравтьрə,  
Kylla Muşə tekəvə  
Mala bave tə  
Sale çarək.  
Zkoza bərxa  
Bminə bərx u karək,  
Zdəwara təwle  
Bminə tanək,  
Zhesira male  
Bminə tək tʃalək,  
Əw zi syra sbe blьlinə,  
Pəzka kuvi bmezинə,  
Gyre sərə eija  
Be brəvinə!

## **Qanuna nvisandьne.**

1. Wəxte nvisare xəbərə xəlqə zhərdy  
alija bwan nişana tənə gredane.

### **Soz mäsälä:**

Lenin dgot:—„Kolxoz-rja sosializme jöl!“

2. Glije peşyn tımme bhərfe məzın te nvisandıne:

### **Soz mäsälä:**

Kolxoz rja əmre tüzəjə, sovxoz çımbatə nəziki sosializme dkə.

3. Gli jan xəbər bnyxtə zhəvdy dğətinyn. Saxe əm xəbər dđyn çı-çija bina xwə dstinyn, paşe dərbazi xəbərə dıne dđyn, wəxte nvisandıne əm çı kb dsəkinyn, bina xwə dstinyn, nyxtə datinyn.

Nyxtə bona we jəke datinyn, wəki gli jan xəbər təvi həv nəbə, gli zəlal bminə.

### **Soz mäsälä:**

Bəre zın aza ninbun, zna nkarbun bjəkira xəbər bdana, bcuna sər xəbate,

təv şxyle çьмьəte bbujana; səba we jəke  
əw təmam hesire mere xwə bun. Inglaba  
Oktjabre azaja həmu zna da. Zve şunda  
zьn azanə, dьn sər xəbate, çvata dkьn,  
tev şxyle çьмьəte dbьn. Diwana Şewre  
nha zna peşda dkşinə, hər xəbat nav di-  
wane wanara ddə!

## B h a r.

Bhar bharək əşqə,

Bhar bдыle gyndə;

Bhara kollektive

Bhəzar dəng u gylə!

gyndija rabun çot dkьn'

Ga u gameş tov dkьn;

Тохьме дəlal ərdeda

Bhəvra gli dkьn.

Maşinəki bhəzar dəv,

Nav zəvija dgərə

Xwəli hьlddə radkə

Qəj bezi gyrəki hare!

Kollektive, traktor,

Əmre təzə əşq u sor,

Ньм radkə, ньм дьstre,

Ньм dzvьrə dorbdor!

Gyndi pəşt həv grtəne,  
Kolektivə, koməkə,—  
Traktorə, traktor  
Əmre təzə, gynde sor!  
Bhar bharek əşqə,  
Bhar bəyle gyndə;  
Bhara kolektive  
Bhəzar dəng u gylə.

### Bona ave.

Diwana Şewre nə tənə gyndijed xəbat-  
ci zdəste daşnaka xlaz kыр, le wanara da  
xwəli u av. Cəwa əjanə, Ermənistaneda  
gələk dəşt u gəli be av bun. Gyndi nkar-  
bun lwan jerada əkən-tikən bkən.

Diwana Şewre dəst pe kыр av ani, əm-  
bara ave cekыр, cəwa təzə dərхəst.

Hətta nha av aninə dəştə Şirəke, Ev-  
çilərə, Vaqarşapate, Sərdarabate u çijed  
majin:

Dərhəqa ave nha сь xəbata dkən-

1. Nha cəwa Sərdərabate cedkən, av  
tinən, bwe ave gərəke 25,700 hektar ərd  
be av krynə. Sər we xərc dbə 5,300,000  
manat.

2. Qırada gərəkə 50,000 hektar be av kr̄ne, xebata hana hezajə 21,000,000 manat.

3. Razdajaneda 20,000 hektar we be av kr̄ne; xərç u məsrəve wı zi 3,400,000 manatə.

4. Zəngibasareda 13,000 hektar te av kr̄ne, lvr̄ zi xərç dbə 32,200,000 manat.

5. Çəwa Sərdərabate je məz̄n gərəkə 45,000 hektar xwəli av bdə.

Kyttabune pençsalijeda gərəkə xwəlije mə avi b 154,900 hektar zedə b̄n!

## 29 crija paşn.

Wəxte daşnaka Ermənistan u bazare Rəwan gələk zəluli kşand̄n.

Wəlat kət̄bu dəste tynnəbune u xə-laje, mavizerista xəlqe dşeland̄n, dkyş-t̄n, kəsək nədwəri zgynd dəre,

Bona hal wəxte palə u gyndijed xə-batei kəsəki dyş̄rmış nədbu.

Xen zwe jəke t̄mme şər bu, m̄llət bəri həv d̄dan, hale m̄lləted beuk d̄ha bətər bu.

Wa bu Ermənistane bəre, Ermənistanə daşnaka.

Palə u gyndije kəsib edi nkarbun wi hali təjax bdana; əwana ysjane gyndija u pala bər diwane daşnaka cekrən.

Ördyja sor komək da pala u gyndija.

Wəxtəki kənda Ermənistan zdəste daşnaka-mavizəriska aza krən.

Ermənistaneda Diwana Şewre hatə danine.

Hər dərada gyndi u palə dəst bxəbatə cekrənəna gynda u bazara krən, Ermənistanə xrab buji ava krən. Gyndi kolxoza u artela rençbərije saz krən, həbuna rençbərije zedə krən u peşda dbən.

Əmre təzə hatə danine sər neta sosializme u peşdacujinəkə gran l wəlatə mēda dəst pe kr.

Əw Ermənistanə təzə jə, je ko rja sosializme dajə bər xwə u bsərkarja Fırqa Komunista wəlatə mēda sosializme cedkə.





## Inglab qəwəmi.

(Zgotna Lenin, Şewra Leningradeda  
1917 s. 26 crija peşında).

### Həvalno!

Inglaba pala u gyndija qəwəmi.

Zvır wa diwan ja məjə, Diwana Şew-  
rəjə, be burzuazja.

Рыса mə nobətije əwə, wəki əm şər  
kytta кьн.

Lazımə, wəki əm həsaba xwə bkapi-  
talizme bbinьн.

Gyndi dbezyн:—Əm təv palənə.

Əme əmnijəta gyndija bstinьн, hərke  
мылқдара bhəbune wanva pue кьн.

Nav zavodada əmə hьşjarbunəkə tə-  
mam dajньн, əme hini gьşka кьн, səwa  
təvaji u həvra bxəbьтн, səwa кь mə  
wəxte inglabe qədand.

Qəwatəkə gran, je təşkilated massaje  
bməranə, əw qəwat gərəke hər cətьni alt  
kə u proletara bbə bər bь inglaba həmu  
dьnjaje!

Lazımə, wəki nha əm diwanəkə so-  
sialisti, ja proletariate cekьн.

Bra əmr kə inglaba sosialisti həmu  
dьnjaje!

## Xwəndəna mə.

Xwəndəna mə təzə jə,  
Bdəste pala, gyndijə!  
Cebujə kolxoza mə  
Btəzə əmr u gylə!

Əm he təzə dxunbən,  
Əm hin dbən, dxunbən,  
Edi kəsək nkarə

Xwəndəna mə xrab kəl

Bərə gynd zəf təri bu,  
Dəst kulaka hesir bu;  
Gynd gynde bərə ninə  
Gynd azajə, kolxoze!

Bər kulaka şər dkən  
Əm kolxoza saz dkən,  
Vbr-dərəwed şex-pira  
Tuçara bavar nakən!

Wəxt wəxtə bərə ninə,  
Diwan dəste gyndjanə  
Batrak-kəsib top bunə,  
Sərkarə wan palənə!

Əmre mə əmre təzə  
Rja mə rekə təzə,  
Bər bь sosializm dcbən  
Cətəni zi bər mənə!

Əm cedkьn u dьn,  
Gynd cedkьn u dьn;  
Əm bь şabun u dьlşa  
Bər bь sosializm dьn.

Xwəndьna mə təzəjə,  
Bdəste palə-gyndijə,  
Cebujə kolxoza mə  
Gynd sərbəstə, ozajə!

### **Komintern u KİM.**

Hər wəlaçada Fьrqa Komunista həjə.  
Təvgredana Fьrqed Komunista həmu  
wəlata həvra həjə. Əwana tvaqa xwə  
krьnə jək u təşkil krьnə Internasionale  
komunista, jane zi Komintern.

Komintern sala 1919 da nav bazare  
Moskvajeda təşkil bu, u wəki kь zInter-  
nasionale II kьvş bə, əlami xəbatecija hə-  
mu dьnjaje krьn, wəki təvgredana Inter-  
nasionale Fьrqa Komunista bInternasiona-  
le II tьnnə. Bona we jəke zi Internasio-  
nala Fьrqa Komunista kьvş bu bnave In-  
ternasionale III.

Nava Internasionale III da nha hənə  
Fьrqed Komunista 48 wəlaça (seksia).

Komintern dów dkə, wəki şər nəbən, əw dxəbətə, wəki mərije xəbatci həmu dənjjəje aza bkə.

Nav həmu wəlatada təşkilatə çahyla inglabeija həjə, je kə tvaqa xwə jək krnə u kətnə nav Tvaqa Komçahyla; Tvaqa Komçahyla həmu wəlatə təvğredanəkə u tvaqəkə cekrnə, əm wera dbezən, K I M, jəne Internasionale Komunista ja çahyla.

Nav wəlatə mədə təşkilatə hanera əm dbezən:—Tvaqa çahyla komunista bnavə Lenin.

Tvaqa komunista çahyla Ermənistanədə təşkil bu sala 1918-a.

K I M bsərkarja Fırqa Komunista şər dkə bər kapitalista. Neta wi əwə, wəki bsərkarja Tvaqa Komunista lhər wəlatada çahyla hazar bkə sər neta Marks—Lenin u bghizə diktatura proletariate.

## H ə w a.

Rozgare hər wəlatə başqə jə. Sər ərde zəf wəlatə hənə; hər wəlatəkida zi rozgar, şinaji, ərđ çurə-çurənə. Wəlatə

bərije zéf gərmən, wedəre qə nabə zvbstan, sal 12 məh havinə. Səba we jəke zi əhlije wan wəlatə 2-3 çara candbne dkb̄n.

Wəlatə mə ysa ninə; se məha bhərə, se məh havinə, se məh paizə, se məh zi zvbstanə.

Wəlat zi hənə sale 2-3 məha tənə bhərə; hər nəh məhe db̄ne zi zvbstanə. Wan wəlatada əkb̄n nabə, nan u gənb̄me wan tynnə, əwana hər bgoşt xwə xwəji dkb̄n, bgoşte həjwane cole u məsija. Xəbata wan hər necirə.

Caxə wəlatə mēda havin dbə, wəlatə başqəda zvbstan dbə, caxə lwedəre havin dbə, wəlatə mēda zvbstan dbə.

Həwa zməra bhərə, havinə, paizə u zvbstane tinə.

Şinaje wəlatə zi zhəweje; hərke həwa gərmə, şinaji zéfə, dar zéf blənd u qalb̄m db̄n; tarb̄şe wedəre u həjwane cole zi gr̄b̄n, çure wan zəfb̄n.

Hərke wəlat sarə, şinaje we zi, tarb̄ş u həjwane cole zi başqənə, çure wan başqənə. Şinaji teda kəmə, hər çurə dar şin

павън, хөјван һурън, çure хөјвана u та-  
ръша кемън.

## Av, һөwa, gәrmi.

### I.

Be av nә tarъs, nә хөјwane cole, nә  
bһyk, nә zi şinaji nkarъn әmr bkъn.

Be av heşnaji şin nabә, dәşt u eija  
we һыsk бън. Әm be av nkarъn zәvije  
xwә beinъn, mal u dәware mә gыsk we  
qыр бън, bgliki dьnja we çarәkeva һыsk  
bә.

Be av nә aş dxәbъtъn, nә gәmi u  
paraxod dkarъn sәr bәhre һәръn, ne  
stansije elektrike (ronkaje) dkarә bxә-  
bъtә.

Қара ave zmәra zәfә; be av әm qә  
roki nkarъn nav dьnjajeda idarә bkъn.

### II.

Hәрke mәръv dy-se dәqiqa dәve xwә  
u bevla xwә bgrә, bine nәkşinә, we бьm-  
rә. Be nәfәs mәрv шәtәkӓnkarә әmr bkә.  
Таръs u хөјван zi mina mәrijанън; әwana  
zi be nәfәs nkarъn әmr кън.

Be həwa ʃinaji ʃin nabə!

Agr zi tʃstəki gələk xwəʃə, gərmi hər gav kerı mə te. Agr lazımi məjə, wəki əm kənçe xwə bʃon, həmama bχəbʃtınɨn, хагьна xwə hazɨr kɨn. Be gərmi maʃinə nkarɨn bχəbʃtɨn, zavod u fabrikə we bʃəkɨnɨn, dɨnja we tarıjeda bminə. Be gərmi ʃinaji ʃin nabɨn, məɨv nkarə əmr bkə.

Qara ave, həwe u gərmije zməra gələkɨn; əwana qar u qəwate, kəməkdare mərijanə, hər jək lwəxte xwəda, hər jək lçije xwəda.

Hərke zwan jək bbə, jək tɨnnəbə, ʃyxyle mə disa peʃda ɨasɨn, əm nkarɨn əbur bkɨn.

## B a.

Ba sɨjə, zky radbə? ʃvan zsəjdaje məktəba evare,—pɨrsi.

—Wəxte əm dəreode vədɨn, ty dbini zdərva həwa sar te hyndyr, lruje mə dxə. Wəki əm dəri dadɨn, edi həwa naje. Əw zɨb ysa dbə?

—Hyn gyh bdne, əz wəra bezym əw zeb dbə. Odə gərmə, həwa ode zi gərmə, zgərmije həwa svbk dbə u blənd dbə, le dərva sarə, həwa dərva zi zhəwe ode grantyrə.

Caxe əm dəri vədkyb, zode həwa svbk dərira zzorda te dcə, dərđkəvə dərva, həwa sar zi zdərva sər şembkeva te hyndyr; jək dcə, ja dnye te, əw hərđy wəxte cujin-hatbna xwə həv dxyb, çije xwə dgyhezbyb, dbə ba.

Səjda got:—Wə pak fəm kyr?

— Əz əwe jəke nabezym, şvan got, əz wi baji dbem, je ko zeija u dəšta radbə, te dərbaz dbə, mərv nkarə xwə bər wija zəft kə, gələ çara zi əw xanija hylldə bxwəra dbə, dara kəkeva zərde radkə. Əz əwi baji pyrş dkyb!

— Əw zi nola baje ode jə, səjda got, baje ode zəije euk radbə, qəwata wi kemə, əw baje dnye kb tə pyrş, əw ba zəije məzyb radbə, qəwata wi baji zi zəfə.



Nə mən dərsa dyhda zwəra gli kər  
həwa lşər érde cəwana. Hərke nha wəla-  
te məda zvbstanə, wəlateki dnda, je zme  
durə, lwedəre havinə. Də ıçar zwan wəla-  
ta həwa gərm, svk te wəlata mə, həwa  
wəlate mə zi sarə, zve grantbrə, əw çije  
xwə dgyhezbn, dbə ba.

— Nha mən fəm kər; şvan got.

— Oro, demək dora érde tzi həwajə;  
əw həwa érdeva dftblə, tmmme pera dgə-  
rə, çiki gərm dbə, həwa blnd dbə, çije  
xwə frə dkə, həwa sar zi rasti we te,  
dbə ba, Əmoje gavan got.

— Əre, ysənə, wə fəm kər, səjda got,  
caxe əz bwəra dərsa zanbuna dbnjaje dər-  
baz bım. əze wi caxi zwəra he glije təzə  
bona we jəke bezım...

### Palə u gyndi.

Əz gyndimə, ty xəbatci,

Əm cedkbn sosializm,

Əz dxəbıtım lşər érde

Ty dxəbıti nav zavode.



Məra hatijə qəwətəkə zorə,  
Dgərə gynde mə maşinja sorə;  
Gьşk pera bunə pьspore,  
Gyndi dxəbьtinьn dorbdorə.

Əze zəvijə rakьm hətta zore,  
Bhynera traktore;

Tyje maşenja bxəbьtini btoke  
Xəbata dəh roza bki roke.

Kulak, maldar nav mə cunə,  
Kolxoz gyndada saz bunə,  
Soz plana penç sala,  
Əme bqədinьn car sala!

**Əwr u baran.**

Nivro bu. Əmo u Ərəb kətəbe xwə hьl-  
dan cun kələka gynd dərsa xwə həvra

hin bьн. Alikı hedi-hedi əwr tıpi həv bun, ruja əzmana grtьн.

Smo nheri. got:—Ərəb, baran we bbarə, əwr bərəv dbьн, bьne roje notla qətrana rəşə; „Əwre rəş baranə.“

Əwra du həv grtьbun mina tıbura əskər du həvdy dhatьн, qəj tə dgot, dьnə şər. Əwr bərəv bun, dumane ruja əzmen gьrt, təri kətə ərde, qəj tə dgot həma we dəme, we shəte we bbə şəvəkə rəş. Zgyrinija əwra u şəwata bruske mərьv dtьrsija, dxast çiki bbine xwə vəşerə.

Baranəkə ysa bari, tə dgot həma nha əwr u əzmane we bər hərьн. Zalik gyre-gyra əwra, zaliki bruska, xьşəxşa ave, slope barane, təv həv bubun, gьməgьma wən bu, xəlq mətəl mabun, səkьnibun.

Ərəb zSlo pьrsi, got:—Smo ty zani əwr zьь pəjda dbə?

Smo got: — Əwr, əwrə, zьь gərəke pəjda bə!

Ərəb kənja, got: — Ty he nzani əwr cьjə?

— Na, əz həma əwe jəke zanyь, əwr çar-çara tıp dbьн ləzmana, dbə gyre-gyr,

brusk vøddə, baran dbarə, edi əz cə za-  
ным, cəwa, zky əw əwr bəreṽ dbьn.

— Əv avə, av; əv əw avə, je ko əm  
kanijada, cəwada, bəhrada dbinьn!

— Cəwa? le 'av cəwa dbə əwr?

— Tə nəditijə, caxe av nav bəroşeda  
dkələ, hylm-gylm ze dər te!

— Əre мьn əw ditijə!

— Caxe av nav bəroşeda dkələ, ty  
dərхune bəroşe hьldi, tyje cə bbinə.

— Sər rya dərхune cьlke ave hənə,  
qəj ty bezi əw xwəj dajə.

— Əw cəwa, zcə dbə?

— Əw hylmьgylme ave jə, je ko zbə-  
roşe hьldkşə zore,

Smo hnəki fьkr kьr, got:—Нь... hyl-  
мь gylm svьkə nola du hьldkşə zore.

— A, ysanə, içar tə fəm kьr, Ərəb  
got, də ty bsəkьnə, əz tьştək zi ztə bprь-  
сьm, paşe tyje bzanbi əwr cəwa pəjda  
dbьn!

— Ty əwe bəzə, həwa ldəştda sarə,  
jane leija, məsələ sər Ələgəze?

— Sər eija həwa sarə, ldəşte gərmə!

— Lçije sar av cəwa dbə?

— Av dqərmə, dbə buz.

A... tə dit? hylmьgylm hьldkşə zore, rasti həwa sar te, baje sar ledxə, hylmьgylm dqərmə. dbə əwr. İçar baki qəwat te, lwan əwra dxə, ləzmana dgərinə, zali-ki dazo dbə aliki dьne.

— Əre, əre mьn fəm kьr!

1. Hylmьgylm zсь cedbə?
2. Hylmьgylm сma bьnd dbə?
3. Həwa kedəre gərmə, kedəre sarə?
4. Va cəwa dftьlə, сma dftьlə?
5. Əwr cəwa cedbьn?

## Kəskəsor.

Baran bari, bu saji; əwr bəla bun, ro dərket. Kəskəsore ərđ u əzman nəxş kьr, gyndi bərəv bun-təmaşa kəskəsore dkьrьn.

Hər jəke gliki dgot. Gli, glije kəvn bun.

Əloje komsomol əw gli bhist, preuje xwə kьr, çara zi mьlle xwə dhəzand, dkənja. Əlo xwə-xwə dyşьrmiş dbu.

— Əw gyndije mə cqas paşda manə, he cqa tərjedanə; we cəwa bə, gyndi we cə sax zve xəwna gran eəve xwə və- kən, dərķəvnə ronkaje!

— Ha... ha... ha... jəki dənə zi... gyn- diki gazi kər, bunə dydy.

Əlo neziki gyndija bu u got:—Gəli gyndija, əw gli-gotən gəşk vər u dərə- wən, zore, əzmanada qə təştək tynnə. Əze wəra bezəm, kəskəsor zə peşda te.

Wəxte baran vədke, nav həweda hy- lmgylm u elke barane dminən, eiki zəf, çiki kem; əwana çara tenə xare, jan hyl- dkşən zore. Wəxte təv ledxə, tirenza təve znav wan eylked barane dərbaz dən; a bwi tərri kəskəsor peşda te.

Həft rənge kəskəsor hənə;—Kəsk, sor, heşin, qiek, gəwr, sut, zər.

Əm xwə zi karən bave kəskəsore ni- şan dən. Wəki əm bər təve bsəkinən, ave hylən breznə nav həwe, tirenza təve we lvan xən, we bbə kəskəsor. Həma laz- mə, əm ave bəqəwat breznə, wəki elke ave zəf hur bən!

1. Əm kəskəsore kənge dbinən?
2. Əme cəwa bsəkinən, wəki kəskəsore  
bbinən.
3. Zkızan aliye əm kəskəsore dbinən?
4. Kızan aliye əm kəskəsore nabinən?

#### 4 Rozgara sale.

Saleda hənə 4 rozgar; bhar, havin, paiz, zvbstan.

#### Hər rozgarəke se məhən.

Məhed bhare: adar (31 roz), nisan (30 roz). gylan (31 roz).

Məhed havine: həziran (30 r.), təmuz (31 r.), təbax (31 r.).

Məhed paize: ilun (30 r.), crije bəre (31 r.), crije paşh (30 r.).

Məhed zvbstane: cblə (31 r.), kanun (31 r.), sbat (28 r. jan zi 29 r.).

Saleda hənə 12 məh (365 roz jan 366 roz). Sala carada məha sbate rok zedə dbə, əw məh dbə 29 roz.

## Əlfəbəjə kыrmançı.

Aa, Bb, Cc, Će, Çç, Dd, Ee, Əə, Ff,  
Gg, Qq, Hh, İi, ЬЬ, Jj, Kk, Kk, Qq, Ll,  
Mm, Nn, Oo, Pp, Pp, Rr, Ss, Şş, Tt, Tt,  
Uu, Yy, Vv, Ww, Xx, Zz, Zz, Hh, Óó.

## Rəqəmə ərəbi:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14  
15 16 17 18 19 20 30 40 50 60 70 80  
90 100 200 300 400 500 600 700 800  
900 1000 10,000 100,000 500,000  
1,000,000.

## Məhed mə je urəsi u erməni.

Kanun	Janvar,
Sbat	Fevral,
Adar	Mart
Nisan	Aprel,
Gylan	Maj



Həziran

Тәмүз

Тəbax

Июн

Срије бəре

Срије раşын

Сьлə

Ijun

Ijul,

Avgust

Sentjabr

Oktjabr.

Nojabr,

Dekabr.



# SƏRNAME MƏQALA.

## R. Drambjan.

1. Əlfba . . . . .	1— 30
2. Zavoda tekstile Leninkane . . . . .	31
3. Şvan nav dəştə dərsə hini dbə . . . . .	32
4. Maşına cnine . . . . .	33
5. Bəjraqa sor . . . . .	35
6. Mala zara . . . . .	36
7. Gazeta diwer . . . . .	38
8. C a j . . . . .	39
9. Bazar . . . . .	41
10. Şewra gynd . . . . .	42
11. Şət həjştə . . . . .	43
12. Radio . . . . .	44
13. Paiz . . . . .	45
14. Kolxoznik Əlo . . . . .	46
15. Ktebed mə . . . . .	47
16. Tyje cəwa zktebe dərsa xəwə dəftərə xəwədə bnyvisi . . . . .	48
17. Qiz zi dxunyn . . . . .	49
18. Kolxozada şvan hini xəwəndəne dbyn . . . . .	50
19. Əme cəwa bxunyn . . . . .	52
20. Diwana Şewre . . . . .	53
21. Zare dərğuşe . . . . .	55
22. Zar zmə sy dxazyn . . . . .	57
23. Qanuna nvisandəne . . . . .	59
24. Traktor . . . . .	60

25. Glijed mə . . . . .	62
26. Maşına cnine . . . . .	68
27. Gynde təzə . . . . .	70
28. Çvat . . . . .	71
29. Xəbata kolxoze . . . . .	73
30. Məktəbe məzъna . . . . .	76
31. Zavoda pəmby . . . . .	77
32. Fabrika tekstile . . . . .	79
33. Bərə u nha . . . . .	81
34. Əskərə sor qərəwule wəlate məjə . . . . .	82
35. Internasional . . . . .	84
36. Əvdı u Pərişan . . . . .	85
37. Dajkə pirə . . . . .	87
38. Тохъме baş . . . . .	89
39. Wəlate mə . . . . .	91
40. Gynde təzə . . . . .	98
41. Xəbata kəmçahъla . . . . .	94

**Nuri.**

42. Salawəxta nvisare təzə . . . . .	97
--------------------------------------	----

**R. Drambjan.**

43. Carsəv hъldənə . . . . .	98
44. Çançaqı zһər tьştı cetyrə . . . . .	100
45. Mъrçan . . . . .	103

**Nuri.**

46. Qıza xəbatqar . . . . .	106
-----------------------------	-----

**P. Drambjan.**

47. Snina zəvja kolxoze . . . . .	108
48. Xwəjıkrъna cələka . . . . .	110
49. Cümə . . . . .	112
50. Plana penç sala . . . . .	114

51. Bħara kolxoze . . . . .	117
52. Bəri Ingłabe . . . . .	118
53. Ingłaba Oktjabre . . . . .	121

**Fəti.**

54. Əm təvaji . . . . .	123
55. Diwana Şewre cma kolxoza cedkə . . . . .	125
56. Əskərə sor . . . . .	126

**V. Petojan.**

57. Roza Ingłaba proletara həmu dənıaje . . . . .	127
---	-----

**R. Drambjan.**

58. 8 adare . . . . .	130
-----------------------	-----

**Fəti.**

59. Radio . . . . .	131
---------------------	-----

**Nuri.**

60. Cijə konstitusja Şewre . . . . .	133
--------------------------------------	-----

**Fəti.**

61. „Rja Təzə“ . . . . .	134
--------------------------	-----

**R. Drambjan.**

62. Peşdacujina rənçbərije brja sosializme . . . . .	135
63. Bənçbərija bərə u je nħa . . . . .	136
64. Gynde mə . . . . .	138
65. Gynde təzə u rənçbərja təzə . . . . .	140
66. Kınə kapitalist . . . . .	146
67. Kapitalis u mlkdar . . . . .	147
68. Neta şərə imperialista cı bu . . . . .	149
69. Diwana Şewre . . . . .	151
70. Bħar . . . . .	153
71. Xəbata Lenin . . . . .	154

72. Hələ wəlatə Urǝsete' . . . . .	156
73. Lenin ghiǝtə həwarja mə . . . . .	157
74. Сь dgot Lenin . . . . .	158

**Ə. Samilov.**

75. Pioner lgyndada . . . . .	160
76. Diwana Şewre lErmənistane . . . . .	162

**R. Drambjan.**

77. Vladimir Ilic Lenin . . . . .	163
78. Mǝna Lenin . . . . .	166

**I. Marogulov.**

79. Sər məzələ Lenin . . . . .	168
80. Mǝna əskərə sor . . . . .	168
81. Gvardjaje çəwan . . . . .	169

**Ə. Şamilov.**

82. Federasja Şewre Çymhyrjəta sosialista Za- kavkaze . . . . .	172
--	-----

**R. Drambjan.**

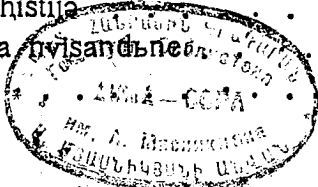
83. Əmē tərka kəcərije bǝn . . . . .	172
84. Əm dǝn . . . . .	175
85. Mə səwa kolhoz saz kǝr . . . . .	177
86. Sma dbezn nvisara mə tǝzəje . . . . .	180

**A. Mirazov.**

87. Sma ysa . . . . .	182
-----------------------	-----

**R. Drambjan.**

88. Inglaba Oktjabre zna aza kǝr . . . . .	184
89. Mǝn bhistije . . . . .	186
90. Qanuna nvisandǝn . . . . .	188
91. Bǝar . . . . .	188



### R. Drambjan.

92. Bona ave . . . . . 189  
93. 29 crija paşyn . . . . . 190

### L e n i n.

94. Inqlab qəwəmi . . . . . 192

### R. Drambjan.

95. Xwəndəna mə . . . . . 193  
96. Komintern u KIM . . . . . 194  
97. Həwa . . . . . 195  
98. Av, həwa, gərmi . . . . . 197  
99. B a . . . . . 198

### Qələşə Şero.

100. Fələ u gyədi . . . . . 200

### R. Drambjan.

- 101 Əwr u baran . . . . . 201  
102. Qəşkəsor . . . . . 204

Փժմ. 1 մ. 20 կ. (13½ մ.)



Պ. Հրապրան  
Պեպի նոր կյանք.

Ք. Դրամբյան  
К новой жизни.

Госиздат ССР Армении  
Эривань—1931